

Universitat de Girona

La potencialitat del teatre gironí
Anàlisi i estratègies d'actuació

Màster en Planificació i Direcció Turística, 2011 – 2012

Facultat de Turisme i Comunicació

Màster Tesi

Autora: Mariona Xirgo Carrión

Tutora: Saida Palou i Rubio

“L’art és una mentida que ens apropa a la veritat”

Pablo Ruiz Picasso

Agrair l’amabilitat i el temps a totes les persones entrevistades.

En especial, a la Saida, la família, els amics i a tu, Jesús,
per haver-me acompanyat en aquesta petita gran aventura.

Des de petita, el teatre ha significat sempre un tema de motivació i il·lusió per a mi. L'interès creixent per les companyies, els espectacles i els actors i actrius m'ha animat a endinsar-me cada cop més en el món que representa aquesta art escènica. Així mateix, he vist sempre reforçada la meua inquietud amb sortides culturals a Barcelona i Girona amb la família o els amics. L'assistència al teatre més o menys continuada, m'ha permès constatar el meu interès respecte el teatre.

Alhora, vaig formar part de la darrera edició del Festival de Tardor de Catalunya Temporada Alta com a voluntària de producció. Aquesta experiència m'ha servit com una oportunitat per endinsar-me en el teatre des del punt de vista de la gestió i la producció, fet que m'ha proporcionat molt aprenentatge i m'ha despertat una curiositat al respecte. La màster tesi doncs, se m'ha presentat com una oportunitat per fer més gran el meu bagatge i alhora, per descobrir el lligam que té el teatre amb la ciutat de Girona.

En darrera instància, aquest estudi m'ha ajudat a valorar més l'interès de la cultura en el món turístic, tema fonamental en les destinacions de turisme urbà com és el cas de Girona.

Índex de continguts

1. Introducció	7
1.1 Objectius i hipòtesis de recerca	7
1.2 Metodologia	7
2. Aproximació al teatre català	10
2.1 El turisme cultural	10
2.2 La cultura lligada al turisme a Catalunya en l'actualitat	11
2.3. El teatre i la relació amb el turisme	13
2.4 El perfil de l'espectador i del turista cultural	15
2.5 La història del teatre: fets i dades	16
2.5.1 El teatre a Europa, mirall i inspiració del teatre català	17
2.5.2 El teatre a Catalunya i la importància de la capital catalana	18
2.5.3 El teatre gironí i a la Catalunya Nord	25
2.5.4 Els festivals teatrals a Catalunya	26
2.6 El món del teatre: gèneres, associacions, premis i infraestructura.	27
2.6.1 Gèneres teatrals presents a Catalunya	27
2.6.2 Associacions i premis de caire teatral	28
2.6.3 La infraestructura teatral	29
3. El turisme a Girona	31
3.1 Recursos de la ciutat i la seva perifèria	31
3.2. La tipologia del turista	32
3.3. Infraestructura turística	33
3.4. Esdeveniments culturals a Girona	33
4. El teatre a la ciutat de Girona	35
4.1. El teatre gironí: espais, associacions i entitats	35
4.2 Els festivals de teatre a Girona	37
5. L'estat del teatre gironí i el seu potencial turístic: una aproximació qualitativa	38
5.1. Agents turístics gironins	38
5.1.1. Ajuntament de Girona	38
5.1.2. Punt de Benvinguda	44
5.1.3. Consell Comarcal del Gironès	45
5.1.4. Patronat de Turisme Costa Brava	49
5.1.5. Associació Hostaleria de Girona i Radial	50
5.2 Agents gestors i promotors de teatre	53

5.2.1. Teatre Municipal de Girona	53
5.2.2. Teatre de Salt	55
5.2.3. Sala La Planeta.....	59
5.2.4. Centre Cultural de la Mercè	63
5.3 Festivals d'arts escèniques gironins	64
5.3.1. Temporada Alta – Festival de Tardor de Catalunya	64
5.3.2. Festival Internacional de Teatre Amateur de Girona	71
5.3.3. Festival Fora de Temporada	72
5.3.4. Festival d'Arts Escèniques del Gironès Emergent	73
5.4 Síntesi de les idees tractades	74
6. Línees estratègiques per la millora de la gestió del binomi turisme i teatre a Girona	76
7. Conclusions.....	78
8. Epíleg	86
9. Bibliografia	87

Índex de taules

Taula 1: Dades anuals dels teatres barcelonins, 2011	21
Taula 2: Espectadors i recaptacions mensuals, 2011	22
Taula 3: Dades comparatives d'espectadors, 2008 – 2011.....	23
Taula 4: Dades comparatives de teatre infantil, 2010 – 2011	24
Taula 5: Teatres a Catalunya segons titularitat, 2009.....	29
Taula 6: Establiments hotelers gironins per categories, 2011	33
Taula 7: Nombre d'espectacles segons any de realització	65
Taula 8: Nombre d'espectadors segons any de realització	65

Índex d'il·lustracions

Il·lustració 1: Sales de teatre i dansa segons l'aforament total, 2008	30
Il·lustració 2: Origen dels visitants de Girona.	32
Il·lustració 3: Programes de mà editats per l'Ajuntament de Girona	39
Il·lustració 4: Programes de mà editats pel Consell Comarcal del Gironès.....	47
Il·lustració 5: Programa de mà editat per l'Associació d'Hostaleria de Girona i Radial	51
Il·lustració 6: Programà de mà editat pel Teatre de Salt	57
Il·lustració 7: Fulletons de Zona Teatre.....	58
Il·lustració 8: Programa de mà editat per la Sala La Planeta.....	60
Il·lustració 9: Article de premsa sobre Temporada Alta, 14.12.11	70

1. Introducció

El present estudi analitza el binomi que s'estableix entre el turisme i el teatre a la ciutat de Girona. Aquesta temàtica no ha estat massa explorada per autors o institucions, tot i el pes que representa en nombroses ciutats i països. Tanmateix, cal comentar la dificultat en trobar literatura acadèmica específica sobre el tema.

L'estudi s'organitza en tres apartats diferents: el primer esdevé un marc teòric on es fa referència al turisme cultural i al teatre, a través d'autors, fets i dades. Alhora, s'evidencia la importància del teatre en els mercats de turisme cultural. Seguidament, es du a terme una anàlisi dels agents representatius del món turístic-teatral de la ciutat, destacant les accions i discursos de cadascun en relació al turisme i al teatre. Finalment, s'aporten unes línies estratègiques que permetin la millora de la gestió entre ambdós sectors i unes conclusions finals.

1.1 Objectius i hipòtesis de recerca

L'objectiu principal de l'estudi és analitzar el pes que actualment té el teatre dins de l'activitat turístic-cultural gironina, tractant d'analitzar la relació que s'estableix entre els principals agents del teatre i del turisme. En segon terme, aquesta recerca es proposa l'objectiu d'establir una sèrie de línies estratègiques destinades a millorar l'encaix entre turisme i teatre a la ciutat de Girona.

S'assumeix com a hipòtesi central d'estudi que si bé Girona és una ciutat amb una considerable activitat cultural i teatral, la incidència del teatre en l'oferta turística és discreta. El desaprofitament del teatre, en clau turística, esdevé doncs la hipòtesi central d'investigació.

1.2 Metodologia

Per tal de dur a terme l'estudi, s'han realitzat entrevistes amb els agents més representatius del teatre i el turisme de la ciutat de Girona. Cal tenir present que les opinions recollides no representen la globalitat de totes les veus que hi ha en el món turístic-teatral gironí, ja que ens trobem davant d'una realitat plural i diversa.

Per a la realització de l'anàlisi, es tenen en compte les institucions de més pes pel que fa a la gestió i la promoció turística, tals com el propi Ajuntament de Girona, el Patronat de Turisme Costa Brava o el Consell Comarcal del Gironès. Com a gestors i promotors dels espais teatrals de la ciutat, es tenen presents també aquells de major importància com el Teatre Municipal de Girona, el Teatre de Salt o la Sala La Planeta.

Dins de les diferents metodologies de recerca i investigació, les entrevistes permeten copsar el sentiment general d'un col·lectiu en relació a una qüestió determinada. En el cas que ens ocupa, ens ajudaran a conèixer la visió i l'enfocament de cada entrevistat respecte a l'opinió que genera el teatre a la ciutat de Girona i la seva relació amb el turisme. S'ha optat per realitzar entrevistes de caire semi-obert, que en molts casos facilita l'aparició de noves dimensions, temes o punts de vista, que ajudaran a complementar amb més rigor i profunditat l'entrevista ja estructurada.

Tanmateix, cal afegir que la persona entrevistada ha estat assabentada dels motius i objectius de l'estudi que es du a terme i que per tant, coneixen el motiu de l'entrevista realitzada.

Les entrevistes, en general, han tingut una durada aproximada d'una hora i no s'han enregistrat.

A continuació, cito la relació de persones entrevistades i contactades, i l'organisme al que pertanyen:

- I. Marina Bosch, auxiliar administrativa del departament de turisme de l'Ajuntament de Girona.
- II. Laura Merino, tècnica de cultura de l'Ajuntament de Girona.
- III. Sofia Pascual, tècnica de turisme de l'Ajuntament de Girona.
- IV. Ramon Batlle, tècnic de cultura del Consell Comarcal del Gironès.
- V. Jesús Pastor, gerent de l'Associació d'Hostaleria i Comerç de Girona i radial.
- VI. Laura Moreno, product manager i responsable del producte de Cultura i Identitat del Patronat de Turisme Girona Costa Brava.
- VII. Rosa Duran, gerent del Punt de Benvinguda de Girona.
- VIII. Rafael Sánchez, tècnic del Teatre Municipal de Girona.
- IX. Pere Puig, gerent de la Sala La Planeta.
- X. Marta Montalbán, gerent de Bitò Produccions.

Cal afegir també les diferents grans preguntes que s'han tractat amb les persones anteriorment citades:

- I. Quina importància té el teatre dins la cultura actual?
- II. Quin pes té el teatre a Girona?
- III. Quin lligam s'estableix entre el turisme i el teatre a la ciutat?
- IV. El teatre és entès com un recurs turístic de l'oferta gironina?
- V. Quins són els principals mitjans de promoció de l'institució o espai?
- VI. Cap a quin públic objectiu va dirigida la seva oferta i/o promoció?

- VII. Quina opinió es té de la relació establerta entre espais i institucions del món turístic i el teatral?
- VIII. Quina és la primera imatge o pensament que sorgeix al lligar teatre i Girona?
  - IX. Com es fa per apropar el teatre a l'espectador?
  - X. Quina opinió es té del Festival Temporada Alta?
  - XI. Quina opinió es té del producte Escapada Escènica?
- XII. Preguntes pròpies per a cada institució o espai.

S'analitzen institucions i espais d'importància per a l'estudi, que resten dividits en tres unitats d'anàlisi: agents turístics, agents promotors de teatre i festivals d'arts escèniques. Aquesta divisió permet un millor recolliment de dades i idees, així com la seva posterior anàlisi.

Així mateix, cal afegir que institucions com l'Ajuntament de Girona o esdeveniments com el Festival de Tardor de Catalunya Temporada Alta queden més argumentats i detallats a causa de la importància cabdal que tenen a la ciutat.

Pel que fa a les limitacions de l'estudi, d'entrada cal fer notori el fet que l'anàlisi representa un treball inèdit que no ha estat investigat amb anterioritat a la ciutat de Girona. Tot i això, cal fer palès el poc pes que representen els estudis relatius a turisme i teatre a nivell acadèmic, constatant doncs, l'escassetat de material referent a aquest lligam en una ciutat o regió. Aquest fet deriva en no tenir un referent que serveixi per a la realització del propi estudi. En aquest sentit de manca de bibliogràfica, agrair les referències facilitades pel Dr. Lluís Bonet, de la Universitat de Barcelona.

Tanmateix, el nombre d'anàlisis de l'activitat teatral a la ciutat de Barcelona són abundants i permeten un contrast. A Girona però, no existeix un treball tant exhaustiu pel que fa al moviment teatral a nivell de ciutat o de comarca.

Com ja s'ha comentat, cal afegir que l'estudi es basa en entrevistes realitzades a agents clau del sector turístic i teatral, però que no es dona veu a totes les persones, entitats, empreses o institucions que representen aquesta realitat plural. Així mateix, s'afegeix la manca de material bibliogràfic ja esmentada.

2. Aproximació al teatre català

2.1 El turisme cultural

El turisme cultural és una pràctica creixent en el món, i que implica una varietat també en auge del consum de productes tant de tipus tangible com intangible.

En una àmplia varietat de casos, s'aprecia la dificultat de definir els termes turisme i cultura. Organitzacions i autors han proposat diverses definicions per establir uns paràmetres però en la gran majoria de definicions s'estableixen idees diferents. L'Organització Mundial del Turisme, la UNESCO, la Carta Europea del Turisme, la Xarxa ATLAS, l'Scottish Tourist Board, l'Ente Nazionale pel Turismo, l'Australian Bureau of Tourism Research, el Wales Tourism Board i autors com Hugues, Donaire, Richards, Stebbins o Silberberg, entre d'altres, han aportat el seu gra de sorra pel que fa a una definició coherent i completa del turisme cultural. Entre d'altres, es pot destacar la definició de l'Organització Mundial del Turisme que considera que "el turisme cultural és el moviment de persones per motivacions culturals, incloent-hi les rutes de formació/estudi, les arts escèniques, els itineraris culturals, els viatges a festivals, les visites a monuments i llocs històrics, i el folklore i els pelegrinatges"(ICRPC, 2009). Cal afegir que el propi estudi detalla que la *Wales Tourist Board*, entitat especialitzada en turisme cultural, que també inclou "paisatges i jardins històrics, les arts amateurs i professionals". Richards (1991), defineix el turisme cultural com "el moviment de persones cap a atraccions culturals, fora del seu lloc de residència habitual, amb la intenció d'obtenir informació i coneixement per satisfer les pròpies exigències culturals".

El Gabinet Tècnic del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya va establir una Anàlisi de les definicions de turisme cultural i de les formes de recompte dels turistes culturals el desembre de l'any 2009. En aquesta anàlisi trobem una síntesi del que podem incloure a dita definició, dividit en quatre grans grups: el primer recull el fet que cal un contacte i/o interès respecte al patrimoni material del present i del passat, tals com monuments, museus, espais amb interès històric o artístic, entre d'altres. El segon engloba la idea respecte al contacte actiu i/o passiu amb el patrimoni immaterial, tal com la gastronomia, la vida quotidiana, el paisatge o l'artesanía, entre d'altres. El tercer parla de l'anomenada cultura del lleure al relacionar-ho amb la dansa, els espectacles, el teatre, els festivals, entre d'altres. Finalment, el darrer aportat és la mentalitat de tenir una actitud cultural durant l'estada, el que molts autors anomenen turisme culte. Aquest es basa en la idea que l'important és la lectura que es fa d'allò visitat o vist, la capacitat d'interpretar, entendre i llegir l'espai.

Pel que fa al turista cultural, el propi estudi també fa una divisió de les tipologies a través de la síntesi d'autors com Ashworth (2012), Turnbridge (2012), Galí (2012), Mckercher (2012) i Ducros (2012), entre d'altres. L'estudi conclou que hi ha tres tipus de turistes culturals: els accidentals, que tenen un interès poc palpable pel que fa a la cultura i la seva raó principal del viatge no és el contacte cultural amb l'espai; els adjacents, que consideren la cultura com una motivació secundària del viatge; i finalment, els motivats, pels quals la cultura sí representa la seva motivació principal per a viatjar.

Pel que fa a la comptabilització de turistes culturals a les ciutats només es distingeix aquesta tipologia a l'Observatori Turístic de les Balears, el de Santiago de Compostela, el de Córdoba, el de Salamanca i el de Granada (ICRPC, 2009). La majoria comptabilitzen el segment segons les activitats culturals fetes o segons la motivació declarada en enquestes oficials. Moltes entitats de promoció turística també tenen en compte aquesta vessant del turisme que queda plasmada en les enquestes que es fan per definir la motivació del turista. Algunes de les entitats que queden recollides a l'estudi són Turespaña, la Junta de Andalucía, l'Ajuntament de Girona, l'Ajuntament de Benidorm, l'Ajuntament de Màlaga i el Consorci de Turisme Costa del Maresme. En canvi, ens propers com el Patronat de Turisme Costa Brava o Turisme de Barcelona no defineixen aquesta tipologia (ICRPC, 2009).

2.2 La cultura lligada al turisme a Catalunya en l'actualitat

Tradicionalment, els recursos culturals no han format part de l'oferta turística catalana, exceptuant el període de principi del segle XX (en especial, en el cas de Barcelona), quan es va promoure una oferta turística lligada clarament al patrimoni cultural de la ciutat. També a Catalunya durant els anys de la II República es promogué una oferta turística cultural, tot i que no va tenir continuïtat a causa de l'esclat de la Guerra Civil, l'any 1936.

Avui dia, el país compta amb nombrosos recursos de caire cultural, que consisteixen sobretot en patrimoni històric, arquitectura, producció artística i artesanal, edificis religiosos, museus i gastronomia. Cal destacar, en primera instància, la presència de béns culturals inscrits per la UNESCO a la llista del Patrimoni Mundial, tals com l'obra d'Antoni Gaudí, el monestir de Poblet, el conjunt arqueològic de Tarragona o les esglésies romàniques de la Vall de Boí, entre d'altres. Tots ells esdevenen sens dubte un gran reclam turístic amb molt de potencial. Alhora, el patrimoni arqueològic té una notable presència a Catalunya amb espais on es conserven vestigis de l'època dels ibers, coves i jaciments prehistòrics i restes de construccions gregues i romanes. A nivell arquitectònic destaquen en gran mesura els edificis i monuments medievals i

romànics, que tenen un gran interès turístic. Cal fer esment també al Modernisme, estil arquitectònic de nombrosos edificis i lligat a la figura d'Antoni Gaudí, que sens dubte esdevé una part indispensable del país i de la seva oferta turística. En darrer lloc, també cal afegir la revalorització que ha sofert el patrimoni industrial i l'etnològic, que tenen cada cop més pes a nivell patrimonial i turístic. En aquesta línia afegir el pes cada cop major que tenen la gastronomia o la producció artística, tant a nivell cultural com artístic, en molts casos lligada a la mostra d'identitat del país. Al mateix temps, es pot constatar el fet que edificis de caire religiós i museus formen part de la tradició turística actual (Atles de Turisme de Catalunya, 2008).

Històricament, el teatre no ha format part d'aquesta oferta turística cultural, tot i que cada cop amb més freqüència es duen terme trajectes de curta durada a ciutats properes per a la visualització d'espectacles relacionats amb les arts escèniques.

Pel que fa a la cultura en l'actualitat, cal comentar la pujada de l'IVA que ha experimentat aquest sector el mes de setembre de 2012, que fa un salt del 8 al 21%. Aquest fet repercutirà en la presa de decisions i consum relatiu al sector cultural. Cal destacar que moltes organitzacions pròximes al sector cultural i teatral, tals com la revista *Time Out*, teatres barcelonins, Bitò Produccions o el club de cultura TR3SC han fet palès el seu mal estar sota el lema "la cultura no és un luxe". Aquets canvis repercutiran de manera notable en l'assistència de públic a les representacions i actes que es facin. Alhora, aquesta tipologia tendirà a planificarà millor la despesa que fa en cultura o buscarà activitats més econòmiques que li permetin seguir el ritme d'activitat cultural que portava. A més, cal tenir en compte que aquesta oferta no tan accessible transformarà també l'oferta turística de les ciutats que en molts casos poden perdre el valor afegit que representa la cultura. La cada cop més homogeneïtzada oferta global pot influir també negativament si hi ha una pèrdua d'identitat en aquesta línia, fet que derivaria en una estandardització de productes.

Cal tenir present el pes que representa la cultura a nivell turístic. Encara que el viatge no sigui per motius estrictament culturals, sovint esdevé un element complementari a moltes tipologies de sortides. Sobretot parlem d'esdeveniments musicals i museus, que tendeixen a atreure més públic, i forma part també de la costum que tenen els turistes i els propis locals. Cal constatar que en molts casos són les barreres socials i psicològiques que impedeixen el gaudi d'un recurs d'aquesta tipologia. El primer que sobresurt és la dificultat a l'hora de comprendre una llengua forana, que sovint impedeix l'assistència a teatres o cinemes, que en la seva gran majoria de casos aposten per la posta en escena en la llengua local. Així mateix,

cal afegir també el nivell de culturització del país emissor, fet que repercutirà en l'assistència o no a determinades tipologies d'esdeveniments, ja sigui a casa del nivell d'educació o el costum d'anar a espais o activitats culturals. Tot i això, trobem algunes excepcions on normalment no influeixen aquets darrers factors a causa del valor simbòlic o històric que han adquirit amb el pas dels anys. Seria el cas de l'òpera d'Austràlia i de Viena, el teatre musical de Londres o dels festivals amb ressò internacional com el d'Avinyó o Edinburgh.

Catalunya disposa d'una àmplia oferta d'activitats relacionades amb la música, el teatre i la dansa. Sovint, barregen gèneres i estils que permeten crear una oferta més variada que sigui atractiva per un ampli nombre de persones. Això és gràcies a les inquietuds culturals de la població i al dinamisme propi d'aquestes activitats. També s'ha de tenir en compte la inversió pública realitzada en pobles i ciutats que ha reforçat la producció d'esdeveniments i activitats. S'entreveu doncs, que en la gran majoria de casos el teatre no està lligat a un ús estrictament turístic. Tal com constata l'Atles de Turisme de Catalunya, "l'àmbit de l'espectacle en viu convencional no sembla interessar excessivament al gran nombre de turistes que visiten Catalunya".

A Catalunya existeix el Club de Cultura de Catalunya, TR3SC, que ofereix notables descomptes en la programació cultural del país. Al mateix temps, permet al soci assistir a estrenes, trobades i activitats exclusives, així com una informació exhaustiva d'esdeveniments relacionats amb la música, el cinema, el teatre i els llibres, entre d'altres. Aquest club doncs, representa una gran eina per incentivar el consum cultural de la població tot i no tenir una projecció en l'àmbit turístic.

2.3. El teatre i la relació amb el turisme

Tot i l'escassetat de literatura acadèmica relacionada amb aquest binomi, existeixen diversos articles on es s'analitza l'importància dels lligams entre el teatre i el món turístic. Un primer cas, ens du a la capital britànica on Hugues (1998) estudia la relació entre ambdós a Londres. Podem subratllar que a Anglaterra les institucions demostren un creixent interès per la relació que s'estableix entre els teatres i els turistes. Aquest fet queda demostrat, per exemple, en accions com la de *The Arts Council of Great Britain*, que l'any 1985 va decidir incrementar la despesa pública en arts degut al pes que representa en l'atracció de turistes a la ciutat. Més recentment *The British Tourist Authority* i *l'English Tourist Board*, han dut a terme de manera conjunta seminaris i trobades entre gestors d'arts escèniques, tour operadors i agències de viatge. Fins i tot, s'han editat guies relatives a turisme i arts escèniques així com fulls

informatius periòdics titulats *Tourism and the arts*. L'autor evidencia el paper de les ciutats com a espais de consum on hi ha un particular nombre elevat de teatres i serveis d'oci relacionats. Així mateix, constata la creixent demanda d'una tipologia de turisme que cerca experiències i que viatge amb la voluntat de descobrir la realitat de l'espai que visita. Tanmateix destacar que la ciutat londinenca és la més important a nivell turístic del país així com una de les més visitades a nivell europeu. A nivell teatral, dóna importància al gran nombre i varietat d'espais de la ciutat i al fet que una gran part de la població té l'hàbitat d'assistència a espectacles de caire escènic. Tot i això, es critica el *West End* (nom donat a la zona central londinenca que aplega gran part dels teatres de major importància) pel fet que la zona s'ha "tematitzat" al formar part dels circuits turístics. Hughes fa palesa també la dificultat en determinar numèricament l'afluència turística al teatre tot i que evidencia l'assistència de turistes als teatres anglesos. Les poques estadístiques realitzades al respecte, confirmen que més del 30% dels turistes no nacionals que visiten el país van al teatre durant la seva estada. En canvi, l'autor destaca que no ha trobat dades disponibles pel que fa a turistes nacionals, tot i que remarca l'alta presència pel fet que hi ha un gran nombre de tour operadors especialitzats que ofereixen allotjament i entrades d'espectacles. La majoria dels assistents cerquen espectacles que es duen a terme en edificis històrics o de caire musical. Aquets darrers representen tal importància que alguns espais han mantingut més de quinze anys les mateixes obres de teatre. En aquest punt, cal comentar, doncs, que aquest fet genera un cercle viciós que propicia la no regeneració dels espectacles, redueix les oportunitats dels altres gèneres teatrals i els musicals es plasmen com la forma dominant del teatre. Finalment, també afegir que aquesta zona no propicia la generació de nous talents i dramaturgs, ja que es cerca més una forma de continuïtat que d'avanç.

Bennett (2005) apunta que la tipologia de teatre que interessa i agrada als turistes és sovint de caire comercial i que per tant no té un interès per a crítics dramàtics. També constata la gran presència d'espais de caire teatral en barris de ciutats de parla anglesa com Londres i Nova York. A més, afegix que en barris com l'anteriorment esmentat *West End* o el de *Brodway*, requereixen considerables inversions econòmiques. Tanmateix, l'autora recalca que els turistes cerquen en aquets espais l'oportunitat de veure bon teatre que els retorni una sensació de satisfacció. Finalment, cal comentar que Bennett evidencia la presència i la importància turística que té el teatre en ciutats com Nova York, Las Vegas o Londres. Ho argumenta aportant exemples, ja que entre d'altres, subratlla el fet que a Nova York s'edita *New York Theatre Guide* que conté informació relativa a la producció teatral i les opinions de milers de persones habituals als teatres. També és el cas d'una guia editada per *Zagat's*

Lifestyle Guides que recull els espectacles de Broadway, així com els restaurants, els transports i l'oci nocturn propers als espais teatrals.

2.4 El perfil de l'espectador i del turista cultural

En primer lloc, cal comentar que la tipologia de persones que es relacionen amb el món cultural quan estan de vacances poden no estar acostumades a aquesta tipologia d'activitats o esdeveniments, ja que pot ser el cas que al viatjar es visitin monuments i museus, tot i que en el país d'origen no hi hagi una costum o un interès. Tot i això, cal tenir en compte les dificultats esmentades amb anterioritat que incumbeixen en temes socials i lingüístics i que poden repercutir en les visites o tries dels turistes, tal i com apunta l'Atles de Turisme de Catalunya (2012). Parlem en molts casos d'un perfil de turista que beneficia a la ciutat, ja que mostra uns interessos concrets que van lligats a un nivell mitjà – alt d'educació i poder adquisitiu, cosa que repercuteix en la seva despesa a la destinació.

Quan s'observa el perfil de l'espectador, Barranco (2012) destaca en un article al diari *La Vanguardia* que el 43% dels espectadors assisteixen a espectacles en català, el 38% en castellà, un 9% en altres idiomes, un 9% en esdeveniments sense text i el 2% restant a espectacles bilingües. Consta, doncs, una clara tendència dels gustos de l'espectador encarats als espectacles en català, seguits de no massa lluny per aquells realitzats en llengua castellana.

El mes amb més espectadors de l'any 2011 va ser el de desembre, que aplega un total de 336.295 persones, mentre que per contra, el de menys espectadors va ser l'agost, amb 31.051. Aquests salts tan notables són en part, causa de la programació establerta durant l'any, on se sol apostar més per la temporada d'hivern per a la realització de més espectacles. Cal destacar el darrer més de l'any també per la coincidència amb les festes nadalenques i el fet que molts ciutadans disposen d'uns dies de vacances. A l'estiu, en canvi, la programació minva força, tot i que s'ofereixen també esdeveniments de qualitat i renom com el Festival Grec de Barcelona.

L'enquesta de consum cultural realitzada per la Generalitat de Catalunya l'any 2006, també ens aporta dades per perfilar més l'espectador. Segons l'assistència al teatre en els darrers 12 mesos es constata percentualment que el 48,2% dels espectadors són homes i el 51,8% són dones. Això ens indica que tot i apreciar una lleugera superioritat en el gènere femení, ambdós assisteixen al teatre més o menys en la mateixa mesura. Al desglossar-ho en grups d'edat, s'observa també que hi ha força similitud entre els grups de 15 a 29 anys, que representen el 27,3%, els de 30 a 44 anys amb el 32,4% i els de 45 a 64 anys amb el 27,2%. Tot i possibles tòpics, veiem que els joves assisteixen tant al teatre com aquells majors de 45 anys, tot i que és més freqüent l'assistència durant la mitjana d'edat. Un percentatge menor el representen

els majors de 65 anys, que assoleixen el 13,1% del total. L'edat mitjana de l'espectador, se situa als 41,9 anys.

Cal tenir present l'estat civil de l'assistent, ja que sobresurten de manera notable els casats, que representen un 51,6%. Els solters en canvi, passen a ser un 31,9% de la distribució percentual. Els aparellats, separats, divorciats o vidus, voregen el 5% del total. El nivell d'estudis també ens suggereix reflexions interessants, ja que aquelles persones sense estudis representen tant sols el 3%. En canvi, si s'ha assolit el nivell primari parlem ja del 27,2% i els estudis secundaris del 37,2%. Si són estudis superiors, disminueix una mica la xifra respecte a l'anterior ja que parlem del 30,6%. Queda plasmada una clara idea que aquelles persones amb estudis secundaris són les que tendeixen a anar més al teatre, seguides de les que tenen estudis superior i primaris.

Alhora, cal afegir dades relatives a l'activitat econòmica de l'espectador, ja que es veu amb diferència que aquells ocupats (60,6%) són els que assisteixen més al teatre. Els segueixen ja de lluny els estudiants que representen el 14,0% i els jubilats amb el 13,5%. Es detalla també a l'estudi la companyia amb la que l'espectador assisteix al teatre. La gran majoria hi van amb la parella o el espòs/a. Amb menys mesura acompanyats dels amics o les amigues i la família. Poc assistents decideixen anar sols al teatre.

Finalment, cal fer constar els motius per la no assistència al teatre. Sobresurt en gran part, els que opinen que no tenen interès per els espectacles que es realitzen i per el teatre en sí. Segueix el motiu del no tenir temps per anar-hi. Ja en termes inferiors, sorgeixen temes com el preu o la distància respecte el domicili.

A tall de resum doncs, l'espectador és home o dona, de mitjana edat, casat, ocupat, amb un nivell adquisitiu mitjà - alt, acompanyats de la parella - espòs/a o amics, amb una educació de nivell secundari o superior i amb inquietuds culturals, en la seva gran mesura.

2.5 La història del teatre: fets i dades

D'entrada, destacar la dificultat de definir uns límits clars al voltant del terme teatre. Això és deu a la gran complexitat d'aquesta paraula, que engloba segles d'història, funcions, literatura, antropologia, actors, autors, obres, llengües, països, entre d'altres.

El diccionari de llengua catalana del Institut d'Estudis Catalans defineix el mot teatre com "edifici destinat a la representació d'obres dramàtiques" i "edifici amb les persones que el dirigeixen, els actors que hi representen". Enciclopèdia Catalana, afegeix el "representació pública d'una obra teatral".

En canvi, el capítol de Cultura de l'Anuari Estadístic de la Ciutat de Barcelona (2011) elaborat pel Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona en col·laboració amb el Institut de Cultura, entén el teatre com un "equipament destinat majoritàriament a la producció i difusió d'espectacles escènics (teatre, dansa i música). Disposa de caixa, infraestructura escènica, una instal·lació de sonorització adequada, i un sistema fix d'acollida de públic".

2.5.1 El teatre a Europa, mirall i inspiració del teatre català

A nivell europeu, cal fer palesa la presència de Grècia com a país originari d'aquesta art escènica, on es representaven petites interpretacions d'un sol actor masculí, dos o tres; i sovint una coral per mostrar passatges de caire religiós. A l'observar la tipologia de les obres que es feien aproximadament entre els anys 300 i 400 aC, destaca la competitivitat entre elles, ja que en molts casos hi havia un ciutadà ric a càrrec del muntatge (Enciclopèdia Catalana, 2012).

En l'actualitat, es destaca molt el teatre i la dramaturgia alemanya, però sobretot l'anglesa. És al Regne Unit on hi trobem una de les més prestigioses acadèmies de teatre, la *Royal Court*. Aquesta escola de dramaturgs, que també és un teatre situat al barri de *Belgravia*, ha servit d'exemple i inspiració a gran part dels artistes catalans que agafant l'exemple d'aquest país, han tendit a reescriure els clàssics. Tot i això, es palpa cada cop més una necessitat d'explicar i representar la realitat de la societat, que comença a quedar plasmada en els espectacles europeus. Així per exemple, durant l'edició del festival d'Avinyò d'enguany, una gran part de les obres anaven encarades a parlar de la crisi que afecta Europa i el paper que juga en la societat. Aquestes idees, aquí són de caire novel·lós, ja que no es veuen plasmades en la mentalitat dels dramaturgs i en conseqüència, tampoc en les representacions teatrals.

Aquest festival ha arribat aquest 2012 a la seva 66ena edició i ha posicionat la vila d'Avignon en el marc de l'escena europea. Destaca per ser un punt de trobada de grans artistes i dramaturgs i on es poden veure les tendències de l'any pel que fa al teatre i les arts escèniques en general. El festival dura gairebé tot el mes de juliol, i és l'aparador de noves idees i referències tant per a actors i actrius com per a dramaturgs, companyies, sales de teatre i organitzadors de festivals.

Cal fer menció també del Festival Internacional d'Edinburgh, que té lloc durant el mes d'agost i un parell de dies de setembre. Aquest any, s'ha arribat a la 65è edició i es du a terme en els carrers empedrats de la ciutat anglesa i en els equipaments culturals de la ciutat. En aquest cas, es tracta més d'un festival a l'aire lliure on hi ha espectacles pel carrer de diferents àmbits. Molts dels espectacles estan relacionats amb la música, la dansa i el circ; i no són pròpiament teatrals.

Tot i tenir una tipologia de ressò diferent, ambdós festivals marquen un fer en el teatre europeu, tant a nivell de dramaturgia com de posada en escena.

2.5.2 El teatre a Catalunya i la importància de la capital catalana

A Catalunya el teatre ha tingut sempre una funció antropològica i social molt important. Ha cobrat una funció de transmetre al poble històries i creences que en molts casos han acabat formant part de l'imaginari comú dels ciutadans. En nombroses ocasions, ha esdevingut un reflex dels canvis socials del moment, tant a nivell polític com moral.

Durant l'Edat Mitjana, el teatre era un parèntesis de lleure i paròdia que en la majoria de casos es materialitzava en escenes de por i riure de fets històrics i bíblics.

El teatre del Renaixement es veu com un allargament d'aquesta darrera època, tot i que hi ha més esplendor dramàtic. Al final d'aquest període comença a ser emprat per a la cohesió social i com a eina al servei d'autoritats religioses i socials amb la representació de processons dramatitzades.

L'època del Barroc, suposa un contrast històric, ja que s'acceleren les accions i les representacions tendeixen a ser comèdies que provoquin benestar i rialles als espectadors. En molts casos, solien ser relacionades amb l'amor i el matrimoni. A partir del segle XIX, amb els avenços industrials, es poden realitzar posades en escena més acurades. Fins a finals d'aquest segle, s'usa més el castellà que el català i es duen a terme obres relacionades amb les tradicions religioses i populars. Cronològicament, destacar el 1847 amb la inauguració del Gran Teatre del Liceu, el 1866 que Frederic Soler va escriure un dels primers èxits del teatre modern en català "Les joies de la Roser" i el 1987 Àngel Guimerà va escriure "Terra Baixa". Ja entrat el segle XX, es va estrenar el 1917 l'adaptació teatral de "L'Auca del Senyor Esteve" de Santiago Rossinyol, el 1955 es va crear l'Agrupació Dramàtica de Barcelona (ADB), el 1976 es va fundar el Teatre Lliure, el 1988 es va realitzar per primera vegada el musical "Mar i Cel", escrita cent anys abans per Àngel Guimerà i un any després es va inaugurar la Sala Beckett de Barcelona.

Ja a l'entrada del segle XX, i durant els temps del Modernisme, la burgesia catalana recupera el idioma a través de sales comercials i iniciatives populars. S'aprecia també un trencament del conservadorisme amb l'entrada de la dictadura franquista.

Per resumir d'una manera molt general la història del teatre català, m'acullo a les tres fases cronològiques definides per Valldaura (2006: 235), que inclouen un "període de teatralitat no literària que arriba fins al darrer terç del segle XVI, la professionalització d'un teatre a la italiana, el qual es difon i es comercialitza en castellà; i finalment, un segle i mig que recupera el català per a la literatura dramàtica sense abandonar el castellà i que torna als espectacles de

carrer, sobretot a les últimes dècades...". El propi autor, parla de la impossibilitat que sorgeix en molts casos d'establir una línia cronològica clara, ja que "una part del passat es fa present en el present".

Al parlar del teatre en les darreres dècades, s'observa també una funció de lleure i de consum, ja que es pot dir que és vist com un recurs cultural i d'entreteniment. Al mateix temps, cal tenir present el canvi que tingué lloc a partir de l'any 1975, moment d'abolició de les censures, creació de noves infraestructures i ampliació de relacions. Aquest punt d'inflexió en el teatre català, va derivar en un creixement de locals, autors, traduccions, edicions, públic i postes en escena en llengua catalana.

Alhora, cal fer palesa la presència de diverses companyies que han engrandit el panorama teatral a Catalunya, entre les quals destaquen: la Fura dels Baus, Els Comediants, La Cubana o Dagoll Dagom. Unes amb espectacles propers i de carrer, altres amb rerefons rupturistes, musicals i dinàmics.

La Fura dels Baus deu el seu ressò a l'èxit de l'espectacle "Accions", que es va realitzar durant la Inauguració dels Jocs Olímpics de Barcelona l'any 1992. Sobresurt d'aquesta companyia "l'agressivitat visual i acústica, la violència dels gests i els objectes o dels crits i les accions" (Valldaura: 2006: 216).

Els Comediants feien teatre al carrer i les seves creacions tenien un suport textual nul o gairebé nul. Es proposaven fer sentir l'espectador un actor més de l'espectacle a través de l'ús de la cultura popular. S'empraven capgrossos, dracs i gegants, entre d'altres. L'obra que més els hi ha marcat la trajectòria, és "Plou i fa sol" de 1976 i "Sol solet" de 1978.

Dagoll Dagom és un exemple de mira cap al teatre musical que alhora ha permès una modernització de l'escenografia, els decorats i l'ambientació. Es caracteritzen per oferir espectacles amens i dinàmics on sol sorprendre la qualitat de l'escenari i el vestuari. Són coneguts per obres com "La nit de Sant Joan" (1981), "Glups!" (1983), "El Mikado" (1968) i "Mar i Cel" (1986).

Finalment, La Cubana que manté molts dels atributs que la van caracteritzar en el seu inici l'any 1980. La companyia cerca els instants divertits de la vida diària lligats amb un cert aire d'improvisació i la sovint confusió que té el públic sobre si és actor o espectador (Valldaura, 2006: 219).

Segons l'Anuari d'Estadístiques Culturals del Govern Espanyol, Catalunya se situa al capdavant pel que fa a espais escènics teatrals estables amb un total de 375 l'any 2010. Seguidament

trobem la comunitat de Madrid, amb 244 i Andalusia amb 187. Cal destacar el gran nombre que suposen si es comparen amb les que disposen d'un nombre inferior d'espais teatrals, que són Cantàbria amb 14 i la Rioja amb 7. Quelcom semblant passat si s'observen el nombre de companyies de teatre segons la comunitat autònoma. Catalunya registra el major nombre, 828, i la segueixen Madrid i Andalusia, amb 775 i 438 respectivament. També trobem les mateixes a la part inferior de la llista, Cantàbria amb 23 i la Rioja amb 17 companyies.

És important tenir en compte però, les dades referents al nombre de festivals teatrals de l'any 2009, on sobresurt Andalusia amb un total de 153 festivals, seguit de Madrid amb 138. Catalunya doncs, es troba en la tercera posició, amb un total de 130 festivals teatrals.

Aquestes dades ens permeten veure el nivell teatral que té Catalunya en relació a la resta de comunitats autònomes d'Espanya, que en gran mesura constata la bona salut del teatre català.

Barcelona esdevé el principal centre productor i consumidor de teatre del país. L'any 2011, l'Institut Català de les Indústries Culturals (ICIC) destaca l'objectiu de consolidar les empreses de l'àmbit teatral de Catalunya. És per això que una de les finalitats amb el que va ser crear el Institut és que "les companyies i les empreses productores d'espectacles de teatre i de circ disposin de les condicions i els recursos necessaris per continuar exercint el lideratge de qualitat i rigor que durant tant de temps han mantingut". Gràcies a aquest ens de caire públic, gestionat a través de la Generalitat de Catalunya, el sector teatral rep subvencions i ajuts que es dediquen a la producció i la difusió dels espectacles. L'any 2011, les actuacions dutes a terme per l'ICIC en l'àmbit de les arts escèniques, van rebre un total de 7,2 milions d'euros.

El capítol de Cultura de l'Anuari Estadístic de la Ciutat de Barcelona ens permet observar dades del mateix any, on es constata que es van fer un total de 880 espectacles als teatres i a altres espais d'arts escèniques de la ciutat. Aquests espectacles suposen un total de 11.405 funcions i 2.538.896 espectadors. Cal destacar que 14 obres de teatre van tenir més de 25.000 espectadors. Barranco (2012), ens mostra amb un article a *La Vanguardia* les impressionants tendències del sector escènic a Catalunya. Observem que durant l'any 2011 s'han realitzat doncs, més espectacles a un preu més econòmic i hi ha hagut una major aflluència de públic, fet que ha comportat una major recaptació.

L'ocupació de les sales ha passat del 53,83% al 54,18% i el nombre d'espectacles realitzats ha augmentat prop d'un 16%, passant de 915 l'any 2010 a 1.057 el 2011. Pel que fa a el preu mig de les entrades ha disminuït prop d'un 3,4% i els musicals més d'un 14%.

L'Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya aporta també per anys i temporades estadístiques del teatre barceloní que permeten constatar-ne l'evolució. Tot i això, s'observa que no sempre encaixen amb altres fonts d'informació, ja que l'Anuari Estadístic recull un total d'espectadors diferents que els de l'Associació.

DADES D'INTERÈS						
Dades anuals 2011						
DADES	Obres	Funcions	Aforament	Espectadors	Ocupació	% Espectadors s/Total
AUTORS						
CATALANS	597	6.584	2.037.175	1.118.669	54,91%	39,72%
RESTA ESTAT	202	2.091	961.511	474.766	49,38%	16,86%
ESTRANGERS	258	3.521	2.199.277	1.222.848	55,60%	43,42%
TOTAL	1.057	12.196	5.197.963	2.816.283	54,18%	100,00%
PRODUCCIONS						
CATALANES	797	9.466	3.208.004	1.813.807	56,54%	64,40%
RESTA ESTAT	172	2.285	1.514.444	733.899	48,46%	26,06%
ESTRANGERES	88	445	475.515	268.577	56,48%	9,54%
TOTAL	1057	12.196	5.197.963	2.816.283	54,18%	100,00%
RESUM PER IDIOMES						
EN CATALÀ	484	6.361	2.187.648	1.201.550	54,92%	42,66%
EN CASTELLÀ	289	3.977	2.068.332	1.056.593	51,08%	37,52%
BILINGÜES	36	575	121.845	65.641	53,87%	2,33%
EN ALTRES LLENGÜES	60	340	356.107	250.453	70,33%	8,89%
SENSE TEXT	188	943	464.031	242.046	52,16%	8,59%
TOTAL	1.057	12.196	5.197.963	2.816.283	54,18%	100,00%
RESUM PER GÈNERES						
DRAMÀTIC	542	7.565	2.481.591	1.311.528	52,85%	46,57%
DANSA	173	862	434.987	217.884	50,09%	7,74%
TEATRE MUSICAL	40	1.308	1.178.745	599.541	50,86%	21,29%
MÚSICA	111	435	250.121	157.103	62,81%	5,58%
INFANTIL	139	1.296	404.225	233.291	57,71%	8,28%
LÍRIC	24	196	261.461	189.768	72,58%	6,74%
MUSIC HALL	2	259	76.351	51.658	67,66%	1,83%
VARIS GÈNERES	26	275	110.482	55.510	50,24%	1,97%
TOTAL	1.057	12.196	5.197.963	2.816.283	54,18%	100,00%

Taula 1: Dades anuals dels teatres barcelonins, 2011

Font: Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya

Elaboració: Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya

Aquest resum de l'activitat teatral a la ciutat de Barcelona ens permet analitzar nombrosos aspectes d'interès rellevant. En primera instància, destacar l'alta presència d'obres d'autors catalans (597), que superen clarament les d'estrangers (258) i de la resta de l'estat (202). Tot i que s'han realitzat més funcions de les obres d'autors catalans, sorprèn que l'ocupació és una mica més alta en les escrites per estrangers. Així mateix comentar el nombre d'espectadors de les funcions, que és una mica més alt en aquells espectacles que els autors són estrangers que la de catalans.

S'aprecia un cert lligam amb les produccions realitzades, ja que també observem una clara aposta per les catalanes, amb un total de 797 obres; seguides per les produïdes per la resta de l'estat, amb 172, i les estrangeres amb tan sols 88 obres. En conseqüència, hi ha molts més

espectadors a les obres de producció catalana tot i que l'ocupació és força semblant a la de les estrangeres.

Seguint la llengua dels espectacles, destaquen també clarament pel que fa a espectadors i obres aquelles en català seguides de les que estan en castellà. Sobresurt el nombre d'espectacles sense text i l'alta ocupació d'aquelles en llengües estrangeres.

Pel que fa als gèneres teatrals, tenen major èxit els de caire dramàtic i musical.

ESPECTADORS I RECAPTACIONS MENSUALS - Dades Anuals 2011

	AFORAMENT	ESPECTADORS PAGAMENT	ESPECTADORS PROFESSIONALS	ESPECTADORS ESTRENA	% ESPECTADORS GRATUÏTS S/TOT	TOTAL ESPECTADORS	% OCUPACIÓ	TOTAL RECAPTACIONS
Gener	455.343	273.687	10.816	8.255	6,51%	292.758	64,29%	6.751.329,62
Febrer	429.999	229.099	16.760	6.850	9,34%	252.709	58,77%	5.719.295,04
Març	496.753	235.905	17.557	5.560	8,92%	259.022	52,14%	5.345.204,88
Abril	452.519	223.359	12.969	5.939	7,80%	242.267	53,54%	6.358.498,92
Maig	434.103	205.443	16.639	9.778	11,39%	231.860	53,41%	4.974.310,32
Juny	362.389	151.475	11.971	9.286	12,31%	172.732	47,66%	3.617.704,06
Juliol	355.579	164.633	10.874	9.303	10,92%	184.810	51,97%	5.024.708,34
Agost	78.325	28.491	1.228	1.332	8,24%	31.051	39,64%	459.366,25
Setembre	300.051	149.437	11.166	10.029	12,42%	170.632	56,87%	3.028.539,32
Octubre	596.775	288.684	17.929	7.288	8,03%	313.901	52,60%	7.918.603,61
Novembre	578.274	299.831	19.089	9.326	8,66%	328.246	56,76%	7.909.984,19
Desembre	657.853	313.211	15.047	8.037	6,86%	336.295	51,12%	8.593.313,14
TOTAL	5.197.963	2.563.255	162.045	90.983	8,98%	2.816.283	54,18%	65.700.857,69

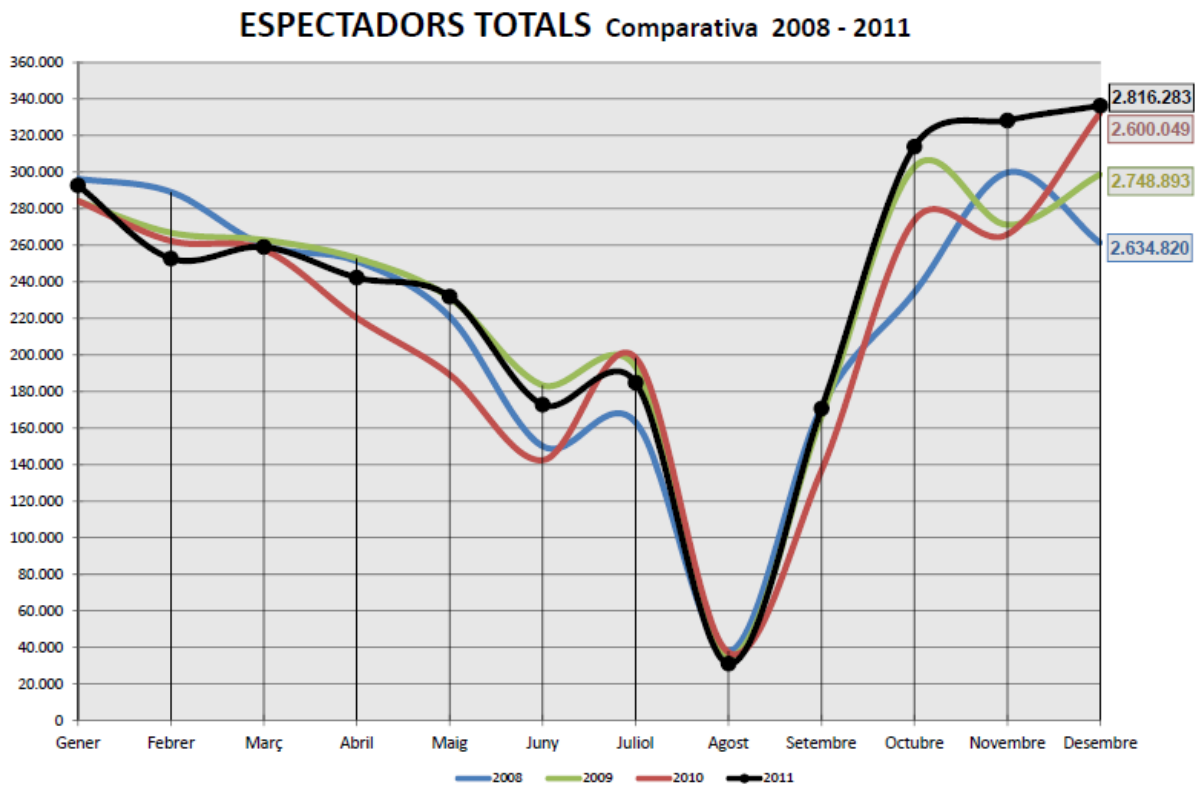
Taula 2: Espectadors i recaptacions mensuals, 2011

Font: Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya

Elaboració: Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya

En la taula anterior, s'aprecia un ritme força mantingut dels espectadors de la capital catalana, tot i la davallada que pateix durant el mes d'agost quan l'activitat teatral es veu clarament reduïda. El mes de major intensitat és el de desembre. El desglossament que es fa dels espectadors permet apreciar com la gran part de l'aforament de les sales és omplert pels espectadors de pagament, tot i que hi ha un reclam força significatiu dels que són professionals.

Una comparativa dels anys 2008 a 2011 ens mostra el comportament dels espectadors durant aquest període, que reforça la idea comentada sobre els mesos amb major i menor assistència als teatres. Observem també un clar augment al llarg dels quatre anys, que ha passat de 2.634.820 el 2008 a 2.816.283 el 2011, segons l'Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya.

Taula 3: Dades comparatives d'espectadors, 2008 – 2011

Font: Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya

Elaboració: Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya

A causa de la importància que té el teatre infantil com a eina d'educació, cal fer un incís també en els espectacles destinats als més petits. Tot i ser en la gran part dels casos una eina més d'oci i entreteniment, es subratlla la inquietud de moltes institucions i teatres per a oferir un teatre infantil de qualitat.

Tal i com les dades de la taula inferior demostren, respecte al 2010, el 2011 van créixer el nombre de teatres on es realitzen espectacles infantils, així com el número d'espectacles i funcions. Tot i això, es va reduir notablement l'aforament, els espectadors totals i el percentatge d'ocupació. Disminueix també el preu de l'entrada i en conseqüència la recaptació total.

RESUM DE DADES COMPARATIVES **2010 - 2011**
TEATRE INFANTIL

DADES	2010	2011	Variació 2010-2011	% inc.
TEATRES	19	24	5	26%
TEATRES ESPECIALS	1	1	0	0%
ESPECTACLES	101	139	38	38%
FUNCIONS	1.230	1.296	66	5%
AFORAMENT	440.623	404.225	-36.398	-8%
TOTAL ESPECTADORS	256.778	233.291	-23.487	-9%
ESPECTADORS PAGAMENT	234.591	210.970	-23.621	-10%
ESPECTADORS PROFESSIONALS	14.208	16.485	2.277	16%
ESPECTADORS ESTRENES	7.979	5.836	-2.143	-27%
TOTAL ESPECTADORS GRATUÏTS	22.187	22.321	134	1%
PERCENTATGE D'OCCUPACIÓ	58,28%	57,71%	-0,56%	-1%
RECAPTACIONS	2.470.641,00 €	2.036.599,00 €	-434.042,00 €	-18%
MITJA ESPECTADORS PER FUNCIO	209	180	-29	-14%
MITJA FUNCIONS PER TEATRE	62	52	-10	-16%
MITJA ESPECTACLES PER TEATRE	5	6	1	20%
PREU MIG ENTRADA	10,53 €	9,65 €	-0,88 €	-8%

Taula 4: Dades comparatives de teatre infantil, 2010 – 2011

Font: Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya

Elaboració: Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya

Pel que fa a la despesa pública en Cultura a la capital catalana, veiem que l'any 2010 es van atorgar subvencions per valor de 662.000 euros a l'àmbit de les arts escèniques i 836.666 euros a les sales teatrals.

En el marc del teatre barceloní, cal menció al Festival de Barcelona Grec, que aplega durant el mes de juliol un seguit d'activitats culturals variades com la dansa, la música, el circ i el teatre. També es realitzen converses a les biblioteques, cinemes a las fresca i trobades amb els creadors del festival. El Grec contribueix a oferir una programació fresca i distesa durant l'estiu, amb l'objectiu d'obrir noves expectatives als espectadors. Com subratlla Ramon Simó, director del Festival, "esperarem poder gaudir d'experiències sorprenents, voldrem que ens faci conèixer altres maneres de fer i pensar, o que ens proposi mirar d'una altre manera la nostra realitat més sabuda". Alhora, està pensat per a un públic molt divers, ja que es pretén atreure l'atenció d'un públic familiar, jove, els que volen veure espectacles internacionals, els que no deixen escapar les estrenes d'artistes catalans, entre d'altres. En l'edició d'enguany, s'ha afegit el *Come&See*, un aparador de les produccions catalanes encarades a programadors i productors d'arreu del món que es troba en la quarta edició.

Destacar també la presència l'Institut del Teatre ubicat a la capital catalana. Es defineixen com a centre de formació, investigació i difusió de les arts escèniques. Es va crear l'any 1913, i la seva llarga experiència ha servit per configurar-se com una de les "institucions escèniques amb més dinamisme i potencial d'Europa" (Institut del Teatre, 2012). S'hi realitzen cursos reglats i no reglats i es dona suport a l'ensenyament mitjançant la gestió i organització d'exposicions, congressos i conferències. També participen en l'organització del Festival Noves Escenes Obertes.

El fet que l'Institut compti amb quatre escoles dedicades a les arts dramàtiques, la dansa, les arts de l'espectacle, un centre de documentació i cinc sales teatrals; permet reforçar el seu posicionament a Barcelona. A causa de l'alta demanda de cursos i al seu bon posicionament tenen també un parell de sub-seus a Vic i Terrassa.

2.5.3 El teatre gironí i a la Catalunya Nord

Girona queda en un terme inferior si ho comparem amb la capital catalana a nivell d'arts escèniques. Tot i això, destaca per ser una de les ciutats catalanes amb més moviment teatral i per promoure el festival de renom Temporada Alta.

A la comarca del Gironès veiem un augment pel que fa al nombre d'espectacles d'arts escèniques i musicals en els teatres de Catalunya, que passen de 136 l'any 2007 a 183 el 2010. La recaptació a la comarca també ha augmentat, ja que seguint l'exemple dels anys anteriors, passa de 496.145€ a 531.631€ (Estadística d'Arts Escèniques de la Generalitat de Catalunya, 2011).

La comarca es veu molt nodrida per la programació estable de la capital gironina, però alhora per programacions que tenen cada cop més força en les poblacions veïnes de Salt, Bescanó i Celrà.

A nivell històric, Girona ha destacat per la presència del Teatre Municipal i per l'alt moviment que es genera en termes de teatre a la ciutat. En aquest espai municipal, inaugurat l'any 1769, és on es desenvolupa la gran part de l'activitat teatral gironina. Tot i aquest espai que ha esdevingut l'epicentre teatral de la ciutat en molts moments, existeixen altres espais on també s'hi desenvolupa activitat teatral: És el cas de la Sala La Planeta, de caire independent, el Centre Cultural de la Mercè o el teatre de la vila veïna de Salt. S'amplia la informació referent als espais i a l'activitat teatral en el capítol específic de teatre a la ciutat.

Cal fer palès també, que la societat gironina viu i valora molt el teatre. Es pot dir doncs, que la ciutat té una cultura teatral.

Finalment, cal parlar també de la Catalunya Nord que Valldaura (2006) destaca com a reducte del teatre culte català en alguns períodes històrics, sobretot el segle XVIII.

L'octubre de l'any 2011 va tenir lloc un esdeveniment que ha marcat un abans i un després en l'escena nord catalana: la inauguració del Teatre l'Arxipèlag a la ciutat de Perpinyà destinat, en part, a reforçar els vincles culturals transfrontarers. Aquest equipament ha estat fruit del projecte Escena Catalana Transfronterera on a darrera trobem els esforços de la mateixa ciutat de Perpinyà i de les ciutats veïnes de Girona i Salt. A part de voler ser un referent cultural, el teatre neix també amb un objectiu descentralitzador de la cultura que ofereix el municipi francès. Durant l'acte d'inauguració, Ferran Mascarell, Conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, va emfatitzar el fet que amb aquest teatre es reforça la "connectivitat entre cultures del sud d'Europa, la història i la llengua compartida i el futur comú".

2.5.4 Els festivals teatrals a Catalunya

És pertinent fer al·lusió a les ciutats i pobles catalans que tenen un renom a causa d'activitats relacionades amb el teatre i les arts escèniques. Molts han apostat per integrar a la ciutat programació relacionada amb les arts escèniques que al pas dels anys han esdevingut un referent a nivell català i europeu.

Sitges va ser la seu del primer festival de teatre de Catalunya, que la primera edició la qual es va dur a terme l'any 1967. Tot i la seva antiguitat, el 2004 va ser l'últim any que es va realitzar a causa de motius pressupostaris. També cal comentar el cas de Tàrraga on es realitza la Fira Internacional del Teatre que aplega un ampli mercat i està catalogada com una de les fires més importants del sud d'Europa a nivell d'arts escèniques. FiraTàrraga es du a terme des de 1981 i també consta com les fires de major trajectòria del país.

A la ciutat d'Alcoi l'any 1991 l'ajuntament va crear La Mostra de Teatre d'Alcoi, com un fòrum de trobada per a professionals, agents i programadors al País Valencià. És un espai de referència en aquesta zona i la ciutat s'ha consolidat com a ciutat representativa de les arts escèniques.

Quelcom semblant ocorre a les Illes Balears amb la Fira de Teatre de Manacor, que la seva primera edició es va du a terme l'any 1996. Destaca per ser la única a nivell d'arts escèniques del territori balear i per la promoció i projecció que donen als espectacles de parla catalana.

Un dels festivals amb més ressò a nivell català és el Festival de Tardor de Catalunya Temporada Alta, que es du a terme a les ciutats de Girona i Salt. La importància d'aquest, quedarà plasmada en els capítols següents.

En un àmbit ja més petit, sobresurten també esdeveniments com la Fira de Teatre Infantil i Juvenil d'Igualada, el Festival Internacional de Teatre i Animació al Carrer de Viladecans, la

Mostra d'Arts Gestuals i del Moviment d'Esparraguera i la fira d'espectacles d'arrel tradicional de Manresa.

2.6 El món del teatre: gèneres, associacions, premis i infraestructura.

2.6.1 Gèneres teatrals presents a Catalunya

Al país hi trobem gran varietat de gèneres que han inspirat i format part del teatre d'avui dia. Destaca de manera evidenciada el teatre dramàtic, que com ja s'ha comentat amb anterioritat, suposa gairebé la meitat de tots els espectadors de l'any 2011 segons l'article de Barranco a *La Vanguardia*. Aquests sumen un total de 1.311.528 espectadors. El segon gènere més present als teatres catalans és el musical que ha assolit la xifra de 599.541 espectadors. Aquesta tipologia agrada cada cop més per la combinació que s'estableix entre les cançons, el ball i el propi argument de l'obra de teatre. Sovint s'utilitzen idees fresques que queden plasmades en escenes divertides i dinàmiques que sorprenen i agraden al públic. El drama, tot i anar lligat també en molts casos a situacions de la vida diària i quotidiana, sol portar els arguments a situacions força extremes que tendeixen a fer encongir el públic. La comèdia, que era emprada a nivell històric en els segles passats, tendeix a ser una part poc destacada del teatre actual que sol anar lligada més a la idea dels monòlegs o d'espectacles més petits. Sobresurten també gèneres no realistes, com les tragicomèdies i els melodrames, que cerquen el lligam amb l'espectador mitjançant les emocions i els sentiments. Si el que es vol és fer reflexionar al públic i voler-ne un aprofitament futur en forma d'aprenentatge, s'escriuen i es representen obres de caire didàctic.

No podem oblidar tampoc gènere com l'òpera, que tot i tenir una tipologia de públic molt específica, esdevenen peces claus de l'escena catalana amb espais com el Liceu de Barcelona. Alhora, fer notòria la presència d'espectacles amb titelles o aquells realitzats sense parla, on els mims ens mostren un món teatral diferent.

Finalment, cal no perdre de vista la idea d'espectacles regits per la performance, el teatre d'avanguardia i l'anomenat teatre de l'absurd, basats en una important posada en escena, la negació de l'habitual i estable; i la no racionalitat de l'argument, respectivament. (Enciclopèdia Catalana, 2012)

Cal destacable de nou el pes que ocupa la dramaturgia catalana en l'activitat teatral del moment. Independentment del gènere teatral escollit, és cada cop major el nombre d'espectacles realitzats en llengua catalana i per autors i artistes catalans. Cal a les dades aportades amb anterioritat, i seguint el mateix article de Barranco (2012), on també fa palès el

nombre creixent d'autors de nacionalitat catalana, que va créixer un 26% el darrer any 2011 respecte al 2010, assolint un total de 597 autors. Tot i la disminució que van patir els autors estrangers, un 10%, són 258 autors, mentre que els espanyols arriben a una xifra de 2012.

2.6.2 Associacions i premis de caire teatral

En primer lloc, fer notori el gran nombre d'associacions, grups i entitats relacionades amb l'activitat teatral del país. En la majoria de pobles i ciutats trobem petites i mitjanes agrupacions destinades a l'ensenyament, la gestió o la promoció del teatre.

Cal destacar a nivell català algunes d'elles, que tenen un notable pes representatiu. Cal parlar de l'Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya (AETCA) que des de 1992 pretén donar suport a iniciatives de caire privat i recolzar la promoció i la difusió de l'oferta teatral. Existeixen també iniciatives com la Coordinadora de Teatres Independents de Catalunya (CTIC) que pretén aglutinar les sales de teatre independent per poder oferir gires conjuntes i més facilitat de gestió i promoció.

Alhora, n'hi ha que cerquen més una funció educativa que a més de la representació d'obres teatrals, aquestes es complementin de tallers i activitats. És l'exemple de l'Associació Catalana de Teatre Educatiu (ACTE). En el cas d'aquells agrupaments i entitats dedicades a l'ensenyament i la formació d'actors, molts estan sota l'Associació Catalana d'Escoles de Teatre (ACET).

En ciutats més petites hi ha agrupacions que pretenen dinamitzar i aglutinar l'oferta teatral, fent-la més propera i acurada per al públic. Girona compta amb l'Associació Gironina de Teatre (AGT), que també cerca la dignificació de les professions relacionades amb el món del teatre.

Cal comentar l'existència d'alguns dels premis exclusius de teatre catalans, com el que concedeix anualment la Generalitat de Catalunya dins dels Premis Nacionals de Cultura. El Premi Nacional de Teatre s'atorga des de l'any 1995 a actors, sales, companyies i personalitats de renom. Entre d'altres guardonats, destaquen La Cubana, Sergi Belbel, l'Anna Lizaran, Josep Maria Pou, Salvador Sunyer, Pere Arquillué o la Sala Beckett de Barcelona.

Un altre premi a tenir present és el Premi Butaca, que s'estableix sense ànim de lucre amb l'objectiu de promoure i divulgar les arts escèniques i cinematogràfiques del país. El Premi Butaca s'atorga a través del vot dels espectadors, que escullen els espectacles, els artistes i les pel·lícules. A nivell teatral, es donen premis al millor espectacle teatral, al millor espectacle de teatre musical, el millor text teatral, el millor director de teatre, el millor actor protagonista de teatre, la millor actriu protagonista de teatre, el millor actor de teatre musical, la millor actriu de teatre musical, el millor actor de repartiment de teatre, la millor actriu de repartiment de

teatre, la millor escenografia, el millor disseny de vestuari, el millor muntatge de petit format, el millor disseny d'il·luminació i el millor mitja de difusió de teatre.

A part de potenciar les arts escèniques a nivell teatral, se seleccionen aquells espectacles o artistes que siguin de producció, escriptura o coproducció catalana. Així es valoritza també la identitat i la llengua catalana.

A nivell d'interpretació femenina, sobresurt el Premi Memorial Margarida Xirgu, que des de 1973 premia l'actriu més rellevant de l'escena teatral barcelonina.

Afegir també el Premi Crítica Serra d'Or de Teatre, que atorga la revista *Serra d'Or* de l'Abadia de Montserrat, que tot i no tenir un premi en metàl·lic ha assolit ressò pel que fa a obres i activitats teatrals.

Finalment, cal afegir la presència a Barcelona dels Premis Born, que van sorgir per promoure i incentivar la creació literària, que té la voluntat de promoure la dramaturgia catalana.

També hi ha premis de caire local, més petits, com el Premi de Teatre Ciutat de Granollers o el Premi de Teatre Català Ciutat de Sabadell.

2.6.3 La infraestructura teatral

Tal com s'ha vist amb anterioritat, Catalunya és la comunitat autònoma amb més teatres estables d'Espanya. Observem que la majoria de teatres són de titularitat pública. En canvi, a la comarca del Barcelonès hi ha un nombre força major de privats que de públics (29 i 9 respectivament en dades del 2009). A Barcelona ciutat, destaquen entre d'altres, el Teatre Nacional de Catalunya, el Teatre Lliure i el Teatre Romea, per la seva importància a nivell històric i funcional.

	Privats	Públics	Total
Barcelonès	29	9	38
Resta Catalunya	20	83	103
Total Catalunya	49	92	141

Taula 5: Teatres a Catalunya segons titularitat, 2009

Font: Institut Català de les Indústries Culturals

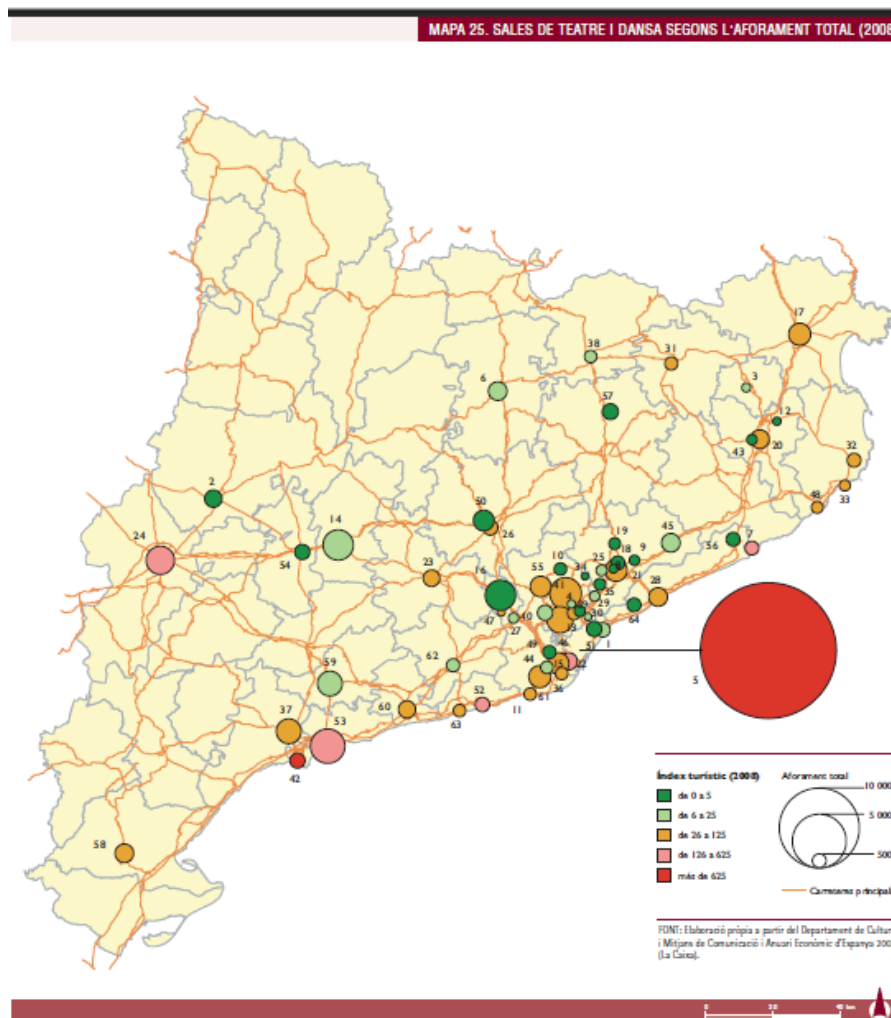
Elaboració: pròpia

És important observar també la l'emplaçament i l'aforament de les sales de teatre i dansa de tota Catalunya. Aquesta distribució territorial és deguda, en part, a la demografia del país, centrada en grans zones i en amplis nuclis de població que amb el pas dels anys han permès una gestió i producció constant d'esdeveniments; que sovint, es veu reforçada per la massa

poblacional propera. És notable també la influència de la política i l'economia, així com la manera de fer de la societat, que marcarà esdeveniments i tradicions. En el cas del teatre, observem com se centren la gran majoria d'espectacles, i sovint els de més qualitat a la capital i a la seva perifèria (Atles de Turisme de Catalunya, 2012).

Tal com s'observa en el mapa que es mostra a continuació, la gran majoria d'espais es troben situats a Barcelona i els seus voltants. La resta queden ubicades en ciutats grans, capitals de comarca i viles on hi ha una tradició teatral. Destaquen a part, nuclis com les capitals de província, on s'aprecia un major aforament de les sales.

A l'observar les comarques de Girona, destaquen les ciutats de Girona i Figueres i espais més petits com els de Banyoles, Celrà i Salt.

Il·lustració 1: Sales de teatre i dansa segons l'aforament total, 2008.

Font: Atles de Turisme de Catalunya

Elaboració: Atles de Turisme de Catalunya

3. El turisme a Girona

3.1 Recursos de la ciutat i la seva perifèria

La ciutat de Girona es troba situada al nord-est de Catalunya, i és coneguda pel seu patrimoni monumental, arquitectònic i museístic. L'any 2011 tenia una població total de 96.722 habitants. Destaca pel conjunt jueu que a nivell arquitectònic, que és un dels més grans i ben conservats a nivell europeu. La Catedral, que conserva diferents estils, sorprèn per la seva grandària i pel fet de tenir la nau gòtica amb volta més ample del món. Alhora, al Museu Capítular de la Catedral, trobem el tapís de la creació, un brodat de llana de la primera meitat del segle XII que és una de les peces més importants de l'art tèxtil del romànic.

Una de les imatges més típiques de la ciutat és l'Onyar i les cases que donen al riu. Agrada per la visió bonica que deriva dels colors atractius de les façanes, que contrasten amb el riu i les siluetes de la Catedral i l'Església de Sant Feliu al fons.

Els Banys Àrabs esdevenen també un dels punts més visitats, que conserven l'estructura i els elements arquitectònics de la construcció del segle XII. Alhora, és d'estil romànic l'Església de Sant Pere de Galligants, coneguda pel seu claustre i els conservats capitells. És la seu del Museu d'Arqueologia de la ciutat.

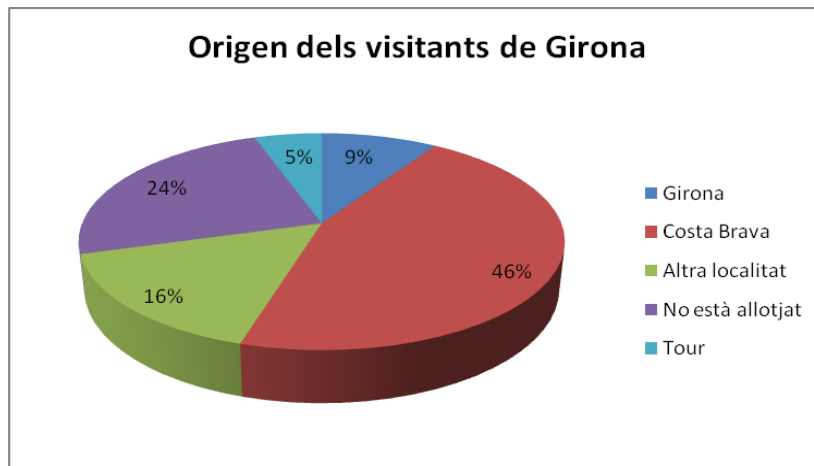
Cal fer menció també a recursos d'estil arquitectònic que representen un atractiu turístic per la ciutat i que al mateix temps la configuren i la representen. És el cas del passeig de la muralla carolíngia, la Casa Masó i les esglésies de Sant Nicolau i de Sant Martí.

A nivell museístic, la ciutat compta amb varietat d'infraestructures que permeten al visitant aprendre sobre diferents temàtiques relacionades amb la vila. A part del Museu e la Catedral i el d'Arqueologia, anteriorment citats, trobem també el Museu d'història dels Jueus que està situat al centre Bonastruc ça Porta al vell mig del Barri Vell. De caire històric, també trobem el Museu d'Història de la Ciutat. També cal mencionar el Museu d'Art i el Museu del Cinema, que complementen l'oferta de la ciutat en aquest sentit de caire museístic.

Girona amb una població censada de 96.722 habitants (Idescat, 2012) es troba situada en un enclavament privilegiat, ja que relativament a prop tenim marques conegudes com la Costa Brava o els Pirineus. Nombroses viles veïnes representen una oferta complementària a la ciutat. És el cas per exemple de Figueres, on es troba el Museu Dalí o pobles medievals com Besalú o Madremanya. Banyoles amb la presència del llac i tota la zona volcànica de la Garrotxa representen també espais per a senderisme i cicloturisme atractius per al turista.

3.2. La tipologia del turista

A causa de la proximitat que Girona té amb la Costa Brava i els Pirineus, la tipologia de turista a la ciutat tendeix més a ser de caire excursionista, ja que dedica unes hores del seu viatge a la ciutat però no hi acostuma a pernoctar. De fet, un visitant al Barri Vell de la ciutat tan sols hi està 1 hora i 33 minuts (Galí, 2005). Alhora, i segons l'autora es visiten només una mitjana de 3,18 nodes dels 10,84 que podrien visitar. Tot i aquesta tipologia de perfil excursionista, la ciutat es nodreix també de viatgers de proximitat i excursionistes nacionals, que a causa d'una proximitat relativa escullen la ciutat per a passar-hi el dia o unes hores. Tal com s'observa en el gràfic següent, un percentatge molt reduït dels visitants escullen l'opció de dormir a la ciutat. Gairebé la meitat són visitants que passen les seves vacances a la Costa Brava i Girona es converteix en una sortida de mig dia.

Il·lustració 2: Origen dels visitants de Girona

Font: Mirades turístiques a la ciutat. Anàlisi del comportament dels visitants del Barri Vell de Girona, Galí (2005).

Elaboració: pròpia.

Cal no oblidar també la presència de grups d'escolars que fan visites a la ciutat i ajuden, així com viatgers nacionals, a desestacionalitzar una mica la demanda de la ciutat.

Així mateix cal fer notòria la presència de l'efecte Ryanair que ha col·laborat a l'increment del turisme gironí.

Segons les dades recollides per l'Ajuntament, si parlem del perfil del visitant de la ciutat, aquest quedarà definit com una persona de mitja edat, d'alt nivell cultural i amb interès pels recursos arquitectònics i patrimonials de la ciutat. També aposta per la organització del seu viatge de forma independent i s'informa i contracte els serveis a través d'Internet. Cal afegir

que fa estades més curtes però en un nombre major i que viatja amb companyies aèries de baix cost, perfil que segueix la tendència general del turista actual.

3.3. Infraestructura turística

La ciutat compta amb una àmplia oferta pel que fa a l'allotjament, la restauració i els serveis complementaris destinats a turistes i ciutadans.

A nivell hotel·ler, l'any passat comptava amb un total de 2.037 places, repartides en diferents categories. Tal com ens mostra la taula següent, observem que tot i no ser els més nombrosos, els hotels de quatre estrelles són els que ofereixen més places als turistes que visiten la ciutat.

1 estrella		2 estrelles		3 estrelles		4 estrelles		5 estrelles		TOTAL	
N	P	N	P	N	P	N	P	N	P	N	P
13	501	4	248	3	255	8	1.033	0	0	28	2.037

N = Nombre / P = Places

Taula 6: Establiments hotel·lers gironins per categories, 2011

Font: Institut d'Estadística de Catalunya

Elaboració: pròpia

Pel que fa a dades relatives al turisme rural o als càmpings, no és necessari el seu tractament, ja que Girona ciutat no disposa d'aquesta tipologia d'allotjament.

Cal fer palesa la creixent oferta d'oci de la ciutat, que juntament amb el sector comercial i de restauració configuren una ciutat més diversificada.

3.4. Esdeveniments culturals a Girona

Girona destaca pel seu potencial a nivell cultural. Segons el Pla Estratègic de Cultura de la ciutat, s'evidencia de manera notòria el significat i el valor que té per la vila i els seus ciutadans. Les línees estratègiques d'aquest pla van encarades a definir la cultura com a eix central del model de ciutat i al fet que aquesta, lideri el seu entorn a nivell cultural. S'aposta també, per la cultura com a una oportunitat de desenvolupament econòmic i com a eina de cohesió social.

Es fa també evident el moviment cultural de la ciutat si s'observen la gran quantitat de cursos i esdeveniments relacionats amb la cultura i els espais destinats a aquesta (com el centre Cultural de la Mercè, els Punts de Lectura, el Centre d'Arts Contemporani Bòlit o l'Espai Marfà). Així també, fer menció a les diverses biblioteques, els museus, els teatres i els auditoris que suporten l'activitat de la ciutat.

La ciutat evidencia durant tot l'any el seu caràcter més cultural, que lligat amb una gran varietat d'esdeveniments defineixen una vila plural i diversa. Seguint el curs anual, esdevenen una part remarcable les processos que es duen a terme durant Setmana Santa. Girona es volca en aquest esdeveniment i gran part dels ciutadans participen en les processos o en les desfilades dels manaies que les acompanyen.

Com a la gran majoria de ciutats catalanes, el dia de Sant Jordi esdevé també un dia clau en les agendes dels ciutadans, que surten al carrer en busca de llibres i roses creant un ambient amè i participatiu.

Un dels esdeveniments més importants de la ciutat, que es posiciona pel seu caràcter únic i turístic, és el Girona Temps de Flors, que al llarg dels seus cinquanta set anys de durada s'ha posicionat com una de les celebracions més remarcables de la ciutat. Durant el període que dura el Temps de Flors, places, jardins, carrers, botigues i monuments s'engalanen amb les millors idees i flors. Alhora, fer palès el fet que aquest esdeveniment atrau un gran nombre de visitants de la resta de comarques catalanes i també de l'estranger.

Tot i que aquest any ja no s'ha dut a terme per motius econòmics, Girona comptava amb un Festival de Músiques Religioses, que nodria la ciutat a nivell musical i cultural, al que assistien més de set mil persones de públic.

Finalment, afegir la presència de les Festes de Sant Narcís omple la ciutat d'actes, representacions, espectacles i concerts. Defineix sense dubte un dels espais amb més participació i integració ciutadana.

El capítol posterior es dedica en la seva integritat al teatre, on queden també recollits els esdeveniments de caire teatral i escènic més importants de la ciutat.

4. El teatre a la ciutat de Girona

4.1. El teatre gironí: espais, associacions i entitats

El Pla Estratègic també fa èmfasi als aspectes teatrals de la ciutat, que queden recollits a la línia 2, on s'estableix la voluntat de convertir Girona en una capital escènica. Cal detallar les fases que queden recollides: la primera amb inici al 2011 pretén, entre d'altres, reforçar el Sistema Metropolità de Teatres, establert entre els espais de la ciutat i alhora; analitzar les possibilitats i les dinàmiques per crear un clúster encarat a les arts escèniques, crear propostes de col·laboració entre equipaments per enfortir la temporada estable i el lligam entre ells. La segona fase va encarada a la implementació, que engloba els anys 2012 a 2014, i s'encara a la promoció de les arts escèniques i a desenvolupar projectes i acords entre els agents. La tercera, per al 2015 i amb voluntat de desenvolupament, pretén concentrar les empreses i projectes i crear un clúster específic per a les arts escèniques a la ciutat. Cal una posterior consolidació i seguiment, a través de reunions i la publicació dels resultats i l'avaluació, materialitzat en la darrera quarta fase. A través d'aquesta línia d'actuació, es vol incrementar el nombre d'espectadors a les sales durant la programació estable, augmentar el nombre de produccions professionals, generar ocupació en el sector i incrementar el nombre d'estudiants vinculats al món de les arts escèniques. També s'aposta pels artistes locals, amb objectius operatius com incrementar el nombre de produccions gironines que fan gira fora de la ciutat o augmentar el número de directors, actors o dramaturgs gironins que formen part de les programacions escèniques de la ciutat.

La ciutat compta amb un espai de referència pel que fa al teatre, que és el Teatre Municipal. Com ja s'ha comentat, ha esdevingut un epicentre per a la comarca, que a causa de la seva antiguitat i qualitat dels espectacles es posiciona com un gran espai per a la representació d'arts escèniques. La seva voluntat és fer arribar a la població les arts escèniques i apostar per una continuïtat de programa que permeti la creació de nous públics i una diversitat d'espectacles. Aquest espai és també la infraestructura que acull els espectacles de grans formats d'esdeveniments com el Festival Temporada Alta o produccions del centre El Canal. L'any passat, el 2011, va tenir una ocupació mitjana del 66% durant la temporada estable. Es va apostar durant la programació estable per espectacles sobretot de caire teatral (15), tot i que també se'n va dur a terme de dansa (5), d'òpera (6) i de caire familiar (5).

Els Cicles de Nadal, protagonitzats per la representació que es du a terme sobre Els Pastorets, van registrar una ocupació del 93%. Aquest segment més nadalenc representa una tradició de caire social.

A nivell públic, destaca també el Centre Cultural de la Mercè, on es duen a terme activitats relacionades amb l'art i les arts escèniques. El seu caràcter pluridisciplinar permet que persones que tinguin interessos diversos s'interessin per la cultura. L'espai queda dividit en tres branques, una dedicada a les lletres i el pensament contemporani (Aula d'Humanitats), una altra dedicada a les arts escèniques (Escena Plural) i una darrera a la formació en temes d'art (Escola Municipal d'Art). És coneguda també per la pluralitat d'actes i activitats que acull durant l'any.

Com ja s'ha comentat, trobem a la ciutat un espai teatral de caire independent, la Sala La Planeta, que aposta més per al teatre professional que no té tant de ressò a nivell comercial. Sol ser un espai de referència per a artistes i dramaturgs que es volen fer un nom en el sector. Cada any s'hi duen a terme més de cent representacions, que engloben teatre, dansa, música, espectacles familiars i poesia. La Planeta, forma part de la Coordinadora de Teatres Independents de Catalunya, que cerca defensar i promocionar l'existència de teatre de caire independent arreu del país.

Finalment, cal fer esment a la presència del Teatre de Salt, que tot i estar en una vila veïna a la ciutat de Girona, és una de les infraestructures més ben posicionades a les comarques de Girona i acull nombrosos espectacles durant el Festival Temporada Alta.

A nivell d'associacions i iniciatives, es destaca en primera instància El Canal, el Centre d'arts escèniques de Girona i Salt. Aquest, és un espai de producció i creació escènica promogut per la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Girona, l'Ajuntament de Girona i l'Ajuntament de Salt. Forma part de la xarxa de centres públics juntament amb el Teatre Nacional de Catalunya, el Teatre Lliure, el Mercat de les Flors i els centres de Reus i de Terrassa. Durant l'any 2011, entre produccions i coproduccions, aquest espai va estrenar 8 espectacles.

A la ciutat s'ha desenvolupat la iniciativa del Sistema Metropolità de Teatres i Auditoris de Girona per crear un sistema de venda conjunta i el no solapament dels espectacles del mateix estil. Quelcom semblant succeeix a nivell comarcal, ja que hi ha l'Associació Gironina de Teatres. Els objectius van enfocats a dignificar les professions d'actors i educadors, donar suport al Centre Teatral El Galliner o incidir en les polítiques culturals del moment.

Es referma la voluntat de l'ensenyament de les arts escèniques, que es materialitza en escoles i iniciatives que cada cop adquireixen més ressò i prestigi. És el cas de l'escola comentada amb anterioritat, el Centre de Formació Teatral El Galliner, que ofereix cursos de teatre infantils, juvenils i per a adults, així com formació per a formadors, escoles, activitats escolars o cursos intensius. Destaca el fet que ofereixen la titulació de graduat en Art Dramàtic. Aquesta escola,

és sens dubte un espai reconegut per la ciutadania i les institucions per la seva qualitat i importància.

Finalment, cal afegir a nivell comarcal la iniciativa empresa pel Consell Comarcal per oferir una programació cultural i formativa a petites i mitjanes poblacions de la comarca sota la iniciativa Escola de Teatre del Gironès.

4.2 Els festivals de teatre a Girona

El Festival de Tardor de Catalunya Temporada Alta és un dels festivals de caire teatral de major grandària i ressò del país. Es du a terme des de l'any 1992 amb la voluntat de millorar les arts escèniques locals i ser un referent per a artistes i dramaturgs catalans. També és l'escena de grans espectacles nacionals i internacionals, esdevenint també una porta d'entrada de l'escena europea. Durant els mesos d'octubre, novembre i desembre, Girona i Salt esdevenen el punt de mira gràcies a aquest festival.

El Festival Internacional de Teatre Amateur es realitza a Girona i va néixer el 1998. Es cerca el recolzament, la promoció i la difusió del teatre amateur català. Les companyies que hi participen s'escullen mitjançant un concurs i molts dels espectacles són de tipologies gestual i sense text.

Així mateix, cal fer esment del Festival Fora Temporada i el Festival d'Arts Escèniques del Gironès Emergent. El primer es realitza paral·lelament al Temporada Alta i es du a terme amb la idea de ser un espai per a joves artistes que cerquin fer-se un forat en el món professional. El Festival doncs, està força encarat als joves. Alhora, pretenen contribuir a que Girona sigui un espai de referència a nivell escènic i per això es realitza durant el mateix període que el Festival Temporada Alta. L'Emergent, en canvi, té un perfil més musical, tot i que el teatre també té un pes destacat en aquest. Es du a terme durant una setmana del mes de juliol en diferents pobles de la comarca del Gironès. Aquest any, s'ha arribat a la vuitena edició.

5. L'estat del teatre gironí i el seu potencial turístic: una aproximació qualitativa

Tal com s'ha detallat a l'apartat de metodologia, per tal d'analitzar la incidència que té el teatre en l'activitat cultural gironina, divideixo en unitats d'anàlisi els espais i equipaments que tenen una presència en aquest camp.

En primer lloc, consten aquells equipaments públics que tenen una funció de caire promocional i/o organitzatiu a nivell cultural. Seguidament, els propis gestors i promotors de teatre de la ciutat i finalment, els festivals d'arts escèniques amb més ressò de la ciutat.

A continuació doncs, s'analitzarà l'Ajuntament de Girona, el Punt de Benvinguda, el Consell Comarcal del Gironès, el Patronat de Turisme Costa Brava i l'Associació d'Hostaleria de Girona i Radial.

5.1. Agents turístics gironins

5.1.1. Ajuntament de Girona

L'Ajuntament, com a institució per excel·lència d'una ciutat, adopta un rol molt important en el posicionament i la promoció d'esdeveniments i activitats.

En el cas del teatre, es gestiona bàsicament des del Departament de Cultura i el propi Teatre Municipal de Girona. Molta de la informació relativa a la programació teatral es passa també al Departament de Turisme segons el lligam que es pugui establir a nivell turístic. Es deriven en àmplia mesura aquells esdeveniments que poden tenir una importància en el turista forà; però tot i així, no hi ha una programació específica per captar turistes als teatres. Segons l'entitat, la raó principal és la llengua de l'espectacle, ja que al ser majoritàriament català, es veu com un obstacle a engrandir el mercat cap a aquesta banda. Tot i això, per exemple en programacions d'estiu, sí inclouen esdeveniments teatrals com una oferta més de la ciutat. En el cas d'aquest estiu 2012, formen part dels programes de mà generals, els espectacles i representacions del Festival Internacional de Teatre Amateur de Girona.

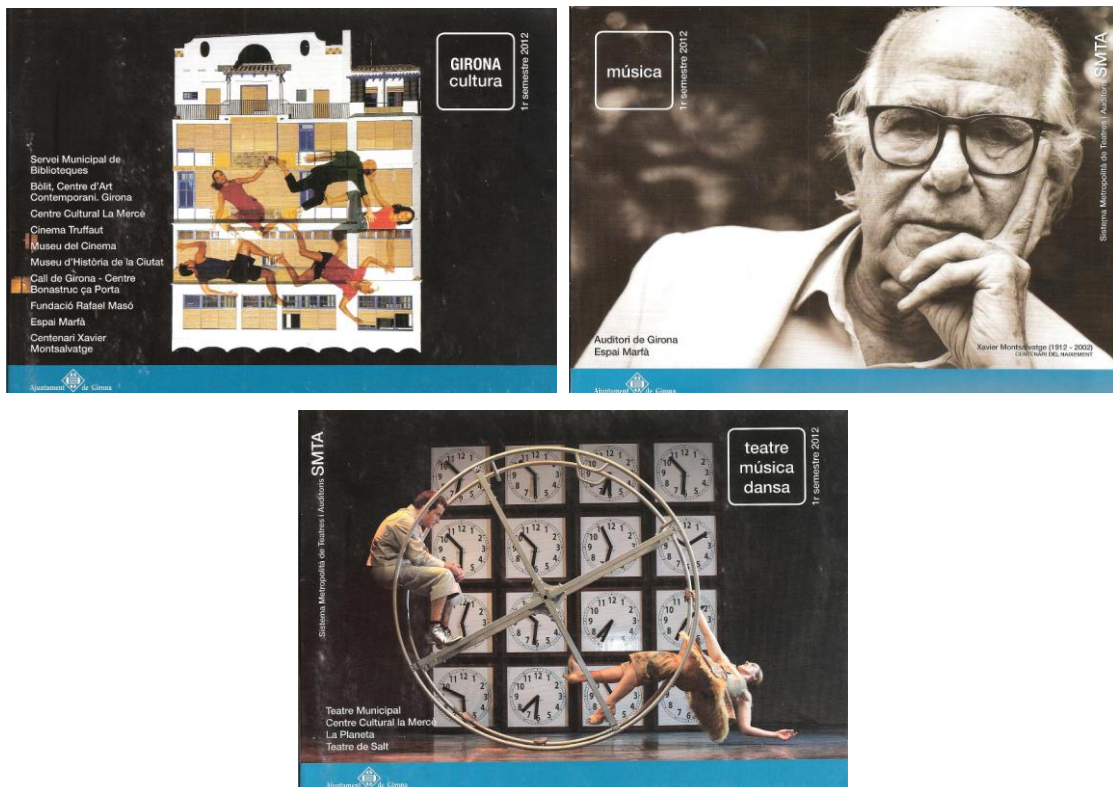
Com a principals eines de difusió, trobem els tres programes de mà que s'editen des del departament de Cultura, que van destinats al ciutadà i resten dividits per:

1. Genèric de cultura, on s'inclou informació relativa a les biblioteques, els museus, la fundació Rafael Masó, el cinema Truffaut, etc.
2. Música, que recull la programació de l'Auditori de Girona i de l'Espai Marfà.

3. Teatre, música i dansa, on s'inclouen els esdeveniments i activitats que es realitzen al Teatre Municipal, el Centre Cultural la Mercè, La Planeta i el Teatre de Salt.

Afegir que l'edició dels tres programes es fa de manera paral·lela i semestralment, pel que els tres programes de mà tenen un mateix format. Això permet al lector trobar una complementarietat entre ells. Alhora, la primera pàgina de cada un va dedicada a anunciar els altres dos fulletons, així per exemple, el genèric de cultura fa menció al fulletó de música i al de teatre. Aquets, es troben sobretot en els punts d'informació turística de la ciutat, al mateix Ajuntament i als espais culturals com biblioteques, centre culturals, l'Auditori, etc. Així mateix, es reparteix als diferents campus de la Universitat de Girona.

A continuació, s'adjunta una imatge dels tres programes de mà (2012):

Il·lustració 3: Programes de mà editats per l'Ajuntament de Girona

Font: Ajuntament de Girona

Elaboració: Ajuntament de Girona

Com ja s'ha mencionat, durant l'estiu trobem una altra edició que recull totes les activitats que es realitzen a la ciutat durant els darrers dies de juny, els mesos de juliol i agost i la primera quinzena de setembre. Inclouen informació relativa a les biblioteques, el cinema al carrer, els museus, representacions de teatre, dansa, música i circ, etc.

Des del Departament de Turisme creen un díptic semblant, en català-castellà i anglès-francès, amb activitats que són més atractives per al turista i al visitant. La lectura ens dóna dades com

el dia que es realitza, el lloc i la hora i el preu o la gratuïtat d'aquest. En aquesta edició, queden recollits esdeveniments relatius a la música, la gastronomia, les visites guiades, la dansa, activitats familiars i altres propostes culturals. Els espectacles teatrals, s'inclouen en aquest darrer grup.

Es pot destacar també la presència de la pàgina web com a recurs de gran importància pel que fa a la difusió de al informació. Si l'analitzem, s'observa en primera instància la diferenciació entre la pròpia de la institució i l'específica de turisme. En la pantalla d'inici del web de l'Ajuntament, es destaquen diferents notícies i l'agenda del mes, on s'inclouen tota mena d'espectacles de caire cultural. Alhora, hi ha un espai dedicat al twitter. Caldria doncs, incloure en aquets espais tota la programació d'arts escèniques de la ciutat, així com el seguiment i actualització de la xarxa social amb twitts relacionats amb activitats i espectacles culturals. Dins de l'apartat *La Ciutat*, trobem un espai destinat a la cultura. En aquest s'ofereix una primera pàgina on apareixen els destacats. Entre ells hi ha el producte *Girona Escapada Escènica* i el *Sistema Metropolità de Teatres i Auditoris* que queden detallats al final del capítol. Un dels sub-apartats és el dedicat als centres culturals, on es fa una breu descripció del Bòlit, el CaixaForum Girona, la Casa de Cultura, el Centre Cultural de La Mercè i l'Espai Marfà. Els enllaços dels espais, porten a pàgines amb informació més completa, de l'equipament, enllaç a la pàgina web, de quin departament depèn, l'adreça, el telèfon, el correu electrònic, els horaris i un plànol d'accés.

L'altre sub-apartat a destacar és el dedicat a Teatres i Auditoris, que segueix la mateixa estructura que el darrer apartat, amb una breu introducció i un enllaç amb més informació. Els espais inclosos són: Auditori de la Mercè, Auditori Palau de Congressos, sala La Planeta, Teatre del Centre Cívic de Sant Narcís, Teatre Municipal i Teatre de Salt. Es fa una breu menció al fet que alguns d'ells estan inclosos dins del *Sistema Metropolità de Teatres i Auditoris*.

Si ens endinsem a la pàgina específica de la ciutat, veiem que queda dividida en diferents apartats: què fer-hi, monuments i museus, hotels i allotjaments, restaurants i cafès, cultura i oci, comerç i compres, turisme actiu i un específic amb informació pràctica. Destacar en primer lloc, que a l'apartat *Què fer-hi* hi ha un enllaç a la programació del Teatre Municipal de Girona. Tot i això, no hi ha cap més menció en aquest espai que derivi a treure més informació d'aquest àmbit.

Tal com és d'esperar, a *Cultura i oci* trobem una guia d'establiments, entre els quals n'hi ha un destinat a teatres i auditoris. S'enumera l'Auditori – Palau de Congressos, l'Auditori de la Mercè, l'Auditori Josep Viader, la Sala La Planeta i el Teatre Municipal. D'aquests s'ofereixen

petits detalls dels espais: l'adreça, el número de telèfon, el correu electrònic, la pàgina web i un plànol interactiu. En aquest espai, es creu oportú adjuntar la programació dels espais, el lloc on comprar les entrades o si s'accedeix a la web en un altre idioma destacar els espectacles en el idioma seleccionat. Fins hi tot es podrien destacar espectacles importants a la primera pàgina de la web.

Cal fer palès el fet que els espais que consten a la pàgina web de l'Ajuntament de Girona i els de la pàgina pròpia de Turisme, tot i tenir un nom que els engloba diferent, no contenen la mateixa informació, ja que per exemple es cita l'Auditori Josep Viader a la web de turisme però a la de l'Ajuntament no. El contrari passa amb el Teatre del Centre Cívic de Sant Narcís, que consta a la web de turisme però no a la de l'Ajuntament.

Una altra incongruència observada és el fet de que el Teatre de Salt consta a la web de l'Ajuntament però no a la plana de turisme.

Fer notori doncs, el fet que segurament en alguns casos hi ha una xarxa feble de coordinació entre els espais, o que simplement hi ha una manca d'atenció en l'estructuració de les webs.

També s'usa el sistema de newsletter, ja que l'Ajuntament la considera una bona eina per a la segmentació dels públics. Permet fer arribar la informació que s'adapta més als gustos del destinatari, ja sigui turista o ciutadà. Aquesta eina ajuda a reduir el pressupost destinat a la promoció, ja que no suposa un gran cost econòmic. Alhora, si es fa una segmentació acurada, es rebrà el que realment interessa i no s'obviarà per l'aglutinament d'informació no necessària i que no és rellevant per al destinatari.

Recentment, s'ha creat una nova eina de difusió i informació de la ciutat, el GironaIn. Aquest mecanisme, pensat per a telèfons mòbils, ha estat promogut pel propi Ajuntament de Girona, dins l'Àrea de Promoció Econòmica. Té com a objectiu que l'usuari tingui accés de manera ràpida i fàcil a temàtiques diverses en referència a la ciutat, des de qualsevol lloc mitjançant el telèfon. Aquesta aplicació permet que s'estableixi un lligam entre habitants i turistes i els comerços de la ciutat, ja que és una font d'informació i alhora promociona els espais i botigues de Girona. Alhora, permet als usuaris tenir promocions i regals. Tot i no tenir dades degut a la recent aparició de l'aplicació, afegir el fet que és una eina cada cop més utilitzada en ciutats turístiques. Per exemple, en el cas de Barcelona, s'empren eines d'aquesta tipologia per a telèfons mòbils tant pel que fa a restauració, transports, hotels, etc.

A l'observar la pàgina web de l'aplicació, veiem que dins de l'apartat de Turisme, n'hi ha un referent a Teatre en el que s'hi mencionen l'Auditori del Centre Cultural La Mercè, el Centre

Josep Viader i Moliner, la Sala La Planeta, el Teatre de Salt i el Teatre Municipal de Girona. Els mateixos espais estan inclosos a l'apartat de cultura, dins el sub-apartat de teatres.

S'entreveu doncs, com un bon mètode tant per al ciutadà com per al turista, que ajuda en ambdós casos a situar tant l'oferta de la ciutat com les activitats i esdeveniments que s'hi realitzen.

Com a institució de marcada projecció i referència, s'ha creat un mecanisme en forma de producte, que cerca una millor projecció de les arts escèniques i de la ciutat en general: el Girona Escapada Escènica. Amb això, també s'observa el pes que es dóna a el teatre dins la cultura gironina, ja que es veu com un element ben posicionat a la ciutat, amb força suficient per crear encara més demanda de la que ja genera. Segons el propi Ajuntament, el producte neix també amb la voluntat de desastacionalitzar, ja que es lliga a l'oferta teatral segons l'època de l'any per oferir més atractiu a la ciutat en el seu conjunt.

Consisteix en un 2x1 en entrades de teatre, la nit en un dels hotels que participen en la iniciativa a un preu més mòdic, descomptes en museus i en alguns dels restaurants de la ciutat. Així doncs, no només s'accentua la part dels espectacles, sinó que se cerca la idea de venda com un pack cultural gironí durant l'any. Per a millorar aquesta proposta, que des de la mateixa institució veuen que s'ha de modificar per a fer-la més atractiva i potent, es vol oferir a partir de la propera edició del Festival Temporada Alta, el teatre gratuït, amb una entrada a càrrec de l'establiment d'allotjament i l'altre a càrrec del propi teatre, enlloc del 2x1 actual. També es vol potenciar més el recurs dels descomptes en restaurants locals, ja que l'oferta es fa a tots els espectadors i no només als que s'acullen al producte. S'aprecia, doncs, com un bon producte que lliga el teatre i el turisme, que el vol potenciar i promocionar. La iniciativa és clarament positiva per la ciutat. Tot i això, es denota una manca de difusió i promoció lligada a la falta de recursos econòmics.

Tot i aquestes sentides mancances, es tradueix a tres idiomes a més del català; al castellà, al francès i a l'anglès. Actualment, està inclòs en els temes destacats de l'apartat de cultura de la pàgina web de l'Ajuntament de Girona, però no se'n parla a la web destinada al turisme de la ciutat. Aquest fet, demostra el que es comentava amb anterioritat sobre la manca de coordinació o de treball conjunt entre departaments i agents.

Per reforçar el lligam establert entre els teatres, es crea també el Sistema Metropolità de Teatres i Auditoris (SMTA), que cerca una organització i coordinació entre els espais integrants: Teatre Municipal, Teatre de Salt, Sala la Planeta, Auditori Palau de Congressos i Auditori de la Mercè.

Neix, doncs, d'una voluntat per a assolir una cooperació, organització i coordinació entre els espais per oferir una oferta cultural conjunta i no solapar espectacles del mateix estil, ja que en cas contrari, s'aconsegueix que l'espectador dubti de quins espectacle escollir, sota la idea que es facin un parell o tres d'actes semblants el mateix dia. Això deriva en acabar escollint i que els teatres quedin a mig omplir en molts casos. Els espectacles familiars són un bon exemple de governança entre els agents, ja que s'ha fet una promoció de la programació conjunta i no es solapen espectacles del mateix estil. Es planteja el fet de si cal igualment fer difusió de manera individual, ja que en molts casos temes burocràtics impedeixen que hi hagi un sol fulletó amb tots els teatres. Tot i la iniciativa, cal una política que ho reguli, ja que en molts casos el sistema falla i no hi ha una coherència. A tall de resum doncs, comentar que s'aprecia com una iniciativa molt positiva que pretén trobar una coordinació i coherència entre espais i espectacles. Tot i això, des de l'entitat es considera que es podrien establir uns lligams més forts i que hi hagi en la gran majoria de casos, un consens entre totes les institucions i entitats que en prenen part.

Tot i que es crea amb la voluntat de ser una eina coneguda, cal fer palès el fet que no és conegut per el ciutadà. Tot i això, apareix com a destacat a l'apartat de cultura de la pàgina web de l'Ajuntament de Girona i es menciona dins del sub-apartat sobre teatres i auditoris d'aquesta web.

La seva pàgina web ofereix els enllaços dels espais citats amb anterioritat, així com a la programació conjunta dels espais per el semestre vigent. Aquest darrer punt, consta dels diferents espectacles que es realitzaran i es pot visualitzar segons el calendari, segons els espais, els gèneres i permet la descàrrega del programa en pdf.

Hi ha també un altre apartat dedicat a la compra d'entrades, molt detallat i estructurat. Se'ns mostren les dates per a la compra d'abonaments i entrades, l'horari de les taquilles de cada un dels espais, els canals de venda (Ticketmaster – caixers, telèfon i internet), el % de descompte dels abonaments, els descomptes, telèfons per a atenció als discapacitats, les condicions generals, els pàrquings més propers i finalment, els plànols de les sales. Una altra pestanya fa referència als diferents espais que formen part del SMTA, on hi ha l'adreça, el número de telèfon un plànol d'accés i l'enllaç a la pàgina oficial. El següent apartat recull els logotips dels integrants del sistema, així com de la Diputació de Girona i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, que s'hi donen suport. La darrera pestanya permet a l'usuari demanar informació referent als espectacles i actes realitzats per l'SMTA; via correu ordinari, electrònic o per sms, de temes específics com el teatre, la dansa, la música, l'òpera o espectacles de caire infantil.

5.1.2. Punt de Benvinguda

És una segona oficina física de l'Ajuntament de Girona, que està ubicada a l'entrada nord de la ciutat just al costat on la majoria de busos turístics fan parada. Tot i ser d'una institució pública, es deriva la concessió a una empresa de caire privat, que actualment corre a mans de Turisme Imaginari SL. El Punt de Benvinguda ofereix informació turística als visitants, facilitada per el propi ajuntament, i alhora gestionen els productes de l'Associació de Guies de Girona i Figueres. Com que la institució de la ciutat ja s'ocupa de la difusió a nivell de la intranet, la pàgina web d'El Punt de Benvinguda no precisa d'informació turística. Tot i això, sí que es detallen les visites guiades que ofereix l'Associació. A l'apartat d'enllaços es dona accés a institucions i associacions, culturals, fires i congressos i de mobilitat. Dins de la informació cultural hi ha enllaços a Girona Temps de Flors, Setmana Gastronòmica Gironina, Festival de Teatre Temporada Alta, Fires de Sant Narcís, Teatre Municipal de Girona, Teatre Municipal de Salt, Sala La Planeta, Sala La Mirona, Auditori de Girona i Centre Cultural La Mercè.

Quan es menciona el pes que té el teatre en la cultura gironina es destaca com a alt i imprescindible, ja que juntament amb l'oferta musical constitueixen gran part de l'oci de la ciutat. Tot i això, des d'aquesta entitat es considera que turísticament no s'aprofita. La reflexió que se'n deriva des del propi ens, va lligada al fet que moltes vegades se cerca un turisme forà, i que en el cas de teatre s'hauria de vetllar per un turisme de proximitat. Si es pretén atreure un turista nacional i de parla catalana, no hi ha cap barrera lingüística que impedeixi entendre els espectacles amb text, que com s'ha vist amb anterioritat la gran part són representants en aquesta llengua.

Tot i això, segons el Punt de Benvinguda, es creu que cal una major implicació del sector hotelier i del comerç de la ciutat, ja que es podrien fer *mailings* als clients anunciant esdeveniments o activitats que es realitzen a la ciutat. Caldria que els arribés una informació una mica filtrada i segmentada, per tal que es pogués fer una bona difusió de la programació. Amb això, s'aconseguiria un major ressò i que el públic de proximitat estigui ben informat.

L'ens fa referència a la idea generalitzada en alguns casos que el turisme desvirtua els sectors que toca. Tot i ser un pensament amb tendència a la baixa, és força habitual la idea de que el turisme aporta males connotacions i influències en el sector cultural. Es pensa massa però, en una idea portada a l'extrem on s'imagina el turisme sempre com a quelcom de masses, lligat a la destrucció o degradament de l'espai i la identitat. Tot i això, la gran majoria de recursos culturals es nodreixen del turisme. Fer palesa la idea de que cal vetllar doncs, per un turisme de qualitat que respecti la cultura del lloc i no la malmeti. Potser per aquesta concepció doncs,

ens trobem davant d'una manca d'unió entre el sector turístic i el cultural, que lligat a les desconeixences i malfiances causen un greu estrau a la ciutat.

En darrer lloc, destacar que durant 4 anys, s'han realitzat visites guiades teatralitzades amb motiu dels setges napoleònics que patí la ciutat de Girona. Aquestes representacions, dutes a terme entre el 2008 i el 2011, consistien en un grup dirigit per un guia que ofería una explicació de caire formal i històric de la ciutat i la invasió de les tropes de Napoleó. Durant la visita, es trobaven escenes representades per actors que afegien un valor i un atractiu. Tot i l'ampli ressò que va tenir la proposta, enguany es deixa de fer per motius econòmics, a causa de l'alt cost que generen les representacions.

5.1.3. Consell Comarcal del Gironès

Des d'aquesta institució, la informació queda estructurada en diferents àrees, segons les diverses competències, pròpies o delegades que té el Consell Comarcal. Entre elles, n'hi ha una dedicada a la cultura i una altra al turisme. Els temes relatius al teatre es gestionen i s'organitzen des del Departament de Cultura i els referents a la promoció pròpiament enfocada al turista des del Departament de Turisme, que actualment queda materialitzat el Centre de Visitants del Gironès. Des d'aquí, no hi ha una aposta clara per al turista en termes teatrals, ja que s'inclouen els espectacles com un punt més de les agendes mensuals o dels fulletons. S'escullen doncs, vessants més turístiques i que tinguin més potencial, cosa que evidencia que es busca la relació del teatre amb el local però no amb el visitant o el turista.

Des del Departament de Cultura, en canvi, donen una importància més àmplia al món teatral, ja que dels quatre projectes que tenen més destacats dos d'ells fan referència al teatre i a la seva dinamització. Bàsicament, han apostat per recolzar els projectes culturals dels pobles gironins, amb l'objectiu de crear moviment i participació a les viles en torn a actes de caire teatral. La majoria són municipis petits, on costa que hi hagi una dinamització cultural i que el propi ens municipal ho gestioni i ho dinamitzi. Tot i aquestes dificultats de gestió, des del Consell es veu com una dinàmica necessària per a la vila, que acaba derivant en molts beneficis, plasmats en forma de participació, assistència i vida cultural en general. Tot i això, i com s'ha comentat amb anterioritat, tenen poca o nul·la incidència turística.

Com a projectes que segueixen aquest criteri, es va crear conjuntament amb setze ajuntaments de la comarca del Gironès una programació conjunta i coordinada sota el nom d'Escenaris, que engloba els mesos de gener a juny. Aquets pobles són els de Sant Jordi Desvalls, Flaçà, Sant Martí Vell, Madremanya, Bordils, Celrà, Sant Julià de Ramis, Sarrià de Ter, Girona, Sant Gregori, Bescanó, Vilablareix, Quart, Fornells de la Selva, Cassà de la Selva i

Llagostera. Gràcies a aquest exemple de governança, el Consell fa la funció de coordinació, mentre que els propis ajuntaments escullen els seus espectacles, fet que permet que les funcions siguin d'un caire homogeni, els equipaments siguin de dimensions semblants, no hi hagi repeticions o solapaments d'espectacles, els preus de les entrades siguin similars, etc. Se cerquen espectacles de petit format però que siguin de qualitat, que al mateix temps esdevinguin una oferta de proximitat i que no sigui competència de les programacions estables ja programades. El format dels espectacles doncs, permet una complementarietat a aquestes. S'observa també, una major difusió de la informació que permet que arribi a més part de la població, i que alhora, sigui tot més econòmic, tant les entrades dels espectacles com la difusió d'aquets.

Relacionat amb la promoció que es fa d'ambdós projectes, s'usa majoritàriament els programes de mà amb una distribució tant completa i exhaustiva com ho permeten els pressupostos, difusió a través de la premsa local, la pàgina web i les xarxes socials. Referent a aquets programes que s'editen, se'n crea un de genèric amb tota la programació de la iniciativa Escenaris. Aquest recull una petita descripció de cada espectacle, el dia i hora de la funció i el preu. Es fa una oportuna segmentació de cada esdeveniment, que es divideix segons la tipologia d'aquest. Trobem sota el mateix nom del projecte les següents tipologies: grans escenaris, escenaris cafè teatre, petits escenaris, escenaris màgics, escenaris de circ i escenaris mòbils. Del propi nom d'aquets ja se'n deriva el tipus d'esdeveniment i fa de més fàcil al públic de seleccionar i escollir els espectacles que es vegin del seu interès. També n'observem una tipologia de segmentació que facilita a part d'escollir, veure les diferents vessants que ofereixen els espectacles i la varietat de públic que hi assisteix.

Pel que fa a l'altre projecte del Consell, l'Escola de Teatre, també s'edita un fulletó de difusió. Aquest ofereix el calendari de les classes, el preu del curs i de matrícula, les edats d'inscripció i el període de matriculació. El diferents ajuntaments que prenen part de la iniciativa ofereixen uns horaris semblants, tot i que en dies diferents per a poder captar un major nombre d'inscrits; ja sigui de ciutadans de la mateixa vila o de les properes. Aquest fet demostra una coordinació i consens entre les diferents viles, que deriva en una programació conjunta i ben acordada.

Il·lustració 4: Programes de mà editats pel Consell Comarcal del Gironès

Font: Consell Comarcal del Gironès

Elaboració: Consell Comarcal del Gironès

La pàgina web esdevé un dels principals recursos de promoció. Pel que fa a la informació que se'ns mostra d'entrada, es destaca un espai de l'Escola de Teatre del Gironès que anima al lector a fer teatre sota el lema "Vine a fer Teatre" i una visita guiada als Banys Àrabs de Girona. L'àrea queda dividida segons els següents espais: dinamització cultural, recursos culturals, banys àrabs, Casa de Cultura Les Bernardes, adreces i telèfons d'interès i enllaços. En el primer, trobem informació de l'Escola de Teatre del Gironès, que juntament amb la col·laboració del Consell Comarcal, els ajuntaments i el Galliner, posen a disposició dels nens i nenes de 7 a 14 anys un projecte educatiu per a formar-se en el món del teatre i personalment. Es detallen les poblacions on es realitza el curs i les seves corresponents aules i horaris i el calendari de matriculacions.

Al mateix temps, es promociona el festival Escenaris amb una breu descripció i comentaris de caire positiu de càrrecs del Consell i la Diputació.

Finalment destacar que dins d'aquesta àrea, es recullen les adreces i els telèfons d'interès de diversos espais, entre ells n'hi ha un per a cinemes i teatre que inclou, entre d'altres, el Teatre de Salt, la Sala La Planeta, el Teatre de Sant Narcís i el Teatre Municipal. Tot i això, s'observa que no inclou la Mercè. És doncs, un exemple de no concordança en la promoció dels espais i entitats.

Fent un salt al parlar de l'àrea de Turisme, veiem que aquesta ens deriva a la pàgina web de turisme del Consell Comarcal "Gironès, terra de passeig". El web es divideix en diferents apartats, un dels parla sobre el que es pot fer a la comarca. Les opcions que dona són varies, tals com el senderisme, l'escalada, l'observació astronòmica, golf, etc. però no n'hi ha cap referent a les arts escèniques o al teatre en si. Tampoc consta cap equipament en l'apartat de què visitar. A tall de resum, dir que aquesta pàgina no ofereix cap referència al món teatral, ni d'espais de la ciutat ni dels espectacles que s'hi realitzen.

Pel que fa a Girona, des del Consell opinen que hi ha una dinamització teatral exemplar. La ciutat disposa de bones instal·lacions, empreses culturals reconegudes com Bitò Produccions i La Troca, festivals amb molt de renom com Temporada Alta i altres de caire més petit però també importants com el FITAG. Alhora, hi ha la presència de El Galliner, una escola teatral amb molta experiència i professionalitat. L'entitat doncs, apunta que poques ciutats tenen aquesta dinàmica amb tanta activitat relacionada amb el món teatral. Exemples com Tàrrega, en canvi, que tenen molt de renom a nivell d'arts escèniques concentren la seva activitat teatral només en uns dies. Afegir també que l'Associació destaca el fet que hi hagi un interès de la població al respecte, ja que hi ha costum d'anar a teatre, en gran part degut al festival Temporada Alta, que ha esdevingut un reclam social.

Projectes com el "Escenaris", són factibles en gran part per aquest motiu, el públic està habituat a un consum cultural i l'àrea de la zona gironina té un ambient teatral que moltes altres comarques no tenen. Ja sigui pel que es comentava amb anterioritat de festivals de renom, com de programació estable durant tot l'any. La reflexió final que en fan, és la de que Girona no seria el mateix sense la vida cultural que l'envolta.

L'altra iniciativa que s'ha promogut des del Consell Comarcal és l'Escola de Teatre del Gironès, que es gestiona per a tal de formar una activitat al voltant del teatre que sigui mitjançant la creació de recursos educatius. Aquest fet permet parlar sobre la necessitat de culturitzar les noves generacions i sobre el fet d'anar al teatre sigui quelcom habitual. Cal destacar doncs, l'interès pedagògic que es deriva d'aquesta reflexió de l'ens.

El públic objectiu d'aquets dos projectes està dirigit a la població gironina i com a molt excursionistes que valorin l'atracció de l'oferta i es converteixin en visitants de la ciutat o poble que acull l'espectacle o l'activitat. Veuen que aquí no seria de massa utilitat enfocar-ho a una vessant turística, ja que l'objectiu és la dinamització cultural dels pobles i la seva implicació en la cultura. Veuen de caire més turístic el festival Temporada Alta, que ofereix espectacles en diferents idiomes i que permet que el turista pernocti a la ciutat i creï una despesa. S'observa

doncs, que es juga a dos nivells diferents, tant pel que fa als propis objectius, com la tipologia d'espectacle i el seu públic objectiu.

Referent al Festival Temporada Alta, l'opinió que se'n deriva des del Consell és altament positiva, ja que es veu com un projecte de gran envergadura amb repercussions molt bones per a la ciutat. En aquest cas, el públic ja és més especialitzat en molts casos tot i que d'altra banda atrau a molts vilatans atrets pel ressò mediàtic i la importància dels espectacles, els seus actors i actrius, directors o companyies. Es considera segons l'ens, que han dinamitzat el territori culturalment i han permès posicionar Girona a nivell cultural i teatral. Ho veuen doncs, com "la punta de la llança", ja que han fet molt per la ciutat a nivell cultural. Com tot, evidentment, té els seus pros i els seus contres. Tot i això, cal comentar que les actuals retallades en el sector perjudicaran notablement en la identificació de la ciutat amb el món teatral, ja que s'han reduït nombrosos pressupostos destinats a aquest sector i a la projecció i realització d'aquets.

5.1.4. Patronat de Turisme Costa Brava

El Patronat de Turisme té també una gran importància pel que fa a la promoció de tota la zona de les comarques gironines, que inclou les marques de la Costa Brava i el Pirineu de Girona. És un organisme mixt, públic-privat, de promoció turística de la zona esmentada, constituït l'any 1976 per la Diputació de Girona. Actualment, l'òrgan que pren les decisions del Patronat és el Consell d'Administració que està compost per 40 membres, 20 del sector privat i 20 del sector públic.

Des d'aquest ens, es dóna molta prioritat a promocionar la zona com un tot i es vetlla sobretot per temes com el turisme nàutic, la salut i la bellesa, el golf, el senderisme i els negocis.

A nivell promocional, duen a terme moltes accions en fires internacionals que ajuden al posicionament de la ciutat i al seu coneixement. També fer notòria la presència en les xarxes socials i iniciatives com les estades de bloggers a la Costa Brava i al Pirineu de Girona, que deriven en un gran ressò mediàtic. En aquest cas, va ser tal, que la Costa Brava s'ha situat aquest any 2012, com una de les millors destinacions del *National Geographic*.

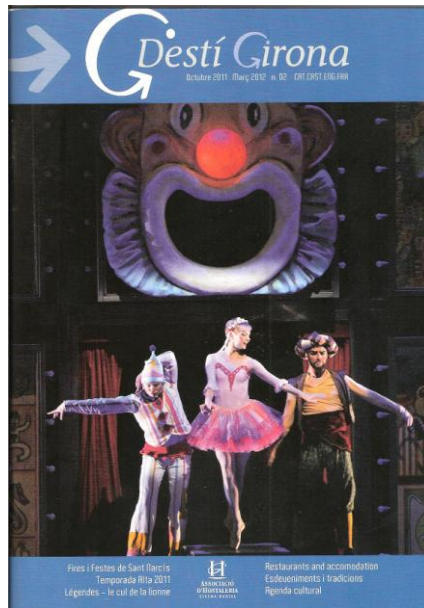
Tot i això, no han dut a terme cap acció promocional vinculada específicament al teatre i la destinació. Fer constar però, que veuen el producte com a quelcom específic i molt valuós de cares a la identitat local i que es té en compte l'oferta de la província de cares a peticions de touroperadors especialitzats en esdeveniments culturals o de públic final, així com en promocions estatals i internacionals.

Al fer un anàlisi de la pàgina web, veiem que ens ofereix un ampli ventall de propostes relacionades amb l'art i la cultura, tot i que totes elles estan relacionades amb els museus, el patrimoni i els monuments, les festes tradicionals i populars, les festes majors, els festivals de música i les visites guiades. S'observa doncs, que no hi ha cap espai explícit per a les arts escèniques i que tampoc se'n fa menció dins de l'apartat cultural. Tot i així, si una festa major inclou una obra de teatre, en aquest cas sí queda reflexada com una de les activitats del programa d'aquesta. Alhora, comentar també que si es fa una cerca dels esdeveniments programats pel mes de novembre, en ple festival de Temporada Alta, no hi ha cap activitat ni menció al festival ni a les programacions estables dels teatres. Caldria una menció o un espai propi per emfatitzar la importància de les arts escèniques en general.

5.1.5. Associació Hostaleria de Girona i Radial

El gremi uneix els equipaments d'allotjament i restauració que lliurement vulguin associar-se ubicats Girona ciutat i en un radi d'uns 20 - 25 kilòmetres. Es va constituir com a entitat jurídica l'any 1977 i com a associació gremial, ofereixen promoció dels establiments adherits de manera conjunta a través de fulletons, participació en fires i mostres gastronòmiques, workshops, etc. Al mateix temps, faciliten informació general periòdica, així com assessorament en subvencions i tràmits. Afegir també el suport que donen en temes relatius a la formació laboral, juntament amb una borsa de treball interna.

La promoció anteriorment comentada, es basa en constar a la pàgina web del gremi, així com en publicacions en diaris locals com el Punt Diari i el Diari de Girona. Tanmateix, s'edita un programa de mà amb informació relativa a la ciutat i els establiments associats. També s'han fet falques en programes de ràdio i campanyes específiques durant actes o jornades que repercuteixen positivament en tots els associats. Cal fer palès el fet que s'han fet campanyes a França amb la col·laboració de les institucions gironines, ja que s'entén el mercat francès com un segment de proximitat. Alguns exemples que cal destacar són la promoció de la ciutat amb allotjaments i àpats a 10€ a través de la campanya de *Girona 10* i la promoció de primavera de tres nits al preu de dues durant la primavera, pensat amb un enfocament a Temps de Flors.

Il·lustració 5: Programa de mà editat per l'Associació d'Hostaleria de Girona i Radial

Font: Associació d'Hostaleria de Girona i Radial

Elaboració: Associació d'Hostaleria de Girona i Radial

La web, a part d'un recull d'allotjaments i restaurants, proposa al visitant un seguit de propostes sobre què fer i què visitar a la ciutat. Les propostes van enfocades a promocions i descomptes en menús i nits d'allotjament, tals com els Menús Florals per a Girona Temps de Flors o el Pack Primavera, on s'ofereixen tres nits al preu de dues. Es destaca Girona Escapada Escènica, que com s'ha comentat amb anterioritat, lliga les ofertes teatrals amb l'allotjament i la restauració.

Al mateix temps, comentar que dins dels suggeriments sobre què visitar, s'inclou el Teatre Municipal de Girona, on al clicar sobre la imatge que es dona, ens redirigeix a la pàgina web oficial del teatre gironí.

L'Associació promociona Girona com una destinació lligada amb els esdeveniments que es realitzen a la ciutat. Sobresurt la idea que una ciutat pot ser molt bonica o tenir molts atractius culturals o arquitectònics, però que la diferenciació rau en l'activitat que s'hi du a terme. Cal que una ciutat sigui culturalment activa i la població sigui part del moviment generat. En aquest sentit, s'observa que el recurs teatral a Girona té una gran incidència en els esdeveniments i actes que s'organitzen a la ciutat, i que alhora té un pes i un ressò important. L'ens considera que caldria fer primer que el ciutadà se senti seu el recurs per a posicionar-lo turísticament després.

Al parlar de l'oferta teatral gironina es denota la importància d'aquesta darrera reflexió, ja que la consideren bona i potent i que alhora permet atraure un gran nombre de públic de les comarques properes a la ciutat.

Des de la institució, s'aprecia també una certa discrepància amb el fet que s'hagi apostat per una cultura un tant elitista, ja que en certs casos preval un perfil de públic molt reduït en front al que vol la gran majoria. És el cas per exemple del Festival de Música Religiosa, que aquest any 2012 ja no s'ha celebrat. Tot i el seu ampli reconeixement, està centrat a una tipologia de persones molt específica amb unes inquietuds concretes. Segons l'Associació doncs, cal una aposta per tipologies de públic més àmplies, que no es centrin en un sector o branca concreta de la cultura. En el cas de crear una oferta plural, el públic objectiu sempre serà d'una grandària major i no es reduiran les possibilitats d'assistència.

Al relacionar Girona amb una imatge i una idea teatral, s'escull la programació consolidada que hi ha a la ciutat i el Teatre Municipal com a referència gironina. S'aprecia el teatre com el puntal de la cultura de Girona i s'aposta per una programació que inclogui una durada més llarga que el que pot durar un festival. És sens dubte, un altre punt de mira de la realitat gironina. Hi ha trets diferenciadors que ajuden a posicionar la ciutat però també hi ha una qualitat duradora durant tot l'any. Aquesta reflexió ens mostra la visió d'una constància a nivell cultural que pot anar lligada (o no) a esdeveniments de caire més singular i amplis, com és el cas Temporada Alta.

Cal notar, també, la importància que es dóna a la culturització de la població, ja que si parlem d'una ciutadania vinculada a la cultura, es perfila un efecte positiu en gran part de les iniciatives i esdeveniments que es realitzen. En el cas català però, l'entitat opina que s'aprecia una manca d'aquesta aspecte, que tot i que en alguns casos sembla que la situació millori, no hi ha una costum pròpiament establerta en hàbits com assistir al teatre, a veure dansa o el circ. En el cas musical potser és on es perfila més l'excepció, ja que hi ha una costum molt més elevada a assistir a concerts i festivals de música.

Es pensa doncs, que cal una aposta clara destinada a infants i adolescents per establir lligams més forts entre el jovent i la cultura, ja que són els espectadors del futur. Afegir però, que si no es fa una aposta de qualitat pot sorgir l'efecte contrari al desitjat, ja que si no agrada l'espectacle es relacionarà amb una cosa poc agradable o on hi manca un interès.

Pel que fa a l'opinió que es deriva respecte el festival de tardor Temporada Alta, es constata segons el gremi com un esdeveniment potent de gran ressò mediàtic que amb el pas dels anys s'ha convertit en un referent a les comarques gironines i a Catalunya. Aporta diferenciació i

qualitat a l'escena teatral gironina, ja que s'aposta per estrenes absolutes, estrenes a l'estat, clàssics i sobretot un teatre més cuidat i seleccionat; no tant comercial, que permet acostar un públic més curós i immers en el món teatral en molts casos.

El gremi és alhora una de les institucions que més han pres part en el producte Escapada Escènica, que tot i considerar que no està tant ben difós com hauria i amb mancances a millorar, es veu com una idea molt bona que constata el lligam entre la ciutat i la cultura. Tot i això, afegir que es vol crear un producte més atractiu que amb l'ajuda d'una millor promoció permeti cobrir les mancances que té ara el producte. Recordar doncs, el que s'ha comentat amb anterioritat sobre oferir la gratuïtat de les entrades dels espectacles i crear una xarxa de difusió més bona.

Es relacionen molt a nivell institucional amb l'Ajuntament de Girona i el Patronat de Turisme Costa Brava per a casos com les campanyes comentades o amb experiències relacionades amb bloggers.

5.2 Agents gestors i promotors de teatre

Seguidament, es passen a analitzar aquells ens encarregats de la gestió dels espais teatrals de la ciutat i de la vila veïna de Salt. S'escullen aquells amb més importància i renom, ja que com la gran majoria de ciutats, Girona compta amb espais veïnals on també es realitzen activitats teatrals i culturals.

Com a propis encarregats del desenvolupament de l'activitat teatral, són sens dubte una part clau de l'engranatge de la cultura: el Teatre Municipal de Girona, el Teatre de Salt, la Sala La Planeta i el Centre Cultural de la Mercè.

5.2.1. Teatre Municipal de Girona

Aquest espai municipal, ubicat al vell mig del Barri Vell de Girona, té actualment capacitat per a 586 persones. Les primeres mencions del teatre, daten de l'any 1769, quan es va adaptar un antic magatzem per a representacions artístiques. L'estructura segueix el model italià del segle XIX. Durant els seus anys d'història, l'espai ha sofert nombrosos canvis i remodelacions i avui en dia destaca per la gran escalinata d'accés i la decoració de la sala. Les llotges, la part superior de l'escenari, la platea i l'entrada principal són ara motiu d'elogis degut al bon gust amb el que es van dissenyar i decorar.

Tal com s'ha comentat amb anterioritat, l'Ajuntament de la ciutat ofereix al ciutadà un teatre de caire públic on s'estructuren tres tipologies de programació. L'estable, fa referència al període gener – juny, i compta amb espectacles de teatre, dansa i familiars. La música no

l'inclouen perquè va a càrrec de l'Auditori. La següent programació és la d'estiu, que compren els mesos de juliol a setembre, que està destinada sobretot a un públic gironí. Es pretén mantenir la programació que hi ha hagut els primers mesos de l'any, però s'aposta per espectacles de caire gratuït i al carrer. D'aquesta manera, es vol apropar el teatre a aquella gent que no n'és habitual o no ho coneix massa. Es crea per exemple, l'Escènit i l'Escenit Petits; amb la voluntat de fer arribar el teatre a tots els ciutadans. Durant la resta de l'any, la gestió de la programació va a càrrec del Festival Temporada Alta. El teatre en si, s'encarrega de la logística necessària per a la producció com els tècnics i el personal de sala.

La majoria d'espectacles són nacionals, en llengua catalana i castellana. De tant en tant, s'ofereixen obres en francès. S'aposta per una tipologia d'obres com les produccions del Teatre Nacional de Catalunya o de Reus. Tal i com els mateixos gestors destaquen, sempre s'ha de tenir en compte el que agradarà al públic i no basar-se en un criteri personal. En alguns casos, es pot donar que la persona encarregada d'escollir les obres pensi que una en concret és molt bona però que no s'adapti a la tipologia de públic que assisteix a aquest teatre.

La part de l'any que la gestió corre a càrrec municipal, el tracte promocional és el mateix tant per els espectacles en català i castellà com els de francès. La música té un factor universal, en canvi el teatre al tenir en la gran majoria de casos un text com a fil conductor, fa que aquest es converteixi en un factor limitador.

La promoció es fa majoritàriament a través de la premsa local: Diari de Girona i Punt Avui; i informació mitjançant notes de premsa a altres diaris com La Vanguardia, però poques vegades en fan ressò. Fa anys tenien convenis amb la Vanguardia però ara no es fa per motius de pressupost. També es fa promoció a la ràdio, on es fan mini entrevistes a les companyies. Alhora, s'utilitzen les xarxes socials i la web. Aquesta darrera, s'ofereix en una única versió, en català. Caldria doncs, un accés a la web en varis idiomes, incloent el castellà, el francès i l'anglès. La pàgina web, ens dona l'adreça de la infraestructura, així com un plànol d'accés. També és d'utilitat el fet que hi ha connexió amb les xarxes socials de Facebook, You Tube, Flickr i Issuu.

Sobresurt també el fet que hi ha informació tècnica, específica per a companyies, que inclouen els detalls útils per al muntatge i l'estructura de l'escenografia.

La informació de la pàgina queda dividida en cinc espais diferents. El primer fa referència a la programació on es recullen la data i hora dels espectacles i descripcions d'aquets. El següent engloba la informació relativa a les entrades: venda d'abonaments, horari de taquilles, canals de distribució, abonaments SMTA, descomptes, servei especial per a discapacitats, servei especial per a discapacitats, condicions generals, descomptes pàrkings i plànol dels seients.

Alhora, hi ha un apartat per la premsa amb material de premsa dels espectacles. Finalment, hi ha un espai relatiu a enllaços de teatres propers, mitjans de comunicació, serveis culturals i webs sobre teatre; i un altre per sol·licitar informació a l'espai.

Cal destacar finalment, tot i no tenir connotacions turístiques, que a mode de promoció existeix un producte anomenat "Bon teatre per a bons lectors", que permet aconseguir una entrada gratuïta amb la compra d'una, només ensenyant el carnet de la biblioteca municipal. És una bona eina per engrandir el bagatge cultural de la població.

L'edició de programes de mà va encarada al propi ciutadà, ja que es deixen en equipaments culturals, taulells informatius de la ciutat, etc. Cal destacar el lligam amb el Departament de Cultura de l'Ajuntament, que com s'ha comentat amb anterioritat s'encarreguen de gran part de la difusió de la programació teatral juntament amb les relacionades amb música i dansa.

Al mateix temps, cal comentar que el mecenatge a nivell públic no dona molt de si ja que les empreses no aposten per la cultura a nivell públic. Una empresa, en canvi, sovint representa un atractiu major per les empreses i entitats que volen formar part d'un mecenatge. Cal destacar també que aquesta entitat de caire públic, no ha tingut una persona encarregada de buscar mecenes, mentre que segurament en una de privada sí que es destinaria algú. Així mateix, en una empresa privada es necessita molt més el suport de la societat, que alhora està més predisposada a ajudar una empresa d'aquest caire que no pas a un Ajuntament. Tot i això, comentar que l'empresa privada ha d'obtenir un mínim de pressupost per tirar endavant el projecte, en canvi el municipal, sempre cobra el que s'estipula en el pressupost que li passen del departament de cultura. Dir doncs, que aquests darrers no tenen tanta autonomia, els processos són burocràtics i per tant molt més lents; tot i que el risc és menor que el d'una empresa privada. diferències sector privat sector públic

5.2.2. Teatre de Salt

El Teatre Salt, ubicat al Barri Vell de la vila, té una capacitat per a 296 persones. Actualment, està gestionat per l'empresa de Bitò Produccions fins a final d'aquest any 2012. El 2009, es va crear un concurs públic per escollir l'empresa que portaria la infraestructura i cada quatre anys es renova.

Tot i no estar ubicat a Girona ciutat, representa un gran reclam a nivell teatral, ja que s'ha consolidat tant per la temporada estable de programació com durant el Temporada Alta.

Pel que fa a la comunicació i la promoció, fan molt d'ús de les xarxes socials i els mètodes on-line com les vendes o les peticions d'informació, ja que es pot aprofundir en la segmentació del públic. El web està en català i s'esmenta al SMTA, comunicant al usuari que el teatre en forma part i hi ha un enllaç a la pàgina del Sistema Metropolità. En aquesta línia, trobem també un espai dedicat al teatre de Perpinyà, junt amb el projecte de "Fes el Salt". Com ja s'ha comentat amb anterioritat, el teatre de Salt està unit al de Perpinyà per reforçar els vincles culturals amb la Catalunya nord amb el projecte Escena Catalana Transfronterera. Al mateix temps, es mostra el pròxim espectacle que es durà a terme a l'espai, així com la programació anual (de gener a juny). Permet descarregar-la o visualitzar-la directament. Existeix també una menció per afegir-se a la xarxa social de Facebook.

Hi ha un espai dedicat a la premsa, on els mitjans de comunicació troben tota la informació necessària de cada espectacle.

Ahora, dona informació per accedir al teatre, un número de telèfon i un correu electrònic de contacte.

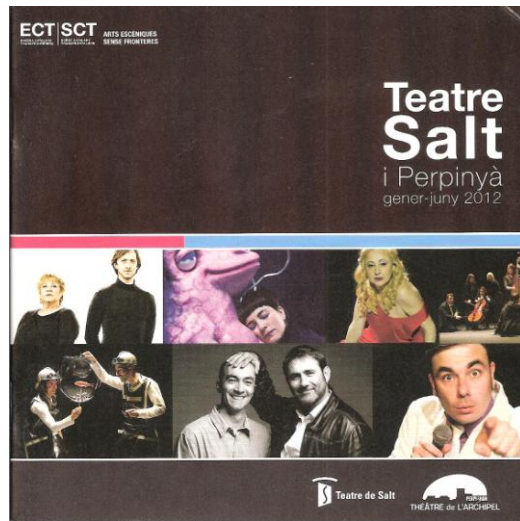
Cal afegir també que inclouen els logotips de les entitats i empreses patrocinadores, les que formen part del club de mecenatge, dels mitjans de comunicació col·laboradors, les que proporcionen avantatges i altres.

La informació, s'estructura en vuit apartats diferents. El primer fa referència a la programació amb un llistat d'espectacles i la companyia i la direcció. Alhora, al clicar sobre el nom de l'obra, trobem informació més acurada com la durada de l'acte, els intèrprets, la direcció, el vestuari, etc. Un altre espai detalla el calendari d'espectacles i també inclou el nom d'aquest i la companyia, afegint també el dia, l'hora i el preu. Alhora, s'aporta informació relativa a les entrades, donant a l'usuari la informació referent als horaris de taquilles, la venda d'entrades, els descomptes, els abonaments del SMTA, informació del producte escapada escènica, l'Escena Catalana Transfronterera, el projecte Apropa Cultura i taula de preus. Un següent apartat inclou els horaris de les taquilles, dels serveis que ofereixen i de l'accés a l'espai. Hi ha també dades tècniques del teatre, en català, castellà i anglès. Aquest fet no concorda si s'observa que la web només està en català. Finalment, destacar que hi ha una enquesta, un apartat per a registrar-se com a "Amics del Teatre de Salt" i un espai per a suggeriments; on el públic es pot dirigir a l'espai i donar la seva opinió sobre aquest.

A nivell de paper, també es fa difusió de la programació mitjançant programes de mà, tant de la programació estable com del festival Temporada Alta. En ambdós casos es dona informació referent a l'espectacle, el dia i hora de la seva realització, el preu, la durada, horaris de

taquilles, venda d'entrades, abonaments i descomptes. Alhora, es classifiquen segons els espectacles referents a teatre, dansa, música i espectacle familiar.

Il·lustració 6: Programà de mà editat pel Teatre de Salt

Elaboració: Teatre de Salt

Font: Teatre de Salt

Afegir que s'han editat programes de mà de la iniciativa Zona Teatre, que engloben propostes d'educació infantil, primària, secundària i batxillerat. Es vol trobar un espai de trobada per als infants, per a que puguin descobrir les arts escèniques i gaudir-ne. Es vol apostar per activitats d'aquest estil per fomentar el teatre i la música lligada al coneixement i el gaudi. Per a fer més productiva la sortida al teatre dels infants, es faciliten un seguit de propostes de caire didàctic i lúdic que ajuda als més petits a entendre i treballar l'espectacle al que assisteixen. Aquestes, inclouen la visita a teatres, cinemes, tallers d'expressió corporal, d'interpretació i per a perdre la por escènica. Alhora, en alguns casos es realitzen xerrades amb els actors i la companyia per fer més amena i participativa la representació. Per a facilitar l'ús del programa les escoles, el Zona Teatre es duu a terme en les infraestructures teatrals de Girona, Salt, Palafrugell, Figueres, Lloret de Mar i Ripoll. Per a les edats compreses entre estudiants de secundària i de batxillerat hi ha una selecció total de vuit espectacles i per a infants i primària onze.

La iniciativa ha tingut el ressò necessari per sortir a la premsa local. En un article publicat al diari *El Punt Avui*, Chicano recull que el darrer curs escolar, van participar més de 18.000 estudiants de les comarques de Girona en la iniciativa. El periodista també destaca la necessitat d'un contacte entre alumnes i les arts escèniques, que avui dia és realment escassa. En moltes escoles només és dóna el cas quan professors habituals del teatre se les enginyen per introduir la temàtica a les escoles.

Comentar que el Teatre de Salt té previst obrir unes propostes de caire més popular que permetin una major participació dels ciutadans. Com a rerefons, veiem la voluntat de fer que el poble senti el teatre de la vila com a quelcom seu, i que per tant en els temps de retallades actuals no sigui quelcom difícil de defensar en quant a pressupostos públics destinats a la cultura. Amb aquesta tipologia d'esdeveniments, no hi ha un guany econòmic, però es fa molta pedagogia i conscienciació ciutadana que ajuda a posicionar el teatre i a donar-li més valor.

També són part del projecte "Apropa Cultura", que com a programa socioeducatiu treballen amb persones de risc d'exclusió social. D'aquesta manera, la cultura també es pot apropar a aquest sector de la població a través de l'assistència a espectacles i esdeveniments.

Amb aquestes darreres iniciatives veiem la voluntat del teatre de ser conseqüent i integrat amb la societat, fet que és valora molt positivament avui en dia.

Il·lustració 7: Fulletons de Zona Teatre

Font: Teatre de Salt

Elaboració: Teatre de Salt

Des d'aquest espai entenen el teatre com a quelcom important dins el món cultural, però constaten que socialment no té tant pes com poden tenir altres recursos com museus o concerts. Cal afegir que posicionen el teatre com una eina de dinamització cultural i econòmica important per a la ciutat que al mateix temps ha servit per educar culturalment a bona part de la població. Aquest fet, queda plasmat al veure que poblacions veïnes de Girona, com Bescanó o Sant Gregori també han obert equipaments teatrals per un possible efecte rebot de la capital gironina.

Des de l'equipament de Salt, veuen que la relació amb el teatre pot donar molt més de si del que hi ha actualment. A nivell de producte turístic, el que ja hi ha articulats com a Escapada Escènica, podria estar millor promocionat i gestionat, ja que la idea en si és interessant però no té el ressò que podria o hauria de tenir. També es fa palesa la idea que als allotjaments i als indrets turístics de la ciutat no hi ha informació de l'oferta teatral gironina. Des del Teatre de Salt es considera que tot i ser un bon atractiu, es creu que cal emfatitzar i donar valor a les arts escèniques en general. La relació amb els altres espais teatrals de la ciutat la veuen bona, ja que a través del SMTA miren de no solapar rodes de premsa, espectacles i es fa venda en conjunts.

Un aspecte important que sobresurt en aquest àmbit i al que el Teatre fa referència, és el fet que no hi ha ningú que lideri el sector de les arts escèniques. Això deriva en molts cops que hi ha manca d'acord comú, que alguns equipaments posen sobre la taula propostes però els altres no els segueixen, etc.

Cal comentar també que es veu des de l'ens, la idea de que Girona té una imatge associada al món cultural i en especial, al teatral. En part en molts casos ja es relaciona la ciutat amb espais pròpiament culturals per la seva importància històrica o arquitectònica, però també per la presència de festivals de renom com el Temporada Alta.

5.2.3. Sala La Planeta

Aquest espai gironí és una sala de caire independent creada l'any 1987. S'ubica en l'antic garatge de la companyia d'autobusos Sarfa i la planta inferior està totalment habilitada per a les representacions escèniques. El format, en grades, permet una capacitat màxima de 200 persones segons l'estructura de la sala.

Actualment, formen part de l'Agrupació de Sales Independents de Catalunya que engloba aquelles infraestructures no institucionals ni municipals de fora de Barcelona ciutat (al setembre, constaran un total de cinc: la Trona de Tarragona, l'Aurora d'Igualada, la Ponent de Granollers, la Planeta de Girona i la darrera incorporació, la sala Miguel Hernández de Sabadell). Gràcies a aquesta unió, es donen un suport mutu i els espectacles poden fer una petita gira pel país a través de les diferents sales independents incloses en l'agrupació. A més, també fan col·laboracions conjuntes i promocions d'activitats. Alhora, la Planeta també està inclosa dins de les Sales Alternatives d'Espanya.

Des d'aquest espai donen molt de suport al teatre professional que sorgeix, tant companyies com actors, que trobem un espai per a estrenar i representar les seves creacions. S'aposta per un teatre de proximitat, de nous dramaturgs i autors, pel que sol ser un espai de petit format.

Com a model d'aquesta voluntat d'aposta en la nova creació de planter, la sala coprodueix el cicle *Plata de Drama*, que el maig deenguany va arribar a la tercera edició. És una plataforma de dramaturgs gironins, ja que es dóna la oportunitat a aquets de presentar les seves obres. S'escullen un total de sis textos, que mitjançant un diàleg a quatre bandes es permet veure la singularitat i l'originalitat d'aquets. Aquesta idea ha tingut tant de ressò que ha permès crear un esdeveniment similar al País Valencià, que en aquest cas ajuda en la creació de dramaturgs que treballin en llengua valenciana i no castellana.

Afegir també que tenen convenis amb teatres i sales de Barcelona, amb els que a través de la beca *Desperta* es vol apostar clarament per a companyies joves amb talent que encara no s'hagin fet un espai a l'escena catalana. A la guanyadora se li crea un circuit per diversos espais catalans per a escenificar la obra presentada a la beca.

A més, la sala acull les representacions de l'Escola de Teatre el Galliner i de l'Aula de Teatre de la Universitat de Girona; i col·laboren en el FITAG.

La promoció es du a terme sobretot a través del web i els programes de mà, tot i que també hi ha un ús de les xarxes socials. L'edició de programes de mà és trimestral i consten d'una petita descripció dels espectacles, el dia i hora que es realitzarà i el preu. S'inclouen obres de teatre, de teatre musical, teatre-poesia, cabaret-teatre, lectures dramatitzades, teatre-clown, cançó d'autor i música. Es selecciona també una programació específica per a un públic familiar, que consta de titelles, animació, teatre i música. Així mateix, acull també programació d'altres esdeveniments, com el Black Music Festival.

Il·lustració 8: Programa de mà editat per la Sala La Planeta
Font: Sala La Planeta
Elaboració: Sala La Planeta

La pàgina web també se'ns mostra en català i amb espai per a compartir notícies a les xarxes socials de Facebook, Twitter i via correu electrònic. Alhora, hi ha una pràctica agenda amb els esdeveniments del dia i de la setmana, així com la programació dels espectacles; juntament amb data, hores i preus. En aquest cas, la informació de la web queda dividida en set espais. N'hi ha un referent a la programació, amb la informació de tots els espectacles, de la mateixa manera que s'estructura en l'apartat anterior. Un altre recull l'horari de taquilles, descomptes, condicions i servei especial per a disminuïts i els abonaments del SMTA. Destacar l'espai anomenat produccions on es recullen propostes de teatre per a les escoles, que inclouen cicles de teatre infantil en horaris escolars a preus econòmics. També es fa constar la adreça, el telèfon de contacte, el correu electrònic i un mapa de situació. Finalment, fan referència al fet de ser membre de la Coordinadora de Teatres Independents de Catalunya i hi ha un enllaç a la seva pàgina web.

Pel que fa a la programació que s'hi realitza, trobem una programació estable de gener a juny que és on s'aposta per aquesta tipologia d'obres de dramaturgs o actors gironins. Durant el mes de juny també es duen a terme els tallers del Galliner, que culminen en unes estrenes a finals de mes. És també durant aquest mes, que es realitzen els *Escenaris Especials*. Centres on utilitzen el teatre com a taller o teràpia tenen la possibilitat d'ensenyar el resultat final dels seus treballs materialitzats en una obra de teatre. De vuit a deu centres de discapacitats, drogodependents o amb persones amb síndrome de Down prenen part de la iniciativa. Les opinions que se'n deriven són molt positives, ja que s'aconsegueix un treball satisfactori amb aquestes persones que els repercuteix de manera molt positiva en la gran majoria de casos i que aporten progressos emocionals.

Durant els mesos d'estiu l'activitat no s'atura, ja que al juliol es realitzen casalets de teatre i a finals d'agost es col·labora amb el FITAG. Al setembre es re-emprenen les representacions que es duen a terme durant la temporada estable. Durant vint-i-dos anys, s'ha organitzat una mostra de teatre alternatiu, anomenada *Proposta de Teatre Independent* que culmina durant les Fires de Sant Narcís de la ciutat.

Pel que fa a l'acolliment d'espectacles durant el festival Temporada Alta, abans només se'n realitzaven un total de quatre, ja que així es podia mantenir una programació pròpia que seguís amb la línia de treball que s'aposta durant tot l'any. Actualment però, a causa de convenis amb les institucions i amb la pròpia gestora del festival, s'hi destinen més espectacles i hi ha més tractes pel que fa a la tria o no de les representacions.

Segons l'espai, el teatre viu de la societat del moment i es nodreix amb la realitat dels ciutadans. Avui dia, es creu que s'ha d'apostar més per el teatre d'autor i els dramaturgs locals, ja que deriven en una necessitat d'explicar el present. Com a referència s'han escollit clàssics i han estat reescrits, ja que tot i emmirallar-se en moltes i variades dramatúrgies, el teatre català ha tendit a mirar de reüll el britànic (on hi ha l'escola de dramatúrgia Royal Court) i els directores de grans festivals. Així doncs, a nivell global es creu que la tendència gira cap a l'escriptura teatral de situacions no tant clàssiques que puguin captivar a les noves generacions.

S'entén el teatre com a gran recurs cultural, de fet, dels que genera més funcionalitat i activitat. L'ens constata que per ara no s'ha vist el sostre d'aquesta art escènica.

Pel que fa a l'opinió que deriva del Festival de Tardor de Catalunya, és clarament positiva ja que s'entén com un fenomen social que a aportat un reconeixement, un ressò i un posicionament de la ciutat. S'ha simplificat com l'aparador de Girona, a causa del gran motor que representa per a la ciutat. Al mateix temps, cal afegir que ha estat un trampolí del teatre independent, ja que en alguns casos s'ha vist ajudat pel renom del festival. Tot i això, la relació de teatre i Girona va més enllà, ja que es veu el festival com la punta de l'any però no per això és la primera imatge que es genera. A la Planeta s'entén el teatre com a quelcom anual i amb una determinada durada, amb una programació estable i un suport a les companyies gironines. A més, la sala constata que és gràcies a aquest festival que hi ha més moviment turístic a nivell teatral, ja que la ciutat rep visitants sobretot de caire nacional durant aquest període. A nivell turístic català, es veu Temporada Alta com el gran reclam de l'oferta teatral gironina que aporta un turista cultural que té uns interessos més específics. Aquesta opinió de l'espai, reforça la idea de que el festival té la capacitat de generar un gran moviment tant a nivell pròpiament teatral com turístic.

Finalment, comentar la necessitat que es veu des de la Sala, en la creació d'una política cultural que reguli més alguns aspectes. Com ja s'ha comentat amb anterioritat, la reiterada necessitat de tenir un públic educat i habituat als reclams culturals i artístics. Pel que fa als nous autors i dramaturgs, caldria un circuit de quinze o vint sales que acollissin aquet petit format per crear un circuit d'escenaris entre ells que permeti una producció i un ressò. Es podria crear doncs, una xarxa de petit – mitjà format, per a impulsar companyies joves i promocionar dramaturgs. Veure també, que si hi ha un format gran per a les companyies ja consolidades, una plataforma a petit nivell permetria la major possibilitat d'engrandir-se i promocionar-se.

5.2.4. Centre Cultural de la Mercè

La Mercè esdevé un lloc de referència per a la cultura gironina, que també acull la dinamització i promoció de les arts escèniques. Aquest espai municipal gestiona tot tipus d'activitats de caire cultural i és escenari de diverses iniciatives i festivals que es duen a terme a la ciutat. Tal com el propi equipament constata, el seu objectiu és “dotar la ciutat d'un espai obert a l'activitat cultural en el qual es faciliti el coneixement i es potenciï el intercanvi entre artistes, intel·lectuals, estudiants i públic en general. Un punt d'acollida per a totes les persones interessades en l'art i les lletres. Un indret que s'ofereix ple d'activitats per a la ment i els sentits”.

Es destaca la ubicació de l'equipament, ja que està situat en un antic convent del segle XIV, que aporta una atmosfera més artística en moltes activitats que s'hi duen a terme. La remodelació de l'espai ha permès nodrir l'estància amb diferents sales: l'auditori amb aforament per a 252 persones, una sala polivalent amb capacitat per a 150 persones, una sala de conferències per a 90 persones, una aula de dimensions més petites encarada a cursos o seminaris, el claustre i una sala d'exposicions, entre d'altres. L'activitat se centra en gran mesura a l'auditori, on es representen espectacles diversos durant el Temporada Alta i durant la temporada estable. En alguns casos, també s'ha destinat l'espai a presentacions i concerts. La sala polivalent és també una de les zones més emprades, ja que sol ser escenari de presentacions o rodes de premsa. La disposició d'aquesta amb equip de so, projecció i pantalla permet l'ús de manera més còmode i pràctica als seus usuaris.

Pel que fa a la programació que s'hi du a terme, aquesta queda centrada en tres punts:

1. Escola Municipal d'Art, més encarat a la formació dels ciutadans
2. Aula d'humanitats i pensaments, on es fan conferències, cicles, xerrades, etc.
3. Escena plural, per reforçar el darrer punt amb peces teatrals alternatives i obres de més petit format. Dins d'aquest punt, hi ha un cicle anomenat “A pas de poetes”, on el segment de públic és d'un caire més experimentat i que cerca una tipologia d'espectacles més especialitzada.

S'entreveu doncs, l'ús de l'espai segons l'època de l'any per a activitats de caire específicament teatral. Sobretot, i com ja s'ha comentat, esdevé un important equipament durant el festival Temporada Alta.

5.3 Festivals d'arts escèniques gironins

Les institucions públic i privades tenen un gran pes en la gestió i la promoció del teatre a la ciutat de Girona. Tot i això, cal destacar que la vila també es nodreix de grans i petits festivals que donen suport i posicionen la ciutat a nivell cultural. Alhora, aquests esdeveniments tenen un ressò i impacte ciutadà a nivell social, cultural i econòmic. Així doncs, a continuació s'analitzen els festivals d'arts escèniques amb més ressò de la ciutat: el Festival de Tardor de Catalunya Temporada Alta, el Festival Internacional de Teatre Amateur de Girona, el Festival Fora de Temporada i el Festival d'Arts Escèniques del Gironès Emergent.

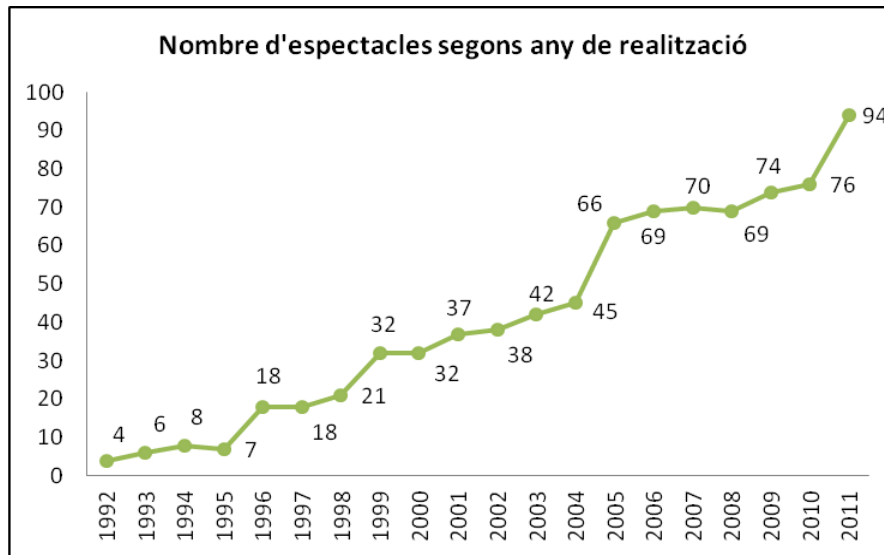
5.3.1. Temporada Alta – Festival de Tardor de Catalunya

Posicionat com un dels millors festivals de teatre a nivell català, el Temporada Alta de Girona està gestionat i produït per Bitò Produccions des de 1992; productora que ha impulsat la seva creació i evolució. Consten com a col·laboradors l'Ajuntament de Salt, la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Girona, així com l'Ajuntament de Girona, que a més de ser-ne col·laborador, comparteix la titularitat del festival amb Bitò. El festival té lloc durant els mesos d'octubre a desembre i es duu a terme a les ciutats de Girona i Salt. El seu objectiu és dinamitzar la presència del teatre a la ciutat de Girona, millorar la programació i crear una programació estable. Entre d'altres distincions, aquest any 2012 han rebut el Premi Max de Noves Tendències. Salvador Sunyer, el seu director, ha estat guardonat amb el Premi Butaca l'any 2010 i el Premi Nacional de Teatre l'any 2008.

Va néixer com un festival de petit format però amb clara voluntat d'agafar força i acollir grans espectacles i estrenes. Històricament, va acollir fins a vuit espectacles fins l'any 1995. El següent any, va significar un abans i un després del festival, ja que es van fer deu espectacles més que els darrers anys, la gran majoria dels quals eren estrenes. Aquest fet va permetre agafar més renom i públic, de tal manera que algunes institucions van començar a creure més en aquesta aposta que prenia cada cop més forma i èxit. Alhora, es va ampliar la presència d'actors i companyies de fora de Catalunya agafant doncs, cada cop més una idea de internacionalitat i prestigi. És també l'any 1996 quan es decideix anomenar el festival com a Festival Internacional de Teatre, donant encara més sentit a aquestes ampliacions esmentades. L'altre any a tenir present per els canvis que van suposar, és el 2001, quan s'aposta per les coproduccions i s'amplia l'oferta del festival amb representacions de dansa, circ i música. Quatre anys més tard, es torna a batejar el nom i s'anomena Festival de Tardor de Catalunya després d'un conveni amb la Generalitat de Catalunya.

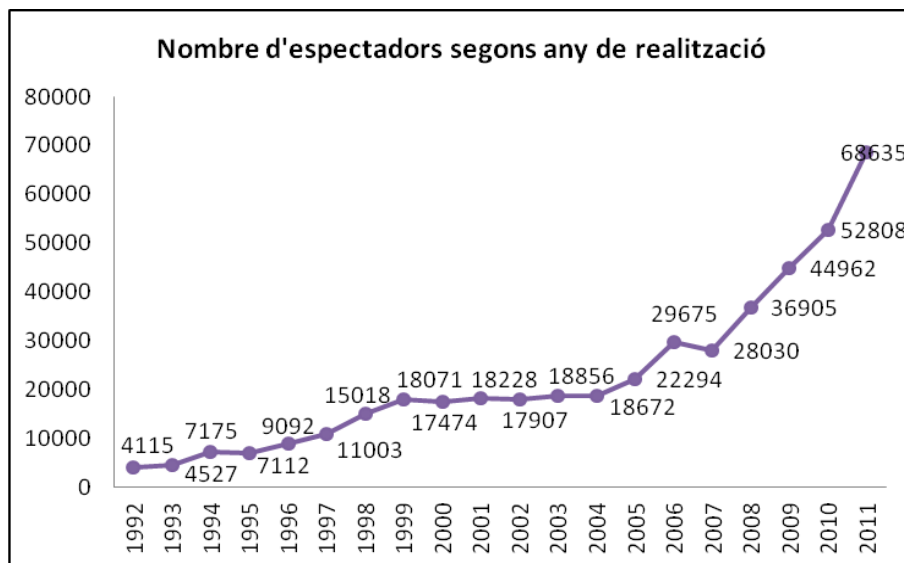
A nivell històric es pot veure clarament l'evolució en nombre d'espectacles i espectadors, que tot i que en alguns anys disminueix una mica, la tendència és clarament a l'alça en ambdós casos.

Taula 7: Nombre d'espectacles segons any de realització

Font: Bitò Produccions

Elaboració: pròpia

Taula 8: Nombre d'espectadors segons any de realització

Font: Bitò Produccions

Elaboració: pròpia.

Segons es demostra en aquest darrer gràfic, entre els anys 1999 i 2004 té lloc un període d'estabilitat, on els espectadors oscil·len entre els disset i divuit mil i ja s'aprecia una consolidació. Cal destacar el notable creixement que ha tingut el festival a partir de l'any 2007, quan es van incorporar els primers espectacles d'El Canal, i del darrer any 2011, any en el qual

s'ha assolit el seu màxim històric pel que fa al nombre d'espectadors, fet que ens mostra de nou el gran ressò i l'acceptació que té entre el públic i els ciutadans en general.

Pel que fa a les xifres d'aquesta darrera edició del festival, cal comentar que es van realitzar un total de 94 espectacles materialitzats en 165 funcions i 60.547 entrades a la venda. 41 d'aquestes eren estrenes absolutes, 14 estrenes a l'estat Espanyol i 7 estrenes a Catalunya. Reforçar la idea que el festival té pel que fa al suport a dramaturgs catalans, que es veu plasmat en el fet que 52 dels espectacles eren d'autoria catalana; els 27 restants eren de caire internacional. La procedència de les companyies avarca 19 països d'arreu de món: Bèlgica, Argentina, Lituània, Suïssa, Mèxic, Canadà, Estats Units, França, Polònia, Cuba, Rússia, Finlàndia, Costa d'Ivori, Anglaterra, Itàlia, Alemanya, Portugal, Espanya i Catalunya.

Alhora, queda palès el suport que ofereixen els gestors en quant a coproduccions i col·laboracions, ja que el nombre d'espectacles ascendeix a 28 en aquest aspecte.

Afegir també la varietat d'espectacles que presenta el Festival, ja que en trobem de caire musical (20), per a públic familiar (7), per a tots els públics (4), de circ (7) i de dansa (7).

Un cop consolidat, ha esdevingut una carta de presentació de la cultura gironina i una referència a Catalunya a causa de la gran mostra que representa del teatre català. Tot i ser un gran centre de producció per als artistes catalans, és també una porta d'entrada del millor teatre internacional i un impuls per a la generació escènica a les comarques gironines. La programació internacional inclou tant els nous muntatges de directors que ja han passat pel Festival com d'altres que hi van per primera vegada. Amb això es busca que el públic i els dramaturgs catalans estiguin al dia de les noves propostes que van sorgint a l'escena europea i internacional. A nivell musical, també s'agafen grans artistes amb grans músics i veus. Es destaca el paper que tenen els músics catalans que en les darreres edicions han agafat més importància i ressò.

Alhora, com ja s'ha comentat, Temporada Alta vol ser un motor de creació escènica. És per això que es coprodueix amb teatres públics com el Nacional o el Lliure i també amb companyies i productors privats i sales com la Planeta de Girona, la Muntaner o la Beckett de Barcelona. Durant els darrers anys, s'ha produït i col·laborat amb prop de 40 espectacles amb el Centre d'Arts Escèniques de Salt i Girona, El Canal.

Així mateix, es reforça molt la idea de l'autoria catalana durant tot el Festival, ja que a Catalunya hi ha cada cop més quantitat i qualitat de dramaturgs i autors. Aquests enfoquen les seves creacions en el camp de la creació contemporània i/o de l'autoria textual. És també en

aquest cas, que durant el festival es barreja un ventall d'autors consolidats i reconeguts, molts d'ells representats a altres països. Els altres, comencen i volen buscar un espai dins el món teatral. Per emfatitzar aquest aspecte, en la darrera edició del Festival es va crear el Torneig de Dramatúrgia Catalana (tal com es comentarà més endavant).

El Festival destaca, entre altres, per l'alta qualitat de les arts escèniques que s'hi representen, la qualitat de les companyies i artistes locals i estrangers, les estrenes absolutes, el reconeixement del propi sector i del públic intel·lectual i l'acceptació del públic i la societat. Com a mostra d'això, l'any 2010 Girona es va situar en el número 10 del rànquing espanyol de ciutats innovadores en cultura. Aquest salt, es pot explicar en gran mesura a la presència i la internacionalització del Festival Temporada Alta.

En aquest marc, cal fer menció el treball conjunt amb el Centre d'Arts Escèniques de Salt – Girona, que treballen per convertir la ciutat de Girona en capital de l'escena catalana i en punt de referència tant de producció com d'exhibició d'espectacles. Alhora, cerquen la internacionalització de l'escena catalana a través de complicitats i relacions amb companyies d'arreu del món que permetin la projecció de produccions catalanes. En aquest sentit, també es dóna una importància a l'autoria catalana, ja que també es té la voluntat de projectar la cultura del nostre país.

Pel que fa al públic objectiu, es vol aconseguir que qualsevol ciutadà trobi un mínim d'un parell o tres d'espectacles del seu interès. És possible gràcies a causa de la gran varietat d'artistes, companyies i espectacles que prenen part en el festival. La programació es planifica també amb la idea d'atreure una gran varietat de públic incloent als més petits, als joves i als grans. La diversificació de l'oferta d'espectacles és un dels motius de l'augment anual del públic de Temporada Alta.

És interessant destacar la singularitat del Festival, ja que té una organització única a nivell estatal. Es basa en una fórmula innovadora que arrenca d'una iniciativa privada basada en una programació de primer nivell. Aquesta organització es basa en una gestió privada a càrrec de Bitò; la titularitat pública del Festival a mans dels ajuntaments, la Generalitat i la Diputació; i un club de mecenatge teatral que consta d'aportacions econòmiques privades d'empreses i entitats. Aquest darrer punt ajuda a garantir un cert públic als espectacles i dóna un prestigi al sector. Alhora, el Festival és coproductor d'espectacles, no només exhibidor, fet que ajuda encara més en el posicionament i el prestigi d'aquest.

L'any passat, 2011, es va innovar pel que fa al ressalt de la dramaturgia. Es crea el Primer Torneig de Dramaturgia Catalana, que com ja s'ha apuntat, s'aposta per la qualitat dels dramaturgs catalans. Aquesta proposta permet a joves escriptors i dramaturgs competir amb autors consolidats i traduïts amb un text, d'una manera lúdica i entretinguda. S'estructura en una competició amb fase prèvia, semifinals i final. La idea de fer participar i decidir al públic mitjançant la votació d'un dels dos textos competidors, permet entendre les representacions com a quelcom més lúdic i participatiu. El fet que sigui representat per actors i actrius reconeguts, propicia un millor acolliment de la proposta.

Alhora, es realitza una setmana destinada a programadors europeus, amb la voluntat de crear un punt de trobada a nivell nacional i internacional. L'objectiu d'internacionalització del Festival i el voler ser un espai de referència a nivell europeu, fa cada cop més necessàries les idees relacionades amb la idea de ser un espai escènic per a espectadors, públic i programadors.

Pel que fa als pressupostos, varien segons cada edició en referència al nombre i qualitat de companyies, espectacles, recursos, etc. L'any 2011 es contava amb un pressupost total de 2.631.540€. A nivell d'ingressos, es recapta la gran part a través de les subvencions i ajudes rebudes dels Ajuntaments de Girona (300.000€) i Salt (50.000€), de la Generalitat de Catalunya (552.000€), la Diputació de Girona (125.000€) i el programa INTERREG de caire europeu (538.000€). Alhora, consten de les taquilles (478.700€) i l'esponsorització, formada pel Club de Mecenatge i els patrons del festival (474.840€). Les despeses, es destinen àmplies quantitats als caixets (1.019.586€), el personal (487.000€), la premsa i la comunicació (317.000€), les despeses de producció (315.154€), els hotels, dietes i desplaçaments (219.000€).

Són utilitzats una gran d'espais durant el Festival, que en la darrera edició van assolir una totalitat de 17: Teatre Municipal de Girona, Teatre de Salt, Sala La Planeta, Teatre de Besanó, auditori de la Mercè, Auditori de Girona, sala La Mirona, pavelló de Girona – Fontajau, carpa de circ de Palau Sacosta, Espai la Pineda de Sant Gregori, estació de tren ADIF de Girona, mercat del Lleó de Girona, sala Platea – Tourmix, Factoria Coma Cros de Salt i l'Animal a l'Esquena al Mas Espolla de Celrà. D'aquesta manera doncs, es permet una descentralització de l'oferta i en conseqüència una dispersió de la demanda.

Pel que fa a la producció del Festival, es du a terme un primer contacte amb la companyia seleccionada i se'ls facilita informació relativa al Festival en si, les condicions de contracte i la

fitxa tècnica del teatre. Amb la gran majoria, segueix un procés de negociació, que permet establir dies de funció, preu, desplaçaments, etc. La companyia envia el *cachet* al departament de producció i una relació de despeses afegides com *trànsfers*, allotjament, dietes, etc. A tall d'exemple, en l'edició 2011, les dietes augmentaven a 36€/dia i per les companyies angleses a 42€/dia.

Amb el contracte, es tanquen els acords estipulats tot i que en alguns casos reben contrapropostes amb nous afegits. Comentar que en tots els casos s'ha de tenir en compte els dies que la companyia destina al muntatge de l'escenari. El contracte signat inclou informació relativa als pagaments, la voluntat de fer la representació, drets i deures de la companyia i del festival, suspensió de l'acte, drets d'autor, invitacions, premsa, comunicació, etc. En els dos darrers temes indicats, es detallen els dies per la roda de premsa, la data límit per a la programació, el *pase* gràfic, etc. També s'adjunta la fitxa tècnica adaptada a cada espai, on hi consten dades sobre el so, la llum, el càtering, les hores de sastressa, etc.

Durant el festival i l'estada de la companyia s'estipula, si és necessari, l'existència de subtítols durant la representació. Normalment, es demana que per pantalla ocupin trenta-sis caràcters i unes dues línees màxim. Ha de ser una feina curiosa, ja que ha d'encaixar amb el que els actors i actrius diuen durant la funció. Cal doncs, que la persona al càrrec de passar els subtítols estigui atent a possibles canvis que s'esdevinguin durant la representació.

Ahora, s'han de tenir en compte aspectes com la seguretat, la venda a les taquilles, reserves a restaurants, etc; que han de permetre que la companyia es senti com a casa i no hi hagi cap error o imprevist en l'estada d'aquets.

La relació amb la ciutat es plasma per exemple a nivell hotelier, ja que la majoria d'artistes passen una o dues nits a Girona. Des de la producció del Festival, s'han escollit els hotels Ultònia, Peninsular, Carlemany, Nord i Holiday Inn per a acollir els artistes i companyies.

Finalment, afegir alguns comentaris que han sortit a la premsa que refermen l'autoria i el posicionament del festival, que al mateix temps demostren el ressò que té el Festival en la premsa publicada. El 03.11.07. Marcos Ordoñez a *El País* cita: "Temporada Alta que sigue siendo, no me cansaré de decirlo, el mejor festival de España...". *El Periódico* recull una opinió semblant el 26.08.07. escrita per José Carlos Sorribes: "Un festival escénico de primera división europea". *El Mundo* també apunta "...Temporada Alta, el mejor festival de teatro que conocemos en nuestro país" segons Maria José Ragué el 03.12.07.

L'any 2009, els elogis continuen a la premsa espanyola: "Bienvenidos a Temporada Alta, un certamen de primera categoría que ha ubicado la provincia de Girona en el mapa mundial de la

escena” de M. Güell al *ABC* el 10.09.09. Aquest mateix diari, el 20.11.09. recull a mans de Juan Ignacio García “Si Girona merece una visita, Temporada Alta la hace teatralmente inexcusable”.

El *Punt Avui* també recull la idea que el Festival és “...L'únic esdeveniment cultural de més envergadura i repercussió del país que es celebra en tot l'any fora de Barcelona” de Dani Chicano de 30.09.11. Aquest mateix any, *La Vanguardia* recull “Temporada Alta bate récords y propone hacer de Girona un centro escénico global” el 14.12.11.

Aquets fragments d'articles que han estat publicats a la premsa catalana i espanyola al llarg dels anys de realització, ens permeten afirmar de nou la gran amplitud i importància que té el festival. Alhora, evidencia el posicionament de la ciutat de Girona com a punt de referència pel que fa a les arts escèniques. A continuació, es mostra un exemple d'article de premsa dedicat al Festival Temporada Alta en la seva darrera edició:

Il·lustració 9: Article de premsa sobre Temporada Alta, 14.12.11

Font: *La Vanguardia*

Elaboració: *La Vanguardia*

5.3.2. Festival Internacional de Teatre Amateur de Girona

El Festival Internacional de Teatre Amateur de Girona té també un gran ressò a la ciutat i es posiciona com el segon festival amb més importància a nivell teatral a Girona i els seus voltants.

Va néixer l'any 1998 organitzat per la Diputació de Girona sota el nom de *El Pati* i es du a terme entre finals d'agost i principis de setembre, amb una durada de cinc dies. El nom inicial sorgeix de l'emplaçament dels primers espectacles, ubicats al pati de la Casa de Cultura de Girona. Aquest primer any es van reunir disset companyies i l'acollida del públic va ser bona i acceptada. Davant de l'èxit que va tenir el primer any, des de la Diputació es va creure convenient donar una continuïtat al festival i establir una temporalitat biennal. L'any 2000 doncs, es va seguir amb al Fitag, on també es va incloure la sala La Planeta com un altre espai per a la representació de les companyies. La tercera edició, la del 2002, va derivar en un canvi de nom del festival, que va passar de dir-se *Festival Internacional de Teatre Amateur de Girona*, on també es va afegir l'espai del Teatre de Sant Domènec.

Un altre canvi significatiu va ser l'any 2004, quan el festival va passar a tenir una periodicitat anual i Teatre de Guerrilla es va encarregar de la direcció artística d'aquest. Tot i això, el següent any el festival torna a estar gestionat de manera independent sota la direcció de Martí Peraferrer, avui encara en aquesta posició.

La selecció de les companyies participants, va segons les inscripcions dutes a terme a través de la pàgina web del festival. Allà es troben unes bases per a cada companyia i la comissió organitzadora escull un màxim de dotze de les presentades. Es recomana que la llengua d'interpretació sigui entenedora, ja que el Fitag acull obres de diferents cultures i llengües. Per aquest motiu, es pot participar amb espectacles de caire gestual o sense contingut textual. A aquells seleccionats, se'ls dona un import en concepte de dietes i de trasllats, per a facilitar la participació de companyies petites que no disposin de gaire pressupost.

Un aspecte a destacar, que consta en les bases del concurs per escollir les companyies que participaran al festival, és el punt número 14, que recull "El Festival Internacional de Teatre Amateur de Girona és un àmbit d'intercanvi d'idees i reflexions, de coneixement d'altres realitats teatrals. Per tant, es demana als grups que participin també en la vida de la ciutat i en les activitats paral·leles que es porten a terme fora dels escenaris", és a dir, que no es converteixi en un espai aïllat de la població, ans al contrari, es pretén la relació constant entre ambdues parts.

Tal com el mateix festival recull en la seva pàgina web, “un dels objectius més perseguits per la direcció artística és que aquest esdeveniment cultural no es quedi només en un important aparador de propostes de teatre amateur català i internacional, sinó que també sigui un motor de creativitat, al mateix temps que dinamitzi i posi en valor el teatre no professional que es fa a les nostres comarques”. Per aquest motiu l'any 2011, es va crear la iniciativa *Fitag als municipis* amb l'objectiu de participar els teatres gironins i expandir-se fora de la ciutat de Girona, d'aquesta manera, també es pot ampliar el públic objectiu del festival, que en molts casos arriba a pobles i viles i crea un reclam als ciutadans. Actualment, parlem dels municipis de Roses, Palamós, Llagostera, Lloret de Mar i Maçanet de la Selva com a sub-seus d'aquest festival. Alhora, es considera que els espais gironins queden en molts casos sobresaturats durant els cinc dies que dura la programació del festival.

5.3.3. Festival Fora de Temporada

Aquest festival va néixer l'any 2010 i es produeix en paral·lel al Festival Temporada Alta amb la voluntat de cultivar una Girona de referència a nivell teatral. S'anomenen com a “off” d'aquest festival, amb l'objectiu de ser un escenari per a joves professionals i companyies emergents. Està pensat també per oferir un espai lúdic i divertit, que va enfocat a una tipologia de públic que no té perquè tenir l'habitud d'anar a teatre. La gestió va a càrrec de l'Associació Les Marcianes Produccions i es vol que el festival serveixi per captar uns espectadors nous i més distesos, així com ser un punt de trobada entre artistes i públic.

Els objectius doncs, són la creació d'una plataforma per a artistes emergents, donar potencial als dramaturgs gironins i catalans, participació activa dels joves tant en les representacions com en el propi públic, posicionar Girona com a referència teatral durant Temporada Alta, ser un lloc de trobada artística i treure les actuacions dels espais habituals de representació.

El festival no dura tant com el Temporada Alta, tot i que durant tots els anys que s'ha realitzat els espectacles s'han dut a terme entre els mesos d'octubre i de desembre. L'organització defineix les programacions com a “fresques, divertides, cabareteres i sovint gamberres” tal i com es recull a la seva pàgina web. Aquets, a més són gratuïts, i sempre són de curta durada, ja que varien entre els cinc i els vint minuts. S'aposta també per una varietat de gèneres, que inclouen la música, el clown, el cabaret, concerts teatralitzats, titelles, comèdia, improvisació, teatre de text, titelles, etc.

Els espais emprats per a la realització del festival són el Bar – Restaurant dels Jardins de la Mercè com a equipament de referència; i com a espais singulars i seguint l'objectiu de treure els espectacles dels circuits d'exhibició habituals, trobem la Subdelegació del Govern a Girona, la sala La Planeta i el rebedor de l'edifici de La Farinera. Aquests esdeveniments, si són de pagament i tenen una durada més llarga.

A causa del poc renom que ara té aquest festival, no té un lligam estrictament turístic. Cal afegir que es cerca més la voluntat de que Girona esdevingui un espai de referència a nivell escènic en la seva globalitat que no el posicionament individual d'aquest festival.

5.3.4. Festival d'Arts Escèniques del Gironès Emergent

Enguany s'ha celebrat la vuitena edició d'aquest festival, que va començar amb un parell de nits a la Mirona de Salt. Els mateixos organitzadors, opinen que "l'Emergent ha aconseguit, en aquestes set edicions, crear un ambient de festa cultural, fugir de la rigidesa d'aquesta mena de manifestacions escèniques i recuperar la funció social de les arts".

El festival ha crescut de tal manera que ha passat d'un poble de realització a sis: Vilablareix, Sant Gregori, Quart, Sarrià de Ter, Campllong i Madremanya. Al ser enfocat a les comarques de Girona, el Consell Comarcal necessàriament hi pren un paper destacat. Alhora, els disset artistes inicials s'han duplicat, ja que contenen amb més d'una trentena de cantants i grups.

Aquest festival, tot i no tenir un caire teatral específic, és un bon exemple per veure que les arts escèniques representen una gran globalitat de camps. L'Emergent es perfila més en l'àmbit musical, cercant la idea de recuperar la funció de les arts escèniques a l'aire lliure durant les nits d'estiu a les places de pobles petits i mitjans. Alhora, volen garantir una programació de caire alternatiu, dinàmica, jove i propera; ja que les actuacions es duen a terme de manera successiva mitjançant diferents artistes i gèneres per a sorprendre i engrescar el públic.

Afegir també el caire popular que té el festival, ja que les entrades tenen un preu estàndard (el darrer any a cinc euros) per a garantir l'accés a tots els espectadors que ho desitgin.

Es perfila també com un trampolí a artistes i conjunts de nova fornada, ja que se'ls dona la oportunitat de presentar les seves creacions. Amb aquesta idea, es pretén impulsar la formació d'artistes a les comarques gironines i que tinguin un espai per a donar-se a conèixer i promocionar-se. Alhora, es cerquen artistes amb més renom per a que el festival tingui un major ressò i no es centri purament en els artistes emergents.

Com en el cas del Festival Fora de Temporada, el seu ressò turístic no queda constatat ja que es cerca més un públic de proximitat.

5.4 Síntesi de les idees tractades

A tall de resum, a continuació es detallen breument les opinions més destacades i significatives relatives al binomi entre turisme i teatre dels diferents agents analitzats. Pel que fa als festivals que es duen a terme a la ciutat, es recull la seva projecció turística.

- L'Ajuntament de Girona destaca per la importància cabdal pel que fa a la projecció turística de la ciutat. Tot i tenir definit un producte, Escapada Escènica, que lliga ambdós conceptes, el teatre no és un dels aspectes clau de la promoció. Es defineix el teatre com un dels recursos culturals de més importància de la ciutat.
- El Punt de Benvinguda, com a segona oficina física de l'Ajuntament gironí, recull una idea àmpliament positiva del teatre a la ciutat. Tot i això, conclou que és un recurs no aprofitat turísticament i que manca una implicació del sector hotelier i comercial de la ciutat per a la seva difusió. Alhora, evidencia la necessitat de cercar un turisme de proximitat pel que fa als espais escènics.
- L'Àrea de Cultura del Consell Comarcal del Gironès fa palesa la importància del teatre al territori amb l'estructuració de dos projectes enfocats a la dinamització teatral. En canvi, la vessant turística d'aquesta institució no dóna importància al teatre com un possible recurs turístic de la ciutat.
- Així mateix, el Patronat de Turisme Costa Brava no du a terme cap acció promocional específica dels esdeveniments teatrals, tot i que és un recurs valorat i present en la promoció a touoperadors i públic final.
- L'Associació d'Hostaleria de Girona i Radial evidencia el pes que representa per a la ciutat la programació teatral. Prenen part també en el producte Escapada Escènica.
- Des del Teatre Municipal de Girona es duen a terme espectacles majoritàriament en català, tot i que també existeix la presència d'espectacles amb altres idiomes. Aquets poden atreure un turista nacional o estranger tot i que no se'n fa una programació específica. Quelcom semblant succeeix als espais del Teatre de Salt i la Sala La Planeta, ja que la programació va encarada a un públic gironí o de les comarques properes.
- La programació del Centre Cultural La Mercè inclou activitats específiques relacionades amb el món teatral, i enfoca aquestes també a un públic gironí i comarcal. Així doncs, aquest espai no té una voluntat clarament turística.
- El Festival de Tardor de Catalunya, Temporada Alta, és l'esdeveniment teatral de major envergadura turística de la ciutat, ja que aquest sí té una voluntat d'internacionalització.

Alhora, la presència del Festival ha permès posicionar la ciutat de Girona al mapa pel que fa a cultura i a festivals de caire escènic.

- El Festival Internacional de Teatre Amateur de Girona, el Festival Fora de Temporada i Festival d'Arts Escèniques del Gironès Emergent tenen una projecció menor si es compara amb el Temporada Alta. Tot i això, destaquen per la voluntat de crear una oferta teatral de qualitat que generi l'interès de la població.

6. Línees estratègiques per la millora de la gestió del binomi turisme i teatre a Girona

Fruit de l'anàlisi realitzada a institucions, espais i festivals, queden reflectides un seguit de mancances que es podrien veure millorades amb una bona gestió que lligui les activitats de caire teatral amb el turisme de la ciutat. S'enumeren un seguit de línees estratègiques que s'entreveuen com una primer pas per començar a lligar ambdós conceptes i reforçar idees i actuacions ja establertes. Cal fer palès el fet que es tracta de línees ideològiques estratègiques, que pretenen ser direccions i tendències que permetin evidenciar cap a on s'ha de treballar. En aquest sentit, seria convenient la creació d'un pla d'actuacions assumit pels agents responsables del turisme i el teatre de la ciutat. El Pla hauria de recollir informació relativa a les accions que s'han de dur a terme dins de cada línea estratègica, així com detall de pressupostos, calendari d'actuacions, agents i indicadors d'avaluació, entre d'altres.

A continuació, es detallen les línees estratègiques que marquen la direcció a prendre per reforçar el binomi turisme i teatre a Girona:

- I. **Apropar el turisme als òrgans gestors i promotors de teatre**, fent-los partícips de l'activitat turística i cercant una implicació i consens real i continuat entre ambdós sectors.
- II. **Treballar conjuntament amb els organismes competents en turisme de l'Administració Pública Catalana (com per exemple l'Agència Catalana de Turisme) a fi de reforçar l'aposta entre teatre i turisme a la ciutat**, creant vincles entre institucions i entitats que enforteixin lligams i creïn propostes i ofertes plurals i de qualitat.
- III. **Fomentar espais de trobada que permetin la relació entre el sector turístic i el teatral**, que derivin en l'establiment d'acords i en una millor coordinació de la planificació i la gestió.
En aquest sentit, reforçar apostes com el Sistema Metropolità de Teatres i Auditoris, fomentant més la participació i implicació dels integrants.
- IV. **Crear i promocionar productes que lliguin els esdeveniments teatrals amb el turisme**.
Ara, re-definir el producte Escapada Escènica creant també una major implicació del sector turístic i teatral, així com una millora de la promoció d'aquest.

- V. **Donar visibilitat i presència als festivals gironins de teatre**, duent a terme una conscienciació, promoció i difusió acurades entre la pròpia població gironina i el territori català.
- VI. **Tenir present l'enfocament de la promoció a un nivell nacional**, que permeti captar turistes i excursionistes de parla catalana o castellana (llengua de gran part dels espectacles).
- VII. **Fomentar la creació de programes educatius, escoles de teatre i activitats**, que permetin reforçar els vincles entre els espais escènics i la ciutadania.
- VIII. **Fomentar la creació de programes de teatre específics per a escoles i instituts**, que ajudin al desenvolupament dels infants amb un rerefons educatiu i que emfatitzi la creació d'un hàbit d'assistència a espectacles.
- IX. **Oferir suport a emprenedors i iniciatives que lligades al teatre i al turisme de la ciutat**, aconseguint així, evidenciar la importància de nous projectes que cerquin un binomi entre ambdues parts.
- X. **Incentivar la recollida de dades dels espais escènics a nivell de ciutat i comarcal**, i mantenir una reflexió estratègica contínua i permanent que garanteixi la redefinició constant de les estratègies i actuacions a seguir.

7. Conclusions

El teatre a Catalunya i a la ciutat de Girona

Les nombroses dades numèriques aportades, constaten Catalunya com un dels referents europeus a nivell teatral. L'activitat i l'assistència a les sales de teatre del país és constant gairebé tot l'any. Així mateix, sobresurten Festivals de renom com Fira Tàrraga, el Grec de Barcelona o el Festival de Tardor de Catalunya Temporada Alta, que refermen l'autoria i el pes que representen les arts escèniques a moltes poblacions i ciutats catalanes.

Destaca en gran mesura, la importància cabdal de la ciutat de Barcelona, seu indiscutible de gran part de l'activitat teatral del país. La diversitat d'espais, espectacles, companyies i actors i actrius, propicia un marc envejable per a moltes ciutats europees.

Així mateix, Girona esdevé un espai únic a nivell català pel que fa al teatre. Com s'ha vist és seu de nombrosos espais i festivals. Sobresurt la idea que parlem d'una zona amb un moviment cultural molt elevat, on per exemple la mateixa ciutat compta amb un nombre considerable d'espais destinats a la cultura i a les arts escèniques. Així mateix, s'ha fet notori l'efecte rebot que té la capital en poblacions veïnes, més o menys properes. És el cas doncs, de pobles com Bescanó o Salt, que tenen els seus propis espais teatrals. En aquets s'hi desenvolupa una programació estable i de qualitat, oferint a veïns i veïnes un equipament de proximitat. Destaca que tot i l'activitat teatral que tenen, no té dimensió turística.

S'observa una activitat teatral important a tota la comarca, que té el seu epicentre (tant pel que fa a espais com festivals i activitats) a la capital gironina.

Tanmateix, cal remarcar la idea que queda plasmada en moltes opinions, referent al fet que la ciutat té cada cop més una imatge lligada a la cultura i al teatre. Això en part és causa, com es comentava, de la diversitat d'equipaments de la ciutat, al ressò internacional del Temporada Alta, el pes dels altres Festivals i dels propis recursos culturals de la ciutat. Cal tenir present també el fet que la ciutadania mostra un interès tant per activitats, com per cursos i espectacles, fet que ajuda a crear un dinamisme cultural que esdevé molt positiu per a la ciutat.

Cal afegir però, la opinió sorgida de l'Associació d'Hostaleria, amb referència a la tipologia d'esdeveniments que es duen a terme a Girona. Segons aquesta institució, s'opina que en alguns casos es centren actes i festivals en un tipus de cultura elitista. L'exemple emprat, és el ja inexistent Festival de Músiques Religioses del Món, que tot i tenir un cert nivell d'assistència és una aposta per a un públic molt concret. S'argumentava la idea que potser cal crear festivals i esdeveniments que estiguin pensats per a un públic objectiu de major envergadura, ja que d'aquesta manera pot arribar a un nombre més gran de població. En el cas del Temporada Alta

la programació és molt diversa, ja que inclou espectacles de caire comercial, més específics, per a públic familiar i de circ, entre d'altres, que permeten que l'esdeveniment sigui de caire plural. A nivell musical, trobem exemples també en altres pobles, com el cas de l'Acústica de Figueres, on es fan concerts de grups i cantants variats. Així mateix, es duen a terme concerts i activitats pensades per als més petits sota el nom d'Acustiqueta. Es veu en aquests exemples doncs, una voluntat de fer els esdeveniments més oberts que permetin arribar a un nombre ampli de població.

Els agents turístics de Girona i la seva posició respecte al teatre

A l'analitzar l'opinió generada per les institucions de la ciutat, es recullen també idees relatives a l'enfocament de la cultura a la ciutat, el posicionament que té el teatre i la importància que aquest té per a la ciutat i els seus voltants. S'aprecien nombroses similituds pel que fa a opinions i idees entre ens, tot i que en alguns casos existeixen clares discordances com per exemple la varietat d'entitats permet veure amb claredat el seu paper dins la ciutat, i respecte al tema que ens ocupa, el teatre. En la gran majoria dels casos, es veu el teatre com un recurs de gran importància per a la ciutat, ja que ha ajudat a crear una marca i un sentiment al voltant de la cultura i de la ciutat en si. En algunes institucions, com en el cas del Consell Comarcal del Gironès, s'aprecia el gran pes que representa, ja que dos dels quatre projectes que es porten des del departament de Cultura fan referència a la dinamització cultural a través del teatre. Cal recordar que un fa referència a la creació d'escola teatral a diferents viles de la comarca i l'altre al projecte Escenaris amb la realització d'una programació consensuada als pobles de la comarca. Així mateix, el centre cultural de la ciutat, La Mercè, du a terme activitats de caire escènic i existeixen escoles teatrals privades que ajuden en aquesta línia. Per contra però, s'ha analitzat entitats que no tenen massa present la importància de les arts escèniques a la població gironina i a les seves rodalies. És el cas del Patronat de Turisme Costa Brava, que tot i tenir present que el recurs és molt valuós de cara a la identitat local, no s'ha fet cap acció promocional específica al teatre. Resulta interessant de veure que sí que tenen en compte l'oferta existent de la província, tant pel que fa a grans tour operadors com per al públic final. Cal destacar la importància que té aquesta institució pel que fa a la projecció internacional de la zona, ja que duen a terme una promoció acurada i són presents a nombroses fires. Per aquest fet, caldria que l'ens valorés més la importància de les arts escèniques a la ciutat, creant alhora una línia de promoció específica que ajudés a la seva difusió i ressò.

En aquest sentit, es pot valorar l'opinió sorgida en el Teatre de Salt, que denota el fet que les institucions mostren poc interès pel que fa a la gestió i la difusió teatral. Sovint es pot

considerar un tema no prioritari o de poc interès per a la població. En canvi, s'ha vist que el teatre és font de nombrosos actes i activitats, que generen moviment cultural entre la població. Segurament doncs, caldria també una revalorització de les arts escèniques en general, ajudant a posicionar-les millor i donant-li la importància adequada.

L'enfocament del teatre vist pels seus propis agents gestors i promotors

La perspectiva que ens donen els teatres i els espais culturals de la ciutat ens aporta informació més acurada sobre com es posicionen les arts escèniques a Girona. Els espais teatrals gironins, fan palesa la visió de diversitat i qualitat. Tots ells compten amb infraestructures diferents i singulars al mateix temps. Tanmateix, en el cas de la Planeta s'aposta per espectacles de teatre professional però normalment de companyies i actors no coneguts o que comencen la seva trajectòria en el món de les arts escèniques. Ressaltar d'aquest espai, la importància cabdal que té pel fet de ser la plataforma d'accés de molts principiants, ja que en molts casos potser no s'aprecia l'esforç i el molt valuós que esdevé per la ciutat. Així mateix, la voluntat d'acollir representacions d'espais que treballen amb persones de mobilitat reduïda o amb graus de deficiència que empren l'eina del teatre per a millores, evidencia la singularitat i la importància de l'espai.

Així mateix, espais més grans com el Teatre Municipal de Girona o el Teatre de Salt, a causa en part per la seva capacitat, acullen espectacles amb més ressò, tot i que en nombroses ocasions també aposten per noves tipologies i idees. Es pot denotar la presència del Centre d'Arts Escèniques d'El Canal que ajuda notablement en la feina de dinamitzar les produccions i les creacions de caire escènic.

Reforcem la idea que el teatre esdevé motiu d'activitat social i cultural per a molts gironins i ciutadans de les rodalies. Com es comentava amb anterioritat, la diversitat i nombre d'espectacles, espais, activitats i cursos relacionats amb el teatre denoten el lligam que hi ha establert entre la ciutat i els seus habitants. La importància que ha adquirit, per exemple, l'escola teatral d'El Galliner, així mateix ho evidencia. Sobresurt de manera notòria la voluntat i implicació que es respira en els espais escènics, cercant una voluntat de crear una oferta diversificada i de qualitat que pugui atraure a gran part de la població. Aquest ànim i aquesta energia, de ben segur es fa notòria en els espectadors.

Cal denotar també l'existència d'iniciatives com el Sistema Metropolità de Teatres i Auditoris, que cerca una cohesió i coordinació entre equipaments. Tot i l'incidència que ja té el projecte entre els espais, algunes opinions han fet notar el fet que caldria reforçar la iniciativa, així com els vincles entre els integrants. Iniciatives d'aquesta tipologia plasmen l'interès i la voluntat

d'oferir una imatge conjunta, així com de facilitar a l'espectador la informació dels espectacles i la compra d'entrades.

El pes dels festivals de teatre de la ciutat

Al parlar dels festivals que tenen lloc a Girona, es veu un clar incís en l'efecte que tenen aquets en la pròpia ciutat, tant en la cultura i com en els esdeveniments i activitats que hi tenen lloc. En primera instància, pel fet de tenir un dels festivals amb més renom del país i alhora, per l'existència de festivals d'un caire menor que també deixen empremta. Com s'ha vist, els festivals que es duen a terme durant l'any a la ciutat gironina, són d'una diversitat variada tant pel que fa als objectius, com el públic objectiu o la seva durada. Sobresurt notablement la presència del Festival de Tardor de Catalunya que ha reforçat clarament l'oferta escènica de la ciutat així com els seu posicionament en aquest món. Les opinions d'institucions i entitats respecte el Festival, són clarament de caire positiu. S'opina que aquest esdeveniment ha influït molt en el posicionament de la ciutat de Girona al mapa. Aquest fet, és conseqüència de la internacionalització del festival i al públic provinent d'arreu. La varietat d'espectacles, així com la diversitat de llengües en la que es realitzen, amplia de manera considerable la tipologia de públic que es pot sentir atreta per les representacions. De Temporada Alta, destaca la voluntat de fer arribar l'esdeveniment al ciutadà i fer-lo partícip. Amb idees com el club de mecenatge, la possibilitat de votar com a públic en el Torneig de Dramatúrgia o el fet de poder formar-ne part com a voluntari, entre d'altres, ajuden a que la ciutadania senti seu el Festival i en prengui part. Tanmateix, cal afegir l'interès que mostra la gestió del Temporada Alta en fer que l'esdeveniment deixi empremta suficient a la ciutat com per convertir-la en un espai de caire escènic a un nivell més macro. La professionalitat de les companyies, el fet de portar artistes coneguts i estimats, l'èmfasi emprat en coproduir i produir espectacles, així com la tria d'obres i companyies de caire internacional, perfilen aquesta voluntat. La gran majoria de les opinions dels entrevistats, concorden en dir que la imatge lligada al turisme i al teatre a la ciutat rau directament en el Festival Temporada Alta. De nou, s'evidencia la importància cabdal que té per a la ciutat, tant a nivell escènic com cultural. Cal afegir però, que algunes de les imatges van destinades també al Teatre Municipal de Girona com a espai de referència teatral de la ciutat. Aquesta opinió, es referma per la importància històrica que té la infraestructura a Girona, així com els reiterats cicles nadalencs i les temporades estables de teatre. Aquest fet, ofereix una continuïtat en la programació que es du a terme als equipaments escènics durant tot l'any. Aquesta idea, també sorgida a les entrevistes, resumeix la importància que tenen els festival a la ciutat però fa notòria que la programació estable referma la voluntat d'una programació que s'allargui durant tot l'any i no es centri tot en uns mesos. Per exemple, en ciutats com

Tàrrega l'activitat teatral es centra durant el Fira Tàrrega i la vila no es coneix per la programació estable que si du a terme. La presència dels altres festivals, com el Festival de Teatre Amateur de Girona, també ajuda en el posicionament de la ciutat com a seu de nombrosos espectacles de caire escènic i ajuda a no crear una imatge lligada a un sol esdeveniment.

L'anàlisi realitzar ens permet evidenciar les diferències i semblances observades entre institucions i espais privats i públics. Per exemple, el cas relatiu al mecenatge, que té molta importància en casos privats ja que és una font important de recursos econòmics així com de mantenir una proximitat amb la ciutadania i les empreses i institucions de la zona. Així mateix, s'evidencia que en majors casos la societat tendirà a ajudar i cooperar amb iniciatives de caire privat més de que caire públic.

Tot plegat ens du a formular la pregunta sobre si es necessita una política cultural que reguli alguns aspectes relatius a les arts escèniques i a la seva realització. En cas que es plantegés tal política, caldria que assumís temes importants com el suport a emprenedors, les relacions entre els espais, la necessitat d'una educació cultural, entre d'altres.

La promoció dels agents gironins

A nivell general, pel que fa a la promoció d'institucions i espais, s'observa que va destinat en gran part a un públic objectiu gironí i de les rodalies properes. La tipologia és força semblant en la gran majoria dels ens, ja que es cerca crear un costum d'assistència a espectacles relacionats amb les arts escèniques i s'enfoca clarament al propi ciutadà. El Temporada Alta és de les excepcions, ja que com s'ha dit, la tipologia i internacionalitat dels espectacles i el propi ressò del festival permet enfocar l'esdeveniment a un públic molt més ampli. Queda evidenciat també l'ús cada cop més freqüent i útil de les xarxes socials com a mètode per arribar al públic final. Eines com la recent aplicació global de la ciutat, Girona In, evidencien aquest fet. Tanmateix, podrien servir en un futur per a la potenciació de la difusió del teatre gironí.

La segmentació de l'espectador és també un dels temes que tenen en compte els espais i les institucions, ja que si es fa una segmentació acurada es pot aprofundir molt més en el que agrada al públic. Cal tenir en compte el nivell de sobre-informació que hi ha avui en dia i la cada cop més buscada forma de fer arribar al públic final només allò que realment li interessa. En aquesta línia, destacar que espais web dels teatres de la ciutat, deixen seleccionar la tipologia d'espectacle que més agrada o de la que es vol rebre informació quan s'envii la programació que es du a terme a l'espai.

Tanmateix, l'ús de fulletons i programes de mà és un dels mètodes més emprats pel que fa a la promoció d'espais, espectacles i esdeveniments. Aquets, al ser destinat a un públic de

proximitat, s'editen la gran majoria en català, tot i també se'n troben en castellà, francès o anglès. La programació d'estiu, editada per l'Ajuntament de Girona, sí que es fa en els quatre idiomes esmentats. Fent èmfasis en el fet que cada cop es destinen partides pressupostàries menors a la promoció o que si més no, s'han d'enfocar amb cautela degut a l'alt preu que té si es vol fer campanyes a través de la televisió o la ràdio.

S'evidencien també les moltes discordances trobades entre les pàgines web de les institucions i espais analitzats, així com les millores que es podrien fer per promocionar més les arts escèniques. Com s'ha comentat amb anterioritat, el Patronat de Turisme no té especificitat pel que fa a les arts escèniques, tot i que menciona alguns dels festivals que es duen a terme a la ciutat. Així mateix passa amb la pàgina de turisme del Consell Comarcal "Gironès, terra de passeig". Finalment, la majoria de webs no tenen la possibilitat de canviar la llengua del text, cosa que fa palesa la tipologia de públic que se cerca (local i de proximitat). Tot i això, per exemple, la pàgina del Temporada Alta o la del Patronat, sí que ofereixen múltiples possibilitats pel que fa a l'idioma, a causa de l'enfocament més internacional que tenen.

Tanmateix, en espais principals on es subratllen agendes o notícies, caldria incloure sens falta la programació específica d'arts escèniques de la ciutat, ja que en molts casos només es fa menció a esdeveniments amb ressò i amb importància. Alhora, els espais institucionals haurien de complementar la informació que ofereixen, adjuntant per exemple adreces dels espais, horaris, la programació que s'hi du a terme, etc. També seria de gran ajuda que si l'accés a la web es fa en un idioma forà, per exemple en anglès, sobresurtin els espectacles que es duen a terme en aquella llengua i l'usuari no hagi de buscar entre totes les pestanyes per trobar que hi ha quelcom en una llengua que sí entén.

L'importància de l'educació cultural i teatral

Cal evidenciar el pes i la importància recollides en la gran majoria de les entrevistes realitzades pel que fa a l'educació a nivell cultural. Es denota un malestar generalitzat, que deriva en una idea final de necessitat de més educació que derivi en que la població sigui més propensa a la lectura, a anar a veure espectacles, a anar als museus o a realitzar sortides de caire cultural. Cal doncs, una major implicació que derivi en una valorització del sector cultural. Com s'ha evidenciat amb anterioritat, la gran part dels espais de la ciutat aposta per una educació a nivell escolar. Amb això, es pretén aconseguir que l'espectador sigui part de l'espectacle, tant abans com després a través d'activitats i eines. A nivell escolar, hi ha molta feina per fer en aquesta línia, ja que no hi ha tampoc una costum de realitzar sortides amb l'alumnat a teatres i dedicar hores de classe a parlar del que es va a veure i dinamitzar-ho amb activitats a l'aula. És per això que han sortit iniciatives com la del Teatre de Salt, de Zona Teatre, que cerquen

crear una inquietud a les escoles que ajudi al desenvolupament dels nens i nenes. Cal tenir present que s'està ensenyant als espectadors del futur, que ells seran els que han d'omplir les sales de teatre el dia de demà.

Ahora, es plasmen també inquietud derivades de la pujada de l'IVA del mes de setembre, que encarrirà notablement el sector cultural. Tanmateix, aquest fet evidencia un malestar general en el sector, que se sent poc apreciat, així com en la societat en general.

El teatre i el turisme a la ciutat de Girona

Apuntem algunes consideracions a propòsit del binomi establert entre el turisme i el teatre a la ciutat gironina. L'anàlisi realitzada en aquest estudi ha permès confirmar la hipòtesis inicial, que feia referència al desaprofitament turístic del teatre a la destinació Girona. Els casos d'estudi comentats i la manca de literatura adequada fa notori el fet que és un tema poc tractat i estudiat. Tot i això, els exemples de la ciutats de Londres o Nova York fan evident el reclam que representen els espais teatrals en algunes ciutats del món. En aquets casos, es parla de barris que han esdevingut part dels circuits turístics i que fins i tot s'han tematitzat al seu pas. Ahora, moltes viles deuen el seu renom a festivals de caire escènic que s'hi duen a terme, com seria l'exemple de la ciutat francesa d'Avinyó o la catalana de Tàrraga.

A nivell gironí, s'observa una clara importància del teatre dins de l'àmbit cultural de la ciutat. A pesar d'això, els agents constaten que no és un recurs aprofitat turísticament i que pot donar molt de si. No es pot obviar tampoc l'anàlisi relativa a les opinions referents al producte Escapada Escènica, que com s'ha evidenciat, presenta nombroses mancances. Tot i això, la idea és una bona manera de lligar el teatre i el turisme i de crear una oferta més de la ciutat. De fet, esdevé l'únic lligam en forma de producte entre ambdós conceptes a la ciutat. El mateix Ajuntament i l'Associació d'Hostaleria, volen reforçar el producte creant-lo més atractiu i creant una promoció que arribi a un nombre major de població.

És aquesta una de les grans claus pel que fa al turisme que cerca espectacles teatrals. Molts dels espais han fet referència al fet que la llengua de l'espectacle esdevé un entrebanc per difondre i captar turisme. Potser el problema rau en que es cerca un turista llunyà i que per començar, caldria enfocar-ho a un públic nacional. Si s'aposta per una tipologia de turista de proximitat, es pot ampliar en molts casos el públic objectiu de les comarques de Girona a Catalunya en general. Tanmateix, el mercat espanyol també té cabuda en molts dels espectacles que es duen a terme a la capital catalana, ja que és una de les llengües més emprades en els espectacles.

Comentar que també ha sorgit la idea en una de les entrevistes que caldria vetllar per una major implicació del sector hotelier i del comerç de la ciutat. Sobretot si en el cas de

l'allotjament, s'ofereix informació dels festivals que es duen a terme durant l'estada dels turistes o els espectacles que tenen lloc a la ciutat i les seves proximitats, ajudaria a una major difusió dels esdeveniments. Alhora, agafant de referència el comentat referent a la segmentació, si es saben els interessos dels turistes allotjats a la ciutats, es pot informar via mail o newsletter.

En aquest sentit, cal també reforçar els lligams entre el sector cultural i el turístic, ja que per exemple, el Consell Comarcal dona molta importància al teatre en la seva perspectiva més cultural, però en canvi no a nivell turístic.

A tall de resum doncs, aquest estudi fa evident la importància del teatre a la ciutat de Girona i el seu pes en relació a la cultura gironina. Tanmateix, es demostra que a nivell turístic és un recurs molt poc potenciat i que té molt per explorar i difondre, però que els agents implicants no treballen cohesionadament ni comparteixen una mateixa visió de treball. És per això que, com a idea final, considerem que un primer pas a seguir seria reforçar els lligams entre equipaments i institucions, promocionar més àmpliament espectacles i festivals, cercar un turisme de proximitat i reforçar i crear productes com el Escapada Escènica.

8. Epíleg

Un cop finalitzat l'estudi, cal apuntar un seguit de futures línees de treball, per permetrien continuar l'exploració del tema. Com s'ha vist, el binomi que s'estableix entre el turisme i el teatre en una ciutat és un tema poc estudiat i analitzat. Tot i això, es perfila de caire interessant i notori per a la cultura i el turisme d'una població i el seu territori.

En primera instància, es pot considerar que seria interessant la creació d'un model d'estudi que permetés l'anàlisi de la relació que s'estableix entre el turisme i el teatre d'una ciutat o territori. Aquest model, podria incloure categories com l'anàlisi de l'impacte econòmic del teatre en un territori, l'anàlisi de l'impacte cultural del teatre, l'anàlisi del valor del teatre en la imatge turística de la destinació, entre d'altres. La dificultat que s'estableix a l'hora d'establir paràmetres d'anàlisi i el fet de no poder seguir un model previ com a referent, deriva en una heterogeneització de les poques anàlisis existents.

Així mateix, un model que permeti perfilar les motivacions de l'espectador teatro-turístic, ajudaria a definir i interpretar millor aquest segment del turisme.

Es pot afegir també la possibilitat d'analitzar l'impacte econòmic i social que el turisme genera en el món del teatre, que permetria observar el lligam que s'estableix entre ambdós sectors sota diferents perspectives.

Finalment, també seria bo l'elaboració d'un pla d'acció regit per unes línees de treball que permetin reforçar el binomi entre el turisme i el teatre. D'aquesta manera, s'aconseguiria la millora de les mancances i la reducció d'incongruències i disconformitats.

9. Bibliografia

Articles de revista, llibres, tesis doctorals, informes i altres documents

Ajuntament de Barcelona. (2011). *Anuari estadístic de la ciutat de Barcelona*. Barcelona

Ajuntament de Girona. (2011). *Memòria de l'Àrea d'Alcaldia de l'Ajuntament de Girona*. Girona.

Ajuntament de Girona. (2011). *Pla Estratègic de Cultura Girona*. Girona.

Apropa Cultura. (2012). *Memòria 2011 Apropa Cultura*.

Associació d'Empreses de Teatre a Catalunya. (2012). *Estadística 2011*. Barcelona.

Bennett, S. (2005). Teatre / Tourism. *Theatre Journal*: 57 (3), 407-428.

Bonet, L, Colomer, J, Cubeles, X, de Gregorio, A, Herrera, R i Tarrida, T. (2008). *Anàlisi econòmic del sector de las artes escénicas en España*. Barcelona.

Consell Nacional de la Cultura i les Arts. (2012). *Informe anual sobre l'estat de la Cultura i de les Arts a Catalunya 2011*.

Festival Fora de Temporada. (2011). *Dossier de premsa 2011*. Girona.

Galí, N. (2005). *Mirades turístiques a la ciutat: Anàlisi del comportament dels visitants del Barri Vell de Girona*. Tesis doctoral, Universitat de Girona, Girona.

Generalitat de Catalunya. (2011). *Estadística d'arts escèniques. 2005-2008: companyies de teatre*. Barcelona.

Generalitat de Catalunya. (2012). *Estadística d'arts escèniques. 2007-2010: sales de teatre, dansa i circ*. Barcelona.

Generalitat de Catalunya. (2012). *Estadística d'arts escèniques. 2006-2009: sales de teatre, dansa i circ*. Barcelona.

Georg, D i London, J. (1996). *Contemporary Catalan Theatre: An introduction*. The anglo-catalan society.

Hughes. H. (1998). Theatre in London and the interrelationship with tourism. *Tourism Management*, 19 (5), 445-452.

Institut Català de les Indústries Culturals. (2012). *Institut Català de les Indústries Culturals 2011*.

Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural. (2009). *Anàlisi de les definicions de turisme cultural i de les formes de recompte dels turistes culturals*.

Instituto Nacional de Estadística. (2011). *Anuario estadístico de España 2011*.

Palou, S. (2011). *Barcelona, destinació turística: Promoció pública, turismes, imatges i ciutat (1888 – 2010)*. Tesi doctoral, Universitat de Barcelona, Barcelona.

Premis Butaca de teatre i cinema de Catalunya. (1997). *Reglament dels Premis Butaca de teatre i cinema de Catalunya*.

Sala, J. (2006). *Història del teatre a Catalunya* (1ra ed.). Lleida: Eumo.

Sintes, E. (2008). *Llengua i consum cultural a Catalunya*. *Revista tècnica de Política Lingüística*, 41, 91-97.

Vila, P. (1998). *El teatre* (1ra ed.). Girona: Diputació de Girona.

Vila, P i Bruget, M. (1982). *Festes Públiques i Teatre a Girona: segles XIV-XVIII*. Girona: Ajuntament de Girona.

Articles de premsa

Barranco, J. (14 desembre 2011). Temporada Alta bate r cords y propone hacer de Girona un centro escénico global: Sunyer envía a Mascarell un plan que busca aglutinar toda la escena catalana. *La Vanguardia*, p.37.

Barranco, J. (31 gener 2012). I la crisis? El teatre barceloní bat r cords. *La Vanguardia*, p.28.

Chicano, D. (14 de desembre 2011). Un èxit de futur incert. *El Punt Avui*, p.52.

Chicano, D. (14 desembre 2011). S'oblidaran del centralisme?. *El Punt Avui*, p.53.

Chicano, D. (28 juny 2012). Espectadors del futur. *El Punt Avui*, p.45.

Pallar s, M. (11 d'agost 2010). El FITAG vol consolidar Girona com a capital del teatre amateur. *Diari de Girona*, p.35.

Pàgines web

Ajuntament de Girona (2012). *Centre Cultural la Mercè*. Recuperat 27 de juliol de 2012, des de <http://www.girona.cat/ccm/cat/index.php>

Ajuntament de Girona (2012). *Teatre Municipal*. Recuperat 9 de juliol de 2012, des de <http://www.girona.cat/teatremunicipal/>

Ajuntament de Girona. (2011). *Ajuntament de Girona*. Recuperat 25 de juny 2012, des de <http://www2.girona.cat/ca>

Ajuntament de Girona. (2012). *Girona Turisme*. Recuperat 14 de juny de 2012, des de <http://www.girona.cat/turisme/>

Ajuntament de Girona. (2012). *Sistema Metropolità de Teatres i Auditoris SMTA*. Recuperat 14 de juny de 2012, des de <http://www.girona.cat/teatre/>

Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya (2012). *Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya*. Recuperat 12 de juliol de 2012, des de <http://www.adetca.cat/c/start.aspx>

Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya (2012). *Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya*. Recuperat 10 d'agost de 2012, des de <http://www.adetca.cat/c/pres.aspx>

Associació Hostaleria de Girona i Radial (2011). *Destí Girona, Associació d'Hostaleria de Girona*. Recuperat 6 de juliol de 2012, des de <http://www.gironahostaleria.com/cat/index.asp>

Consell Comarcal del Gironès (2012). *Consell Comarcal del Gironès*. Recuperat 2 de juliol de 2012, des de <http://www.girones.cat/>

Consell Comarcal del Gironès (2012). *Escenaris*. Recuperat 10 d'agost de 2012, des de <http://www.escenaris.cat/>

Consell Comarcal del Gironès (2012). *Turisme Gironès*. Recuperat 2 de juliol de 2012, des de <http://www.turismegirones.cat/>

Diputació de Barcelona (2012). *Institut del Teatre*. Recuperat 7 d'agost de 2012 des de <http://www.institutdelteatre.org/diputacio/opencms/system/modules/org.iteatre.web/web/ca/index.jsp>

Diputació de Girona (2012). *FITAG*. Recuperat 8 d'agost de 2012, des de <http://www.fitag.cat/2012/cat/index.html>

Edinburgh International Festival (2012). *Edinburgh Internacional Festival*. Recuperat 13 de juliol de 2012 des de <http://www.eif.co.uk/>

Escena Catalana Transfronterera. Scène Catalane Transfrontalière (2011). *Escena Catalana Transfronterera. Scène Catalane Transfrontalière*. Recuperat 4 de juliol de 2012, des de <http://www.ect-sct.com/ca>

Festival d'Avignon (2012). *Festival d'Avignon*. Recuperat 13 de juliol de 2012, des de <http://www.festival-avignon.com/>

Festival de Barcelona Grec (2012). *Grec*. Recuperat 6 d'agost de 2012 des de <http://grec.bcn.cat/>

Fira Tàrrrega (2011). *Fira al carrer de Tàrrrega*. Recuperat 4 de juliol de 2012, des de <http://www.firatarrega.cat/es>

Generalitat de Catalunya (2008). *Atles del turisme a Catalunya*. Recuperat 17 de juliol de 2012, des de <http://www.atlesturismecatalunya.cat/>

Generalitat de Catalunya (2012). *Culturcat*. Recuperat 13 d'agost de 2012, des de <http://www20.gencat.cat/portal/site/culturacatalana>

Generalitat de Catalunya (2012). *Departament de Cultura*. Recuperat 16 de juliol de 2012, des de <http://www20.gencat.cat/portal/site/CulturaDepartament>

Govern d'Espanya (2012). *Anuari d'Estadístiques Culturals*. Recuperat 17 de juliol de 2012, des de <http://www.mcu.es/estadisticas/MC/NAEC/index.html>

Grup Enciclopèdia Catalana (2012). *Enciclopèdia.cat*. Recuperat 16 de juny de 2012, des de <http://www.enciclopedia.cat/>

IconTouch (2012). *Girona In*. Recuperat 25 de juny de 2012, des de <http://www.iconcity.cat/gironain/>

Institut d'Estudis Catalans (2011). *Diccionari de la Llengua Catalana*. Recuperat 14 de juny de 2012, des de <http://dlc.iec.cat/>

Patronat de Turisme Costa Brava Girona (2012). *Costa Brava Pirineu de Girona*. Recuperat 6 de juliol de 2012, des de <http://www.costabrava.org/ca>

Premi Born de Teatre (2012). *Premi de Born de Teatre*. Recuperat 11 d'agost de 2012, des de <https://sites.google.com/site/premiborndeteatre/home>

Sala Independent de Teatre La Planeta (2011). *La Planeta*. Recuperat 10 de juliol de 2012, des de <http://www.laplaneta.net/>

Teatre de Salt (2012). *Teatre de Salt*. Recuperat 10 de juliol de 2012, des de <http://www.teatredesalt.net/>

Temporada Alta (2012). *Temporada Alta*. Recuperat 27 de juliol de 2012, des de <http://www.temporada-alta.net/>

The Royal Court Theatre (2012). *The Royal Court Theatre*. Recuperat 15 de juliol de 2012, des de <http://www.royalcourttheatre.com/>

Turisme de Catalunya (2012). *Cultura*. Recuperat 9 d'agost de 2012, des de <http://www.turismedecatalunya.com/cultura/index.asp>

Turisme Imaginari SL (2010). *Girona Booking*. Recuperat 6 de juliol de 2012, des de <http://www.puntdebenvinguda.com/>

Xarxa de Cases de la Música Popular (2012). *La Mirona*. Recuperat 6 d'agost de 2012, des de <http://www.casadelamusica.cat/ca/mirona/>

Consulta de programes de mà de l'Ajuntament de Girona, el Consell Comarcal del Gironès, l'Associació d'Hostaleria de Girona i Radial, el Teatre de Salt, el Teatre Municipal de Girona i la Sala La Planeta, en el període comprès entre els anys 2010 i 2012.